Büyük edib
HALİD ZİYA UŞAKLIGİLİN
yeni eseri:
ihtiyar Dost
Kitabcılardan isteyiniz.

Cumhuriyet

Onaltıncı yıl sayı: 5431 İSTANBUL — CAĞALOĞLU Pazartesi 26 Haziran 1939
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir ve evi: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve matbaa kısmı 24299 - 24290

ÜÇ ADAM
Kemal Atatürk
Ruzvelt
Mussolini
Yazan: General SHERRILL
Birleşik Amerika hükûmetinin eski Ankara sefiri
Türkçeye çeviren: Cemal Rükneddin
Fiatı 100 kuruştur.
Her kitabcıda bulunur.

"Hayat sahası" hakkında bir izah

Ankara, 25 haziran

Bir istilâ aleti gibi görünen müphem hayat sahası tabiri, dünyanın Almanya ile İtalyadan gayri bütün memleket ve milletlerince en şiddetli itirazlara uğramış ve bu iddiayı gittikçe şiddetlenen umumî bir mukavemet karşılamış olduğundan Almanya nihayet bu tabirle kasdettiği manayı izaha lüzum görmüştür. Alman Hariciyesinin resmî organı olan *Diplomatische und politische Korrespondenz* gazetesi mahsus surette neşrettiği bir makale ile (hayat sahası) nın öyle ürkülecek ve korkulacak hiçbir tarafı olmadığını anlatmağa çalışıyor.

Gazeteye göre bu hayat sahası siyasî değil, ekonomik bir mahiyeti haizdir. O ancak diğer devletlerin mümanaat ve tehdidile karşılaştığı zaman siyasî olur. Hayat sahası «öyle bir havzadır ki bir millet, kendi halkının serbest inkişafı ve millî varlığının muhafazası için oradan daima müşkülsüz, mânisiz istifade edebilsin.» İşte hayat sahasının tarifi, ki şu izahlarla takib ediliyor:

«İngiltere gibi bazı memleketler hayatî ihtiyaclarını geniş bir imparatorlukta buluyorlar. İngiltere için hayatî olan nokta, bu imparatorluğun her noktasına gidip gelebilmek için deniz münakaleleridir. Müstemlekelere malik olmıyan Almanya bunların muadilini (succédané) şarkî Avrupa memleketlerinde bulabilir, elverir ki kendi istihsalâtını bunlarla serbestçe mübadele edebilsin. Bu mübadeleler haricin müdahalesile karıştırıldığı zaman «Almanya böyle bir hareketi düşmanca niyetlerin neticesi olarak telâkki etmeğe mecburdur, nitekim İngiltere kendi hayatî münasebet yollarında tehdid edildiği zaman ayni şeyi yapar. Hayatî saha ile bu sahanın müdafaası meselesi aslında hiç arazi meselesi olmadığı halde ancak tasavvur ve tasmime müstenid bir tehdid karşısında böyle bir mahiyet iktisab edebilir.»

Ortada böyle bir tehdid bulunmadıkça meselenin siyasî mahiyeti tamamen kaybolur. Ren nehri munsapları Almanyanın hayatî sahasını teşkil ettiği halde hiçbir zaman Almanya için bir mesele teşikl etmemiştir. Zira Almanya Holanda ile daima çok iyi münasebetler idame edegelmiştir. Alman Danzig'i için de vaziyet aynen böyle olabilir:

«Polonyanın bu şehir üzerinde arazi müddeiyatında bulunması, Almanyanın Roterdam üzerinde hak dava etmesi kadar esassızdır. İngiltere nasıl kendi hayat sahasına dahil İrlandayı, hasım kabul edemezse, tıpkı bunun gibi Almanya da kendisine hasım bir Bohemyayı kabul edememiştir. Zaten Almanyanın coğrafî sahasına dahil olan Bohemyanın Alman siyasî havzasına ithali, esasen asıl hayat sahasile alâkalı bir mesele değildir.»

Hayatî saha nazariyesinin ne kadar ağdalı ve muğlak birşey olduğunu yukarıki ifadelerin karışıklığında pek iyi görüyoruz. Almanyanın civarındaki memleketler herşeyden önce Almanyanın kendisi için husumet telâkki edebileceği vaziyetlerde bulunmamalıdırlar. Sonra da Almanyanın muhtac olduğu ticarî mübadele işlerinde de Almanyanın hoşuna gitmiyecek hareketlerde bulunmaktan tevakki etmeli, ezcümle bu yolda tam bir teslimiyetle Almanyanın istediği tarz ve şekilleri kabul eylemelidirler. Yoksa gene Almanyaya husumet göstermiş sayılırlar, ve binaenaleyh onun siyasî ve askerî tehdid ve taarruzunu hak etmiş olurlar.

Bu izahlar birtakım şarkî Avrupa memleketlerinin Alman ekonomisi inhisarına girmeleri mecburiyetini ifade ediyor. Gerçi makalenin sonlarına doğru Alman iddiasının inhisar manasını ifade etmediği anlatılmak isteniliyorsa da orada da kâfi vuzuh ve sarahat yoktur. Deniliyor ki:

«— Müşterek bir hayat sahası bütün alâkadarların diğerlerine aid ihtiyaclara

YUNUS NADİ

[Arkası Sa. 3 sütun 4 te]

Kadın ve Moda
Bugün
7 inci sahifemizde

Şark Majino hattı
Türk - Fransız anlaşması bu şekilde tavsif ediliyor

Paris Büyük Elçimiz Suad Davaz, Türk - Fransız anlaşmasını imzalıyor

Londra 25 (a.a.) — Türk - Fransız itilâfı hakkında tefsirelrde bulunan *Daily Express* gazetesi, bu itilâfla şarkî Akdenizde bir Maginot hattı vücude getirilmiş olduğunu yazmaktadır.

Arcachon 25 (a.a.) — Bone, cenubu garbi mıntakası radikal sosyalist federasyonunun ziyafetinde bir nutuk irad

[Arkası Sa. 3 sütun 3 de]

Satie meselesi

Hamdi Emin Çap da bugün sorguya çekiliyor

Yolsuzluk iddiası hakkında malûmatlarına müracaat edilecek şahidlerin miktarı otuzdan fazladır

Fındıklıdaki Satie binasının satışı işindeki yolsuzluktan dolayı tevkif edilen Denizbankın sabık Umum müdürü Yusuf Ziya Öniş, Umum müdür muavini Tahir Kevkeb, hukuk müşaviri İsmail İsa Caniş, umumî kâtib Sadun Galib Savcı, yapı ve binalar servisi şefi mühendis Neşet Kasımgil, Jerans şirketi müdürü Meteos Temel, Reassürans ikinci müdürü Malik Kevkeb ve Reassürans avukatı Atıf Ödül haklarındaki tahkikat devam ediyor.

Tahkikat evrakı, daha şimdiden üç büyük dosya haline gelmiştir. Mevkuflardan bir kısmının avukatları vasıtasile yaptıkları tahliye talebleri bugün tetkik edilerek bu hususta bir karar verilecektir. Mev-

[Arkası Sa. 3 sütun 5 te]

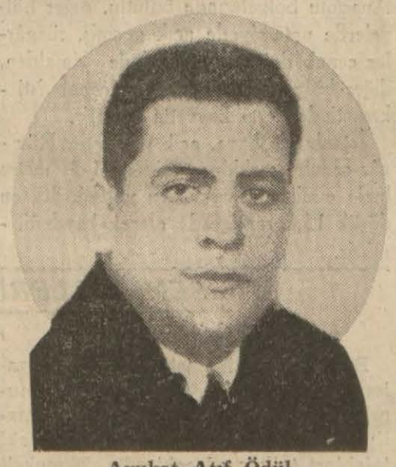

Avukat Atıf Ödül

Mısır Hariciye Nazırının Türkiye seyahati

Kahire siyasî mahfilleri, Abdülfettah Paşanın ziyaretine büyük ehemmiyet vermektedir

Mısır Hariciye Nazırı Abdülfettah Yahya Paşanın memleketimizi ziyaretinden bir hatıra: Nazır Uludağda otel önünde

(Yazısı 7 nci sahifemizde)

Büyük Erkânıharbiye Reisimiz

Mareşal, Trakyadaki kıt'aları teftiş etti

Tekirdağ 25 (a.a.) — Trakyada tetkiklerde bulunan Mareşal Fevzi Çakmak refakatlerinde Orgeneral Fahreddin Altay, Korgeneral Salih Omurtak ve diğer zevat olduğu halde dün saat 11,30 da Tekirdağına gelmişler, Muradlı yolu üzerinde asker, halk ve mektebliler tara-

[Arkası Sa. 9 sütun 5 te]

Rumen Ajansının bir tekzibi

Bükreş 25 (a.a.) — Rador Ajansı bildiriyor:

Gafenko'nun Ankara ve Atina ziyaretleri esnasında siyasî ve askerî yeni anlaşmalar akdedildiği hakkındaki şayialar asılsızdır. Bu ziyaretlerin hedef ve neticeleri matbuata verilen beyanat ve tebliğlerde tasrih edilmiş bulunmaktadır.

Havada 4000 kilometrelik bir seyahat

Türkkuşu filosu yurd turnesini ikmal etti

Tayyarecilerimiz dün Ankaraya döndüler ve bizzat Başvekilimiz tarafından istikbal edildiler

Türkkuşu filosunun memleket turnesinden bir intıba: Başöğretmen Sabiha Gökçen, Konyada Vali ve kumandanla bir arada

Ankara 25 (a.a.) — Memleket dahilinde 4000 kilometrelik bir turneye çıkan on bir tayyareden mürekkeb Türkkuşu filosu, yaptığı turnesini büyük bir muvaffakiyetle ikmal ederek bu sabah

[Arkası Sa. 9 sütun 4 te]

İfşa edilen sır!

Cemil Mardam, Suriye petrollerini feda etmiş

Bir İtalyan gazetesinin ortaya attığı bu iddia üzerine eski Suriye Başvekilinin evi taşlandı

Beyrut 21 (Hususî) — Günler geçip gidiyor; Suriye ve Lübnan işlerinin ne şekil alacağı bir türlü anlaşılamıyor. Her nekadar Lübnanın ne şekil alacağı malûm ise de Suriyede henüz Fransızlarla Suriyeliler tam bir ihtilâf halinde bulunmaktadırlar. Şamda hükûmet buhranı devam etmekte olduğu gibi bir taraftan kralllık tesisi ve diğer taraftan da filân veya falanın kral olacağı hakkındaki şayialar ve dedikodular devam ediyor. Dedikodu bu ya, hatta arada eski Halife Abdülmecidin ismi bile dolaşmaktadır. Bu ismi ortaya atan Parisli *Action Française* gazetesidir. Ancak, Suriyeliler, Arnavudluk kralı Ahmed Zogo etrafındaki şayialara karşı olduğu gibi bu şayialara karşı da gayet soğuk du-

Şamda Vatanî partisinin merkezi

[Arkası Sa. 9 sütun 3 te]

DÜN YAPILAN MAÇLAR

Dün şehrimizde Ateşspor, Beşiktaşla karşılaşmış, 3 - 0 mağlûb olmuştur. Fenerbahçe de Ankarada, Ankaragücüne 3 - 2 yenilmiştir. Yukarıki resim Beşiktaş - Ateşspor maçında Beşiktaş muhacimlerini Ateşspor kalesi önlerinde göstermektedir. Dünkü maçlara aid tafsilât 6 ncı sahifemizdedir.

MAHFİRUZ Sultan

Tarihî roman: 65

Yazan: Kadircan Kaflı

Devriş Paşanın, Sadrıazam Lâlâ Mehmed Paşayı İstanbuldan uzaklaştırmak için çevirdiği entrikalar neticesiz kalmıyordu

— Haseki sultan efendimiz hünkârımıza anlatsa ki bu Derviş Paşa dedikleri yaban adamı bir zalim ve haris kişidir; sözlerine bunca itibar eylemenin ziyanı olmak gerektir.

Mahfiruz haber yolladı:

— Derviş Paşa zalimi hünkârımızı efsunlamıştır. Şu zamanda söylenecek sözler kâr etmez. Tedbirli davranasız ve yaptıkların gözden kaçırmıyasız!

Sun'ullah Efendi Padişahla görüşmek niyetinde olduğu halde bu cevabı aldıktan sonra vaz geçti. Kethüdasına Derviş Paşa konağına girip çıkanlara göz kulak olmasını emretti.

Lala Mehmed Paşa artık kendisini bir kukladan farksız buluyordu. Bir gün Padişaha bu halden şikâyet etmek, dinletemezse «mührü hümayun» u vermek üzere huzura girdi. Lâkin pek keskin, sert ve kısa bir emirle karşılaştı:

— Aceme serdar olup gitmen lâzım gelmiştir.

Avusturya ile senelerdenberi devam eden harbler sırasında bir taraftan da kesik kesik sulh konuşmaları oluyordu; o kadar ki bir anlaşmanın imza edilmesi ümidi iyice artmıştı. Mehmed Paşa İran üzerine gitmeden önce bu işi bitirmek istediğini söyledi. Lâkin bu fikrini de kabul ettiremedi; kırgın bir halde konağına döndü.

Zengin, kuvvetli ve çok tanınmış olan Kürd Beyi Mir Şeref'in damadı olan Nasuh Paşa İran hududlarını iyi biliyordu. Serdar olarak giderse şan kazanacağına şüphe yoktu. Bunun için kendisine aid tayin kararının geri alınmasına canı sıkılmıştı. Padişahın Derviş Paşa gibi kaba, anlayışsız, zalim ve fitneci bir herife bu kadar kıymet vermesine de kızıyor, başına bir belâ gelmeden bu yerlerden çıkıp gitmek istiyordu. Sadrıazamın aldığı emri öğrenince daha çok sıkıldı ve ihtiyar vezire de acıdı. Hemen onun konağına gitti:

— Devletlûm, İran üzerine gitmekten sakınmıyasın. Ben de gelir, candan hizmet eylerim. Orada dahi öyle işler göresin, öyle şanlar kazanasın ki Nemse'de yaptıkların unutula!..

Mehmed Paşa derd yanıyordu:

— Bir taraftan biz Mur vadisinden, bir taraftan da Buçkayi Presburg'tan Viyana üzerine yürüseydik bu iki ordu Viyana önünde birleştiği halde Nemse'de bize karşılık vermeye takat mi kalırdı? Korkarım ki şimdi Buçkayi'ye ve on iki senedenberi Osmanlı devletine sadakatlerini kazanmaya çalıştığım Macarlara müdara edilmez de bunca çalışmaların semeresi kaybedilir!

Lala Mehmed Paşa bir türlü ümidsizliğe düşmüyordu. Padişaha uzun bir mektub yazarak fikrini kabul ettirmeye çalıştı, hiç birşey yapamadı. Üstelik Macaristan seferinde ordunun nüzul eminliğinde çok iyi işler görmüş olan Kapıcıbaşı Mustafa Ağanın Kastamonu Sancak Beyliğine tayin edildiğini öğrendi. Buna da çok canı sıkıldı. Padişaha tekrar mektub yazdı:

«Mustafa Ağanin orduda bulunması çok lâzımdır. Seferde onun yerini tutacak kimse yoktur. Onu ayırmak benim kolumu kanadımı kırmak demektir.»

Padişah bu kâğıdın üzerine şu garib sorguyu karaladı:

«İhsan ettiğimiz sancağı beğenmez mi?»

Derviş Paşanın, Lala Mehmed Paşayı İstanbuldan uzaklaştırmak, gittiği yerde de hiçbir iş yapamıyacak hale getirmek için çevirdiği entrikalar neticesiz kalmıyordu.

Sadrıazam, ister istemez, yola çıkmak üzere lâzım gelen emirleri verdi. Çadırlar Üsküdara kuruldu; bayraklar ve tuğlar dikildi. İran üzerine sefer kararı böylece ilân edilmiş oluyordu.

Ayni gün Canfeda kadın çoktanberi süren başağrısına «nefes ettirmek» için Şeyh Sıvaslı Abdülmecide gitmişti. Orada Şeyhülislâm Sun'ullah Efendi ile karşılaşınca hocanın hemen gözleri parlamıştı:

— Seni Allah göndermiştir. Sultanımız için diyeceklerim var. Bir aralık konağımıza gelesin. Halilem dahi sana birhayli hasrettir.

Canfeda akşam üzeri saraya döndüğü zaman biraz solgundu. Hemen Mahfiruzla başbaşa kaldı; Sun'ullah Efendiye nasıl rastladığını, onun neler söylediğini anlattı:

— Ebülmeyamin ramazandan sonra dahi iki defa eski saraya gitmiş. Büyük Valide ona «Şeyhülislâm bulunduğun günler bu devlet için ne mutlu idi! Sen ene Müfti ve Derviş Paşa sadrıazam olsa ne Celâlî, ne Nemse, ne de İran işi altı ay dayanurdu» demiş. Derviş Paşa büyük Valideye bayramda bir mücevherli altın reçel takımı yollamış, Ebülmeyamin ile de pek dost imiş, sık sık görüşürlermiş! Bu nice şeylerdir?.. Derviş Paşa dedikleri bu zalim büyük Valideyi gene saraya getirtmek mi diler? Sun'ullah Efendi «Bundan şüphe edilmesin» diyor.

Mahfiruz bunları dikkatle dinlemişti. Canfeda kadına ve Şeyhülislâma hak veriyordu. Venedikli karıdan herşey beklenebilirdi. Bu takdirde Mahfiruz ne olacaktı? Bir kenara atılacak, hiçbir kudreti olmaksızın, hapsedilmiş bir vaziyette kalacaktı. Hatta Padişahın bir gün herhangi birinin sözüne kapılıp da, babası gibi, kendi oğlunu, Şehzade Osmanı boğdurması ihtimalini bile düşünüyordu. Hemen Padişahı görmek istedi.

— Sultan Bayezid köşkünde müşavere üzeredir.

Dediler. Gece aradığı zaman, uyuduğu, ertesi sabah da Cezayirden henüz gelmiş aslanları görmek için Aslanhaneye gittiği söylendi. En sonra Kızlarağası boynunu bükerek işin içyüzünü açığa vurdu:

— Hünkârımıza söyledim ki, haseki sultanın çok mühim diyecekleri vardır. Sordu ki, neye dairdir? Hünkârımızın hayatı hakkındadır, dedim. Hekimbaşıdan daha mı iyi bilir, dedi. Saltanat ve devletinize dahi alâkası vardır, dedim. Babam gibi kadın sözüne uyup tamir olunmaz hatalar mı işlesem hoştur, dedi. Bunlar hep Derviş zaliminin efsunlarıdır, sultanım. Anlatmak için davrandım, lâfım ağzımda kaldı: Sen dahi bilmezsin; sus! Hod kendi aklımla iş görürüm, deyup azarladı. Bugünlerde bir garib hal üzeredir ve pek celâllidir. Birşey söylememek ve sabreyleyüp tedbir almak gerektir.

Derviş Paşanın ihanetini elle tutulur, gözle görülür bir şekilde Padişaha göstermedikçe hiç birşey yapılamıyacağına şüphe kalmamıştı.

Sadrıazam o kadar üzüldü ve sarsıldı ki üçüncü gün ikindi Divanında ansızın başından ayağına doğru bir alev dalgası geçer gibi oldu; vücudünün yarısı felce uğradı, bulunduğu yere düşüp kaldı. Üsküdara ve İrana değil oda kapısına çıkabilecek halde değildi. Hekim çağrıldı, ayni zamanda Padişaha haber gönderildi.

Gelen hekimlerin ilâclarından bir fayda görülmüyordu. Sadrıazamı sevenlerin her birinden bir tavsiye geliyordu. Hatır sormak için uğrıyanların arasında Ebülmeyamin Mustafa Efendi de bulunuyordu. Konaktan ayrılırken Sadrıazamın kethüdası sarhoş Abdiye sokuldu:

— Rabi Salamon derler bir Portakal (1) hekim vardır; benzetmek gibi olmaya lâkin Lokman Hekim misali ilâclar yapar. Bir de ona baktırsanız..

Ayni gün Sun'ullah Efendi Defterdar Baki Paşayı çağırttı:

— Kethüdası olan sarhoşu çağırtmak isterdim amma anın aklı başında değil. Sana diyeyin ve bu sırrı açığa vurayın: Derviş Paşa ve Ebülmeyamin dedikleri zalimler, hekim namına olan Portakal dedikleri dinsiz elile huknaya (2) zehir katup öldürmeye kasdetmişlerdir. Kethüdası olan sarhoşa ve diğer yakınlarına haber verin de ol kâfiri zinhar uğratmasunlar!

— Kulunuz dışarıdan bir adamım, sözüme kim itibar eder?

— Sen haber ver. Onunla şanlı bir muharebede bulundun, iyiliğin istemek farz derecesindedir. Elbet göz kulak olasın!

Baki Paşa hemen Sadrıazamın konağına gitti. Hasta halinde böyle bir haber vermenin iyi olmıyacağını düşünerek birşey söylemedi, lâkin hekimi geri çevirdi.

Lala Mehmed Paşa bir iki gün sonra iyileşir gibiydi. Fakat gelen giden eksik olmadığı için dinlenemiyordu; selâmlıktan hareme geçti. İki üç gün de orada yattı, sonra yeniden fenalaştı.

Derviş Paşa Sadrıazamı Padişaha müzevirlemekte devam ediyordu:

— Hastalık bahanedir. Sefere çıkmayup harem keyfin sürer. Bilmez ki hünkârımıza herşey ayandır.

Padişah büsbütün kızdı. Hemen bir emir yazdı:

«Nice bir temaruz edersin! Şöyle ki bir gün çıkmıyasın, hakkından gelürüm.»

Sadrıazam bunları okuduğu zaman gözlerini yumdu ve derin derin içini çekti. Cevab gönderdi:

[*Arkası var*]

(1) Portekizli.
(2) Lâuman.

Şehir ve Memleket Haberleri

Taksilerin rengi

Piyasaya muhtelif renkte otomobil çıkarmanın neticesi acaba ne olacak?

Eski Belediye idaresi, taksi otomobillerinin bir renkte boyanması esasını kabul ve piyasaya muhtelif renkte taksi otomobili çıkmasını menetmişti.

Yeni bir karar üzerine, piyasada muhtelif renkte yeni taksi otomobilleri görülmeğe başlanmıştır.

Evvelce taksilerin bir renkte olması ve hatta taksi adedinin tahdidi hakkında verilen kararın esası şuydu:

«Halk daha ziyade yeni otomobile rağbet gösteriyor. Bu sebeble yeni otomobiller birkaç ay fazla iş yapıyor. Eskiyince de müşterisi azalıyor. Bunları taksitle olan şoför veya mal sahibleri mütebaki taksitleri ödiyemiyorlar. İş mahkemeve intikal ediyor. İcra el koyuyor, arabalar garaja çekiliyor; buna mukabil piyasaya yeni otomobiller çıkıyor. Bir müddet sonra bunların sahibleri de ayni vaziyete düşüyorlar. Memleketin parası Avrupaya gidip dururken, araba sahibleri borclanıyorlar; garajlar eski otomobillerle doluyor. Halbuki taksiler için tek boya kabul edilse, bunların adedi de tahdid edilse her sene otomobil parası olarak verilen yüz binlerce liradan mühim bir kısmı memlekette kalacaktır.»

Şehrimizde 360 ı çalışan, 7 si çalışmıyan 367 resmî otomobil, 1210 hususî otomobil, 1439 taksi, 813 kamyon ve kamyonet, 176 otobüs, 390 motosiklet vardır. Bunlardan 846 hususî, 1168 taksi, 638 kamyon, 137 otobüs faaliyet halindedir.

MÜTEFERRİK

Beynelmilel Nevyork Sergisinde Türk günü

Beynelmilel Nevyork Sergisinde temmuzun yirmi üçüncü günü Türk günü olarak ayrılmıştır. O gün ve o gece, büyük merasimle tes'id edilecektir. Bu hususta hazırlanan parlak program Ankaraya gönderilmiş, hükûmetçe de tasvib olunmuştur. Bu tezahürat devam ederken bir taraftan da Nevyork radyosu bir saat ayırarak Türkiye hakkında neşriyat yapacaktır. Ankara radyosu, Amerika üzerine neşriyat yaparak beynelmilel sergideki tezahürata iştirak edecektir.

Mareşal Çakmak köyü

Vekiller Heyeti; Ovacık kazasının merkezi olan Beled köyü isminin Mareşal Çakmak olarak değiştirilmesine karar vermiştir.

Teşkilâtı Esasiye Encümeni Reisliği

Büyük Millet Meclisi Teşkilâtı Esasiye Encümeni Reisi Fethi Okyarın Adliye Vekâletine geçmesi üzerine encümen riyasetine Kütahya meb'usu Receb Peker intihab olunmuştur.

Feribot işletme lâyihası

Sirkeci ile Haydarpaşa arasında Feribot işletilmesi hakkındaki kanun lâyihası Büyük Millet Meclisine verilmiştir. Hükûmet bu iş için iki buçuk milyon liralık bir tahsisat istemektedir.

P. T. TELEFONDA

Adliyeye verilen memurlar

Beyoğlu Posta ve Telgraf muhabere memuru Hicabi ile Niyazi haklarında Müddeiumulikçe yapılmakta olan tahkikat intac olunmuştur. Tahkikatın verdiği neticeye göre, bu iki memurun telgraf müsveddeleri üzerindeki lüzumsuz kelimeleri çıkarmak ve makbuzlarda da bazı tahrifat yapmak suretile ihtilâsta bulundukları iddia ediliyor. Üç çuvalı dolduran tahkikat dosyası ve evrakı müsbite birinci sorgu hâkimliğine verilmiştir.

Adliyeye verilen hırsız

Avram adında sabıkalı bir yankesici, dün sabah Şarköye gitmek üzere Tayyar vapurunda bulunan Kasımın kızı Nazirenin eşyaları üzerinde duran para çantasını çalıp kaçarken yakalanmıştır. Birinci Asliye Ceza mahkemesinde vâki olan duruşmasında Avramın yankesicilik ve esrar kaçakçılığı gibi müteaddid suçlardan hapis ve para cezasına mahkûm olduğu anlaşıldığından sabıkalının bu cezalarını çekip çekmediği hakkında alâkadarlardan malûmat alınmasına ve muhakemesinin mevkufen görülmesine karar verilmiştir.

Bursada büyük bir postane yapılacak

Bursa (Hususî) — Nafıa Vekâleti Bursada muazzam ve modern bir Posta, Telgraf binası yaptırmak üzere 70,000 liralık tahsisat kabul etmiş ve havalesini göndermiştir. Yeni Postane binasının yapılacağı yerler tespit edilmektedir. Tespiti müteakib derhal inşaata başlanacaktır.

Doğru değil mi?

Kararsızlık ve tereddüd

Öğrenildiğine göre, Zonguldak kömür havzasından son zamanlarda beklenen randıman alınamıyor. Mevsimin yaz ve Karadenizin sakin olmasına rağmen, kömür doldurmak için 54 gün nöbet bekliyen vapurlar var... İstihsal az, tahmil, tahliye hâlâ yolunda değil... Bu vaziyetin devam edip gelmesine sebeb olan şey, lüzumlu görülen tesisatın henüz yapılmaması, tehir ve talik edilmesidir.

Maden ocaklarının bir kısmında elektrik tesisatı vardır. İstihsal levazımı, kullanılan alât ve edevat pek iptidaidir.

Bu vaziyetin önüne geçmek, istihsali artırmak için, işi bir elden idare etmeli, bilhassa Kozludan Zonguldağa kadar havaî hat yapılmalı, liman işi bir an evvel halledilmelidir.

Bu tesisat yapıldıktan sonra kömürün maliyet fiatı ucuzlıyacağı gibi, istihsal çoğalacak, fazla ihracat temin olunacaktır. Halbuki, şimdi yalnız Ereğli Fransız şirketine, alacağına mukabil kömür verilmekte, hiçbir ihrac işi yapılamamaktadır.

Memlekete milyonlar kazandıracak olan bir iş üzerinde tereddüdü ve kararsızlığı müsamaha ile karşılamamalıdır, diyoruz;

Doğru değil mi?

Sıcaklar

Dün hararet derecesi, 30 santigrada yükseldi

Haziran ayı içinde şehrimizin havası çok değişiklikler yapmış ve diğer senelere nazaran oldukça yağışlı günler olmuştur.

Bilhassa evvelki gün Okmeydanından Şişli istikametlerine doğru ortalığı kesif bulutlar kaplamış, ilk nazarda bu hava hâdisesi merak uyandırarak siklon veya hortum zannedilmişse de bilâhare her ikisinin de olmadığı anlaşılmıştır.

Son günlere kadar devam eden serinlik, dün birdenbire zail olmuştur. Bulunduğumuz mevsim içinde her nekadar daha sıcak günler geçmiş ise de hararet derecesinin otuza kadar çıkmış olması itibarile dün de en sıcak günlerden biri olarak sayılabilir.

Hava raporu

Yeşilköy Meteoroloji istasyonunun kaydeylediğine göre dün hava; yurdun Karadenizin şark kısmile doğu Anadolunun şimal kısımlarında çok bulutlu ve mevzî yağışlı; Trakya, Kocaeli ve orta Anadolu bölgelerinde bulutlu, diğer bölgelerde umumiyetle açık geçmiş, rüzgârlar cenub doğusu bölgesinde şimalden, diğer bölgelerde umumiyetle cenub istikametinden orta kuvvette esmiştir.

İstanbulda hava, açık geçmiştir. Rüzgâr cenubu şarkiden saniyede 1-3 metre hızla esmiştir. Sıcaklık en yüksek 30, en düşük 15,8 santigrad olarak kaydedilmiştir.

ŞEHİR İŞLERİ

Bugünkü toplantı

Bugün, Belediye istişare heyeti azalarile ekmekçilerin gönderecekleri murahhaslar, toplantı yaparak ekmek imaliye ücretinin arttırılması hakkındaki talebleri tetkik edeceklerdir. Ekmekçiler, imaliye ücreti olarak tayin edilen parayı az bulmakta, istişare heyeti ise bu hususta verdiği kararda ısrar etmektedir.

Tarihî eserler

Şehir dahilindeki tarihî su kemerlerile duvar ve mahzenlerin vaziyetleri tetkik edilecektir. Bunlardan muhafazası münasib görülenler korunacak, tarihî bir kıymeti olmıyanlar ise yıkılacaktır.

Mudanya iskelesi yeniden yapılıyor

Bursa (Hususî) — Mudanya iskelesinin yeniden yapılması için 280 bin liralık bir tahsisat kabul olunmuştur. Yeni Mudanya iskelesinin inşası temmuzun birinci günü münakasaya konacaktır. Yeni iskelenin projesi yapılmıştır. Buna nazaran iskelenin genişliği 81 metre olacak, Mudanya - Bursa demiryolundan bir hat bu iskelenin iki tarafına temdid edilerek vapurlardan çıkacak yükler doğruca vagonlara konacaktır. İskelenin orta yerine birinci, ikinci sınıf yolculara mahsus bekleme salonları yapılacak ve iskelenin üç tarafına üç büyük vapur yanaşabilecektir. Ayni zamanda bir ucu kırık olarak yapılacağından poyraza karşı açık bulunan Mudanya iskelesi bir liman haline de sokulmuş olacaktır.

Kızılay haftası

Hayır müessesemizin her zaman yaptığı hizmetler tebarüz ettirilecek

Temmuzun birinden itibaren Kızılay haftası başlıyacaktır. Bu hususta yurdun her tarafında olduğu gibi, şehrimizde de yapılacak olan tezahürata aid program hazırlanmıştır. Bu en büyük ve en eski hayır müessesesinin harbde ve sulhta yaptığı hizmetler, seylâb, yangın, zelzele, salgın hastalık ve kıtlık gibi her türlü felâketlerde gösterdiği büyük fedakârlık ve yardımlar, halka anlatılacaktır.

Şehrin her tarafına dağıtılmak üzere Kızılayın yardım şekillerini gösteren renkli afişler bastırılmıştır. Bu afişler şimdiden muhtelif yerlere asılmaktadır. Kızılay haftası devam ettiği müddetçe amatör temsil heyetleri tarafından Kızılayın yardımlarını tebarüz ettiren temsiller verilecektir.

Şehrin tanınmış ticarethaneleri, bu hafta zarfında vitrinlerini Kızılaya tahsis eylemeği kabul etmişlerdir. Ankara Radyosu da devamlı şekilde neşriyat yapacaktır.

MALİYEDE

Yeni yaptırılan binalar

Birbirine örnek olarak yapılan Maliye binalarının sayısı gittikçe çoğalmaktadır.

Evvelâ Samatyada, sonra Sirkecide Hocapaşada yapılan Maliye Tahsil Şubeleri binalarını müteakıb üçüncü olarak Kadıköy Maliye binasının inşaatı ikmal edilmiştir. Binanın küşad merasimi bir kaç güne kadar yapılacaktır.

Bundan başka dördüncü binanın eski Şişhane karakolu arsasında inşasına başlanmış, fakat iş, şehir plânına uygun olmadığı iddiasile bir müddet durdurulmuştu.

Beyoğlu Belediyesinde İmar müdürü Hüsnü, defterdar Şevket ve diğer bazı mühendislerin iştiraklerile yapılan bir toplantıda bu binanın vaziyeti tetkik edilmis ve binaya şehir plânına uygun bir istikamet verilmesi kararlaştırılmıştır. Fatihte bir Maliye binasının inşasına başlanmış, Veznecilerde yaptırılacak diğer bir bina da eksiltmeye konulmuştur.

DENİZ İŞLERİ

Boğazda çarpışma

Pazar gecesi saat 2,23 te Boğazdan Karadenize çıkan Amerikan bandıralı bir şileb Umuryerinde Karadenizden gelen Şile limanına bağlı bir yelkenliye çarparak omurgasından yaralamıştır. Nüfusça zayiat olmamıştır. Hâdise hakkında Liman dairesi tahkikat yapmaktadır.

Eski Arnavudluk Başvekili

Evvelki gün şehrimize gelen Arnavudluk Başvekili Koço Kotta, Perapalasa giderek Kral Zogo ile uzun müddet görüşmüştür. Dünkü gazetelerden biri Kral Zogo'nun bu görüşmeden sonra evvelki akşamki ekspresle Avrupaya hareket ettiğini haber vermiş ise de, bu, doğru değildir. Kral Zogo'nun Avrupa seyahatine ne zaman çıkacağı henüz belli değildir.

Âma bir kadın az daha yanıyordu!

Kumkapıda Cömerdler çıkmazında oturan yetmiş beş yaşlarında iki gözü âma Sabriye isminde bir kadın evvelki akşam bir mangal yakarak yatağının yanına almıştır. Geceyarısı sıçrayan bir kıvılcım yorganı yakmş, ateş kadının vücudüne de sirayet etmiştir. Sabriye bu vaziyet karşısında feryada başlamış ve etraftan yetişenler kendisini diri diri yanmak tehlikesinden kurtarmışlardır. Yangın söndürülmüş, Sabriye tedavi altına alınmıştır.

Hiç yoktan kavga . . .

Sirkecide Gazianteb otelinde oturan Karakaş ile arkadaşı Muhib Erkalem, Hüdavendigâr caddesinden geçen Cemale hiç yoktan hakaret etmişler; bununla da iktifa etmiyerek onu dövmeye başlamışlardır. Bu esnada Cemali iterek 45 numaralı berber Mahmudun dükkânının camını da kırmışlardır. Suçlular yakalanarak tahkikata başlanmıştır.

Hilekâr satıcı

Eyübde Kemaliyeli Mehmed oğlu Ali Rıza Eyüb pazarında domates satmakta iken elindeki terazinin alt kısmına bir demir parçası ilâve etmek suretile satış yapmakta iken suç üstünde yakalanmıştır.

Dudağından yaralandı

Lâlelide yeni yapılan Eminin apartımanında çalışan Muhib bir buçuk metrelik bir duvardan düşerek dudağından yaralandığından Cerrahpaşa hastanesine kaldırılmıştır.

Boğulurken kurtarıldı

Silivrikapıda oturan Ömer, Narlıkapıda denize girmiş, yüzmek bilmediğinden boğulmak üzere iken etraftan görülerek kurtarılmıştır. Ömer tedavi edilmek üzere Cerrahpaşa hastanesine götürülmüştür.

Siyasî icmal

Türkiye ve siyasî vaziyet

Siyaset âleminin çalkanmakta olduğu büyük hareket ve hâdiselerin en yenisi Türkiye ile Fransa arasında Akdeniz havzasına dair Pariste imzalanan beyannamedir. Bu beyanname mayısta İngiltere ile Türkiye arasında akdedilen beyannamenin aynidir. Fakat ayni olmakla beraber bu beyannameler hukukan üç devleti bağlayan bir kül olmayıp ikişer taraflıdır. Şüphesiz filen bir kül teşkil edecektir. Çünkü İngiltere ile Fransa birbirine gerek Avrupa topraklarında, gerek Akdenizde yardım taahhüdile bağlı oldukları gibi Türkiye dahi bunlardan her birile bağlanmıştır.

Binaenaleyh Akdenizde ve meselâ Anadolu sahillerinde sonu harbe müncer olacak bir tecavüze maruz kaldığı takdirde hem İngiltere, hem de Fransa kendisine ellerinden gelebilecek bütün yardım ve muzahereti gösterecekleri gibi İngiltere dahi böyle bir halde meselâ Süveyş kanalı, yahud Cebelüttarık ve Malta müstahkem mevkileri, yahud Fransanın kendi mandası altındaki Suriye ve Lübnan yahud himayesi altındaki Tunus Beyliği ve Cezayir müstemlekesi, yahud Nis, Marsilya ve Tulonun bulunduğu cenubî Fransa sahilleri İtalyanın denizden ve karadan ve havadan hücumlarına uğrayıp da İngiltere, yahud Fransa ile harbe girdiği takdirde bunlardan her birine Türkiye elinden gelen bütün yardımı yapacaktır.

Türk - İngiliz anlaşması gibi Fransız - Türk anlaşması da bütün Akdenize şamildir. Yukarıda kaydedildiği veçhile Süveyş kanalı ve Cebelüttarık boğazı bu anlaşmaların tatbik sahasına dahil olduğu gibi şüphesiz Akdenizin kolu ve mütemmimi bulunan Çanakkale ve İstanbul Boğazlarına da şamildir. Bu cihet ihtimal tecavüzün manasını ve mahiyetini ve bağlanmanın müddetini ve üç tarafın birbirine yapacakları yardımların derecesini ve teferruatını tayin ve tespit edecek kat'î ittifak muahedelerinde tasrih edilecektir.

İspanyadaki dahilî harb esnasında Akdenizin her tarafında peyda olan meçhul tahtelbahirlerin faaliyetine karşı Nyon'da akdolunan anlaşmaya bir Akdeniz devleti sıfatile Mısır dahi iştirak etmişti. Akdenize dair şimdilik ikişer taraflı olarak İngiltere, Türkiye ve Fransaya ve bir taraflı teminat itibarile Yunanistana şamil olan yeni Akdeniz anlaşmasında Mısırın da şüphesiz yeri vardır. Bahusus harbe sebeb olabilecek başlıca saha yani Bingazi ile Süveyş kanalı arası; Mısırın canalacak kısmını teşkil etmektedir. Mısırın İngiltere ile askerî ittifakı bulunması hasebile Türkiye ile İngiltere arasında akdolunan anlaşmaya tabiatile bu devlet de dahil olmuştur. Fakat Mısırın kendi başına anlaşma akdeylemesi ihtimali de vardır. Belki Mısır Türkiyeden başka Yunanistan ve Rumanya ile de müstakillen anlaşmalar yapacaktır. Bu işler misafirimiz olup şimdi Rumanyayı ve Yunanistanı ziyaret etmek üzere bulunan Mısır Hariciye Nazırının Kahireye avdetinden sonra belli olacaktır.

İngiliz - Türk anlaşması gibi bunun bir âkidi başka olmaktan başka farkı bulunmıyan ve bir kopyası olan Türk - Fransız anlaşmasının Balkan Antantile bir münasebeti olmayıp her biri müstakil ve ayrı anlaşmalardır. Türkiyenin garbî Avrupa devletlerile yaptığı anlaşmalar Balkan misakı azalarının ne hukukunu, ne de vecaibini değiştirmemektedir. Bu misak Balkan cihetinden Türkiyenin emniyeti için ayrı bir zamân ve sed teşkil etmektedir.

Muharrem Feyzi TOGAY

Halkı heyecana veren Bulgar

Bir kahveci yabancı devlet lehine propaganda yapmak suçile tevkif edildi

Eyübde kahvecilik yapan Tanaş isminde bir Bulgar; halkı heyecana verecek uydurma haberler ortaya atmak ve bir yabancı devlet lehine propaganda yapmak suçile yakalanarak adliyeye verilmiştir. Tanaşın birinci sorgu hâkimliğince sorgusu yapılmış ve tevkifine karar verilerek Tevkifhaneye gönderilmiştir.

Motosikletle giderken . . .

Kasımpaşada oturan komisyoncu Arif oğlu Hüseyin, 317 numaralı motosikletle köprüden geçerken şoför Sıtkı oğlu Şükrünün kullandığı 2292 numaralı taksinin sadmesine maruz kalmış, sağ bacağından yaralanmıştır. Yaralı tedavi altına alınarak suçlu şoför yakalanmıştır.

Cumhuriyet

Nüshası 5 kuruştur

Abone şeraiti	Türkiye için	Haric için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur

SON HABERLER

Almanyada endişe

İngiltere, Fransa ve Belçika erkânıharbiyeleri arasında görüşmeler yapılması hakkındaki talebler, Berlinde endişe ve hoşnudsuzluk uyandırdı

Berlin 25 (a.a.) — Belçika, Fransa ve İngiltere erkânıharbiyeleri arasında görüşmeler yapılması hakkında Belçika âyanından birinin bir takrir vermesi ve Belçikada bu hususta bazı temayüller belirmesi siyasî Alman mahfillerinde endişe ve hoşnudsuzluk uyandırmıştır.

«Diplomatische Und Politische Kor - respondenz» gazetesi Belçikanın «neticesi vahim olabilecek bir ittifak akdetmek veya tedbirler almak» hakkı da dahil olduğu halde haricî siyaset hakkında her türlü kararlar ittihaz etmek hakkına malik bulunduğunu tasdik etmekle beraber «Belçika siyasetine yeni bir istikamet vermek üzere ittihaz edilecek kararların Belçika haricinde akisler uyandırması zarurî» olduğu noktasında hiçbir şüphe bırakmamak istediğini kaydeylemektedir.

Bu gazete, büyük devletler tarafından Belçika hududlarının masuniyeti garanti edilmiş olduğundan «Belçika milletinin bilâistisna bütün komşularının Belçikanın ne siyasî, ne de askerî mahiyette bir taahhüd altına girmek istemediğinden emin olmaları keyfiyetine büyük bir ehemmiyet atfettiğini» sanmakta olduğunu yazmaktadır.

Gazete şöyle devam etmektedir:

«Belçika hükûmetinin, bu noktada hasıl olacak bir şüphenin memleketin istikbali için vahim neticeler verebileceğini müdrik bulunduğu anlaşılıyor. Bunun içindir ki hükûmetin istiklâl siyasetine tamamile sadık kalacağına dair beyanatı büyük bir memnuniyeti hâizdir.»

Londrada gene bombalar patladı

Atılan bombalardan üç kişi yaralandı

Londra 25 (a.a.) — Takriben saat 22 de Piccadilly Circus'de küçük aktüalite sineması civarında bir kuyumcu dükkânının önünde şiddetli bir infilâk vuku bulmuştur.

Bir kişinin yaralandığı söylenmektedir. Halk cumartesi akşamları bilhassa kalabalık olan bu mahalde toplanmıştır. Polis kordonları teşkil edilmiştir.

İtfaiye ve sıhhî imdad arabaları vak'a mahalline gönderilmiştir.

Hâdise nasıl oldu?

Londra 25 (a.a.) — Piccadilly Circus'de vuku bulan infilâk neticesinde üç kişinin yaralandığı öğrenilmiştir. Bunlardan biri hastaneye kaldırılmıştır.

Vak'aya şahid olanlardan birinin ifadesine göre, iki kişi bir taksi ile gelmişlerdir. Bunlardan biri posta kutusunun içine bir şey atmış ve müteakiben her ikisi de kalabalığın içinde kaybolmuşlardır.

Bir tütüncü dükkânının ön kısmı harab olmuştur. Civardaki mağazaların ışıklı olan levhaları kırılmıştır.

Bordo'da bir infilâk oldu

Bordo 25 (a.a.) — Şehrin tam göbeğinde bir barda dün akşam bir infilâk vukua gelmiştir. Bar binası tamamile harab olmuştur. Birisinin yarası ağır olmak üzere 10 kadar yaralı enkaz altından çıkarılmıştır. İnfilâkın sebebleri malûm değildir. Polis tahkikat yapmaktadır.

İrlandalıların nümayişi

Londra 25 (a.a.) — İki yüz kadar İrlandalı bugün Londra sokaklarında bilhassa dünkü infilâkların vuku bulduğu binaların önünde nümayiş yapmışlardır. Bunların ellerinde taşıdığı levhalarda «İrlanda hiçbir zaman hürriyetsiz barışa erişmiyecektir.», «Askerlik hizmetini kabuldense ölmek müreccahtır.» gibi yazılar bulunuyordu.

Trafalgar Square'de 2000 kişi toplanarak «Cromwell'denberi İngiliz İmparatorluğunu» takbih eden hatibleri dinlemişlerdir.

Mısır Hariciye Nazırı Bükreşte

Bükreş, 25 (a.a.) — Mısır Hariciye Nazırı Abdülfettah Yahya Paşa bugün öğleden sonra buraya gelmiş ve akşam yemeğini Bayan ve Bay Gafenko ile birlikte yemiştir. Yarın Başvekil Kalinesco'yu ve müteakiben Kralı ziyaret edecektir.

Almanyanın Tokyo ataşesi

Berlin, 25 (a.a.) — Miralay Wenneker, Tokyodaki Alman sefaretinin deniz ataşeliğine tayin edilmiştir.

Amerikada Siyonist kongresi toplandı

Nevyork, 25 (a.a.) — Beyaz kitaba karşı Amerikalı Siyonistlerin tarzı hareketini tespit edecek olan 42 nci Siyonist kongresi Amerika Siyonist teşkilâtı şefi Salomon Goldman'ın riyasetinde toplanmıştır. Kongreye 44 devleti temsil eden bin kadar murahhas iştirak etmiştir. Teşkilâtın sekreteri Morris Margulies'e göre Amerikan kongresinde ittihaz edilecek olan kararlar bütün dünya Siyonistleri tarafından takib edilecek siyasetin taayyün etmesi için Cenevrede toplanacak olan dünya Siyonist kongresine bildirilecektir.

İspanyaya gidecek İtalyan seyyahları

Saint Sebastien, 25 (a.a.) — İki İtalyan vapuru 2000 turisti ve askerî ve sivasî heyetleri hâmil olduğu halde yakında buraya gelecektir. Sokaklar şimdiden bayraklarla donatılmıştır

Amerikada yapılan yeni toplar

24 kilometreye 50 kiloluk mermi atılıyor

Vaşington 25 (a.a.) — Harbiye Nezareti millî fabrikalarda halihazırda imal edilmekte olan toplar hakkında bazı malûmat vermektedir.

Bu malûmata nazaran 24 kilometrelik bir mesafeye 50 kiloluk mermi atan bu topların çapı 105 milimetre, ağırlığı 15 tondur. Lâstikli tekerleklere bindirilmiş olan bu toplar saatte 20 kilometre sür'atle hareket etmektedir.

Dün şimalî Karolinde Bragg istihkâmlarında yapılan tecrübeler esnasında 24 kilometrelik bir mesafeye atılan mermilerin toprakta beş metre derinliğinde delikler açtığı görülmüştür.

Topları inşa edenler, bunların düşmanın ihtiyat kuvvetlerini ve nakliye kuvvetlerini bombardıman etmek için kullanacaklarını tasrih etmektedirler.

Kudüste kanlı musademeler

Kudüs 25 (a.a.) — Yahudi ziraat bahçelerine girmeğe muvaffak olan bir çete efradının on beşi, kıtaatla yapılan bir musademe neticesinde ölmüştür.

Telaviv 25 (a.a.) — «Millî askerî cemiyet» e mensub on iki müfrit yahudi, halkı Din uğrunda silâha sarılmaya davet ederken yakalanmıştır.

Bu tethiş hareketile mücadele etmek için çalışmakta olan mutedil mahfiller ahaliyi inzıbata ve dahilî ikiliği intac edecek cinaî politikadan vazgeçmeye davet eden bir beyanname neşretmişlerdir.

Ticaret Vekâletinde tayinler

Ankara, 25 (Telefonla) — Ticaret Vekâleti kadrosunda açık bulunan 100 lira maaşlı birinci hukuk müşavirliğine İktısad Vekâleti İş dairesi birinci bölge âmiri Dr. Ferid Ayıter, 90 lira maaşlı dış ticaret dairesi reis muavinliğine İstanbul mıntaka ticaret müdürü Cemal Ziya Ardal, 80 lira maaşlı iç ticaret umum müdür muavinliğine teşkilâtlandırma umum müdürlüğü müşavirlerinden Salâhaddin Çuhruk ve İstanbul mıntaka ticaret müdürlüğüne İzmir ticaret odası ikinci kâtibi Mehmed Ali Eten tayin edilmislerdir.

Vekâlet emrine alındı

Ankara, 10 (Telefonla) — Muğla Vakıflar müdürü Ömer Onat görülen lüzuma binaen vekâlet emrine alınmıştır.

Lehistanda pasif müdafaa tedbirleri

Varşova, 25 (a.a.) — Pasif müdafaa tedbirlerinin takviyesine başlanmıştır: İnşa edilmekte olan her evin, binada ikamet edenleri himaye için oldukça sağlam bir mahzeni bulunacaktır. Bina sahibleri bahçe veya avluları sokaklardan ayıran duvarların bir kısmını yıkarak gazların çıkmasına müsaid hava cereyanları tesis edeceklerdir. Otomobil ve araba kapıları kolaylıkla sökülebilirler, kafes veya camekânlarla mücehhez bulunacaktır. Halen mevcud mahzenler en kısa zamanda takviye edilecek ve belediyelerle nahiyeler umumî meydan ve bahçelerde kollektif sığınaklarla siperler meydana getireceklerdir.

Sovyet-Çin ticaret muahedesi

Moskova, 25 (a.a.) — Tas ajansı bildiriyor: Sovyetler Birliğile Çin cumhuriyeti arasında 16 haziran 1939 da bir ticaret muahedesi imzalanmıştır. Müsavilik ve mütekabillik esasına müstenid olan muahede en ziyade müsaadeye mazhar millet hükmünü ihtiva, ticaret ve seyrisefain meselelerini tanzim ve Çindeki Sovyetler Birliği ticaret mümessilliğinin hukuki statüsünü tayin etmektedir.

Şark Majino hattı

(*Baştarafı 1 inci sahifede*)

ederek Moskova ile müzakerelere devam edilmekte olduğunu beyan etmiştir. Mumaileyh, bu babda sarih ve kat'î malûmat ve izahat veremiyeceğini, ancak Fransanın Sovyet Rusya ile yapılan müzakerelerin sür'atle neticelenmesi için elinden geleni yapmakta olduğunu söylemiştir.

Türk - Fransız itilâfından bahseden hatib, Türk Başvekili Refik Saydamın «Türk - Fransız birliği dünya sulhu için bir kazancdır» sözünü tekrar etmiştir.

Bone, itilâfın kat'î metninin iki hükûmetin Akdenizde bir harbe sevkedecek herhangi bir taarruz vukuu takdirinde yekdiğerine mütekabilen yardım ve muzaherette bulunmak hususunda mutabık kalmalarını nâtık olacağını söylemiştir. Bu taahhüd, kat'î bir itilâfnamede tasrih edilecek ve ayni zamanda bu itilâfnamenin gayesi, Balkanlarda emniyeti zamân altına almak olacaktır.

Bone, Fransa ile İngiltere arasındaki sıkı mesai birliğini hatırlatarak sözlerini bitirmiştir.

Fransız gazetelerinin tefsirleri

Paris 25 (a.a.) — Türk - Fransız anlaşmaları hakkında *Figaro* gazetesinde Dormesson şu satırları yazıyor:

«Menfaatlerin tabiî temayüllerle bu kadar iyi bir tarzda uyduğu bir anlaşma nadir vâki olacaktır. Anlaşma, Ankara - Paris ve Londrada nekadar iyi karşılanmışsa Kahire, Atina ve Bükreşte de o kadar iyi karşılanmıştır. 20 yıldanberi fevkalâde ileri adamlarla idare edilen, müttehid, kuvvetli ve kiyasetli Türkiye hem kendisi hem de başkaları için barış istiyor. Türkiye de bizim gibi her türlü taarruza karşı koymaya azmetmiş bulunmaktadır. Buna binaen siyaseti bizimkine tam tamına uygundur.»

Epoque gazetesinde Donadeue yazıyor:

«Almanya, İtalya, İngiliz - Türk anlaşmalarını takib etmiş olan Türk - Fransız anlaşmalarının akdinden müteessir görünüyorlar. Bu memleketler, birkaç ay evvel büyük ümidler besledikleri Türkiyenin barış cephesine iltihak etmiyeceğini zannediyorlardı. Ümidleri suya düştü ve Akdenizdeki vaziyet aleyhlerine çevrildi. Niçin hiddet gösterdiklerinin izahı kabildir.»

Republique gazetesinde Bricon yazıyor:

«Türkiye Suriye ile hududunun değişmez mahiyetini tanımaktadır ve bu memleketin toprak bütünlüğüne riayeti kabul eylemiştir.

Suriyeyi Türk isteklerinin tevlid ettiği ağır ihtimallerden kurtaran bu taahhüd hayatî bir ehemmiyeti haizdir.

Ouvre gazetesinde Tabouis yazıyor:

«Boğazların muhafazasını Türkiyeye iade eden Montrö anlaşmaları gibi bu anlaşmalar da gösteriyor ki, ne Fransa, ne de İngiltere tatbikı imkânsız hale gelmiş olan muahedelerin ve yahud idamesi dünya barışını tehlikeye koyabilecek olan beynelmilel vaziyetlerin yeniden tetkikinden imtina etmemektedirler. Yeter ki bir şantaj değil, gerçekten bir tetkik mevzuu bahsolsun. Türkiye ile olan mukavelelerimiz paktın 19 uncu maddesinin filen hakikî bir surette tatbikı olmuştur.

Populaire gazetesinde Brossolette Fransız - Türk anlaşmalarını «harbe karşı diğer bir mania» olarak büyük bir memnuniyetle karşılıyor, fakat bunların kâfi olmadığını ilâve ederek İngiliz - Fransız - Sovyet anlaşmalarının da biran evvel akdini istiyor.

Memlekette sevinc

Zonguldakta

Zonguldak 25 (a.a.) — Hatayın anavatana kavuşması müjdesini alan Zonguldaklılar dün büyük bir bayram saadetinin coşkunluğu içinde şehri baştanbaşa donatarak kutlulamışlar ve bu münasebetle Büyük Millet Meclisinde geçen müzakeratı büyük bir alâka ile takib eylemişlerdir. Reisicumhur ve Millî Şef İsmet İnönüne bu millî muvaffakiyetten dolayı Zonguldak halkının ebedî minnet ve şükranları da telgrafla bildirilmiştir.

Edirnede

Edirne 25 (a.a.) — Hatayın anayurda iltihakı haberi Edirnede büyük bir sevinc uyandırmıştır. Edirneliler bu sevinclerini izhar için bu akşam Halkevinde bir toplantı yaparak Hatayın anayurda iltihakını merasimle kutluluyacaklardır.

Çorumda

Çorum 25 (a.a.) — Hatayın anavatana dönmesi Çorumda ve vilâyetin her tarafında büyük bir sevinc uyandırmıştır. Herkesin kalbi büyük siyasî zaferi kazandıran Millî Şefimiz Reisicumhur İsmet İnönüne ve kudretli Başvekile sonsuz minnet ve şükran hislerile doludur. Corumlular Hataylı kardeşlerini candan tebrik etmekle en büyük sevgi tatmış oluyorlar.

Şarkî Karahisarın plânı

Şarkî Karahisar 25 (a.a.) — Şehrimizin müstakbel plânını tetkik için Nafıa Vekâleti tarafından gönderilen mühendisler tetkiklerini bitirerek dönmüşlerdir.

Bir mukayese

Başka memleketlerde barem

Yazan: *ALÂEDDIN CEMIL*

İki buçuk asır evvel meydana getirdiği «hazır hesab cetvellerile» adını bütün dillere bir kelime olarak geçirmiş Barrême'e atfen bir çok memleketlerde milyonlarca insanın maişeti esaslarını cetveleştiren prensipler üzerinde biraz daha durmak faydalı olur. Bu prensipler anlaşıldıktan sonradır ki, maaş ve ücret baremleri hakkında mütalea yürütmek daha zevklidir.

Prensiplerin başında ise baremde (teadül) olmaması, ve hatta (teadül) olamadığı için barem cetvelinin yapılmış olması gelir.

Bu hareket noktası kabul olunduktan sonra, bütün münakaşaların mevzuu da kendiliğinden aydınlanmış olur.

Memur maaş ve ücretlerinin baremi, ifa ettikleri umumî hizmet vazifelerinin karşılığı esas tutularak tayin edildiğine göre evvelemirde bu umumî hizmetlerin iyice tayin ve tespiti lâzım gelir. Yani, diğer bir ifade ile esas memur değil, umumî hizmet ve memuriyet ve onun istilzam ettiği şartlardır.

Bu da demektir ki; baremin esası memur ve memuriyet kanunudur. Memur kanunu da ifa edilecek umumî hizmetin tayin ve tespitile onu ifayı üzerine almış şahsın umumî hizmete göre haiz olması lâzım gelen vasıfları ve hukukî hükümleri gösterir.

Şu halde, baremin umumî hizmetlerle yakından alâkası vardır ve barem cetveli de bu hizmetlerin ifasını karşılıyacak miktar esaslarını tespit eden bir cetvel olur.

Bütün memleketlerin memur kanunlarındaki bu esasa göre, baremde teadül olup olamıyacağını görmek için umumî hizmetler arasında teadül aramak zaruridir. Halbuki, umumî hizmetlerde ne ehemmiyeti, ne şümulü, ne icrası ve mes'uliyeti itibarile teadül aramak imkânı yoktur. Binaenaleyh, mesele o hizmetin ifası olup aralarında teadül aramaksızın hizmetin karşılığı esasını bulmak baremde de bir esastır.

Bu noktadan hareket edildikten sonra mesele umumî hizmetlerin iyi ifa olunabilmesini temin edici bir barem cetveli hazırlamağa inhisar eder. Memleketimizde hazırlanan barem, bu gayeye doğru atılmış cidden büyük ve tebrike lâyık bir adımdır. Barem kanununa giren teadül kelimesini de umumî hizmetin ifasını karşılayacak maişet miktarile o umumî hizmet arasında teadül suretile tefsir çok yerindedir. Yoksa, ehemiyet ve mes'uliyetçe muhtelif birçok umumî hizmetler arasında ve onları ifa edenlerin maaşları arasında tam bir teadül mevzuubahs olamasa gerektir.

İddiamıza iyi bir misal ve esas olarak Belçika memur kanununun bareme aid (64) üncü maddesini bir kere daha zikirde fayda vardır:

«Maaşları tespit eden baremler; işin mahiyeti, işi görenin ehliyeti, iş müddeti ve haiz olduğu mes'uliyetin derecesi hesaba katılarak tayin edilir.»

Görülüyor ki; umumî hizmetin mahiyet ve ehemmiyeti birinci derecede gelir. O umumî hizmeti ifa etmek için hizmeti görenin ehliyeti sabit olmak lâzımdır. Bunlar mevcud olduktan sonra o memurun emeğini karşılayacak maişet baremini tayinde işin ifa müddeti ve ifa olunurken mevcud mes'uliyetin derecesi esaslı roller oynar. Memur kanunları, bir taraftan umumî hizmetleri tayin ve tespit ederken diğer taraftan da memurun ehliyetini ispat edecek vesika ve şartları tayin etmiştir. Üzrinde hayli münakaşa yürütülen diploma meselesi de işte bir ehliyet meselesile yakından alâkadardır.

Birçok memur kanunlarında imtihanların esas tutulması diplomaya ehemmiyet verilmediğinden değildir. Fakat, çok muhtelif olan umumî hizmetlerin iyi bir surette ifası için o umumî hizmetin icab ettirdiği hususî şartların aranmasından ileri gelir. Meselâ, bir iktısad ve ticaret vekâletinin şirketler servisile sigorta servisi, ve deniz ticaret ve nakliyatı servisinde ayni hukuk diploması kâfi değildir. O diplomadan başka bu servislerin esası olan hukukî ilimlerden bazılarını diğerlerinden daha iyi bilmek mevzuubahstir. Onun icindir ki, bu servislere girilirken kiminde sigortacılıktan, kiminde deniz ticaretinden ayrıca imtihan geçirmek lâzım gelir.

Bu imtihanları gecirerek servise girmiş kâtib (rédacteur), tekrar terfi imtihanına tâbi olarak kendi meslek ve ihtısasında yüksek memur sınıfına geçtikten sonra kıdem esasına dayanarak terfi eder. Fakat, o yere gelinciye kadar, imtihan geçirmeksizin, yani liyakat göstermeksizin kıdem, terfie esas olamaz. Bu aşağı sınıflarda imtihansız kıdem terfii müddeti çok uzun tutulur. «Müsevvid» denilen aceze sınıfının ise memuriyette yeri yoktur!... Bütün bu bakımlardan Büyük Millet Meclisinde Müstakil grup namına yapılan bazı teklifleri cidden takdir etmek lâzımdır. Zira, Müstakil grup takrirlerindeki görüş tarzlarının bu modern esaslara çok uygun olarak yapıldığı anlaşılmaktadır. Devlet hizmetlerinde liyakat ve ehliyet esas olduğuna göre, bu takrirlerde bazı kısım yüksek memurlara sür'atle inkişaf edebilmeleri haklarının verilmesi, ve diğer küçük sınıflarda kıdemden ziyade ehliyete yer verilerek kıdemlrinin uzatılması şüphsiz çok yerinde bir düşüncedir. Buna mukabil, teadül aramak devlet hizmetlerinin iyi görülmesini temin edecek modern zihniyete o kadar uygun değildir.

Hasan Şükrü Adalın telif ettiği «Modern devlette memur» kitabındaki beynelmilel memur anketlerine verilen cevab kısmında gördüğümüz imtihan mcburiyetleri de hep bu umumî hizmetlerin arzettiği başkalıklar, ve hususiyetleri temin içindir. Hatta, bazan diploma olduğu halde dahi bir kısım imtihanlara tâbi tutulması bu hususiyetlerin çokluğundan ileri gelir. Sırası gelmişken de söyliyelim ki, diplomasız olarak bu imtihanlara girip kazanacağını zannedenlerin ekseriya yanıldığı muhakkaktır. Hulâsa, memur kanunumuzun yanında incelene incelene çıkan yeni barem kanununu muhtelif cephelerden ileri atılmış bir adım telâkki ederek hükûmetimizi tebrik etmek, ve millet vekillerimizin bu incelemelerinden çok memnun olmak lâzımdır.

Alâeddin CEMİL

«Hayat sahası» hakkında bir izah

[*Başmakaleden devam*]

riayet ederek böylelikle umumun menfaatlerine hâdim bir vaziyeti farzettirir. Bu hayat sahası harice karşı bir kapanmayı icab ettirmez, fakat asla haricin manevralarile ve husumetlerile birleşmeğe gitmiyen bir nevi tesanüdü zarurî kılar. Bundan anlaşılır ki hayatî saha nazariyesi kendisinde taarruz fikirleri şüphesine karşı garantiyi haizdir.»

Hatta bu son tatminkâr izahta verilen teminatın talik olunduğu şartlar bile, bu şartların tayin ve ifadesi Almanyaya aid olduğu müddetçe, tamamen havada kaldığı elbette kimsenin dikkatinden kaçamaz.

Hakikatte Almanyanın daima karşılıklı olmak lâzım gelen iktısadî ihtiyaclar bakımından hayatî saha nazariyesine şarkî Avrupa memleketlerinde behemehal Almanyanın istediği gibi yürümeği ve yapmağı emreden bir vaziyet tahmil etmek istediğini tevile imkân yoktur. Hayatî sahanın iktısadî ifadesile siyasî cephesi arasındaki fark ise maruf tabirile kıldan ince, kılıcdan keskindir. En şaşılacak şey ise şarkî Avrupa memleketlerile Almanya arasında böyle bir nazariye ile bir nevi tehdid ve tahakküm vaziyetini mazur gösterecek herhangi bir hâdisenin cereyan etmemiş olmamasıdır.

Almanya düne kadar şarkî Avrupa memleketlerile hiç mânisiz ve müşkülsüz iktısadî münasebetlerde ve ticarî mübadelelerde bulunuyordu. Gerçi para kıymetleri bakımından bu mübadelelerde müşkülât yok değildi. Fakat müşkülât Almanyaya münhasır olmıyarak diğer memleketlerle belki daha ziyade vardı. Gene en çok mübadele Almanya ile oluyordu. Buna rağmen ortaya bir hayatî saha nazariyesi çıkarılarak buna adeta istilâ fikirlerine pıştarlık yaptırılması, bittabi alâkadar memleketlerin huzur ve emniyetini tamamen selbetmiş ve pek zarurî olarak mukabil müdafaa tedbirlerini davet eylemiştir.

Alman hayat sahası nazariyesinin en feci bir tarafı bu sahaya dahil farzedilen memleketlere hayat sahası değil, adeta hiç hayat hakkı tanımıyan gayet mağrur, müteharriz ve mütehakkim bir mahiyet arzetmesidir. Bu mahiyetile iddianın her yerde ve giderek bütün dünya memleketleri tarafından red ve mukavemetle mukabele görmesinden daha tabiî ne olabilir?

YUNUS NADİ

Satie meselesi

[*Baştarafı 1 inci sahifede*]

kuflar şimdilik Tevkifhanede tecrid edilmişlerdir, yalnız avukatları ve ailelerile görüşmelerine müsaade olunmaktadır.

Hakkında ihzar müzekkeresi kesilmiş olan Denizbankın sabık umum müdür muavinlerinden Hamdi Emin Çap da Ankaradan şehrimze gelmiştir. Kendisinin sorgusu bugün yapılacaktır.

Yolsuzluk iddiası hakkında, bilgilerine müracaat edilecek şahidlerin miktarı, otuzdan fazladır. Bu meyanda Yusuf Ziya Erzinle avukat Gat Frankonun da malûmatlarına müracaat olunacağı tahmin ediliyor.

Sorgu hâkimliğince bugün Hamdi Eminin sorgusu bitirildikten sonra bir kısım şahidlerin de dinlenmesi ihtimali vardır.

Tahkikatın biran evvel ikmal olunarak evrakın mahkemeye tevdiine çalışılacaktır

San'at

Şeref Akdik ve sergisi

Yazan: *ELİF NAC*

Çallı İbrahimin en eski talebesi Şeref Akdik, bugünkü resim neslinin beşşirlerinden biridir. Onu Akademiye girdiğim gün tanıdım. Dudaklarından güne kadar hiç eksilmiyen tebessümile ni karşılamıştı. Kolumdan tutup beni cak bir atölyeye ilk sokan da odur.

Geçen gün Taksimdeki dükkâncı yalnız kendi eserlerinden mürekkeb sergi açtı. Şimdi orada yirmi senelik s at hayatının muhasebesi yapılıyor. Şe Akdik, bu sergisile eserleri üzerinde katleri teksif etmiş olan eski arkadaş bu küçücük, avuc içi kadar dükkâncı bakaloryasını veriyor. Bu sergi, ondan eserlerinden bahsetmek için bana gü bir fırsat vermiş oldu. Eserlerile şahsiy arasındaki benzerlik başka meslektaşrından fazla onda vardır. Hayatı, ren ve nikbin bir cam arkasından gören Şer eserlerinde o kadar tamamile kendisi ki şahsını anlatmak, eserleri hakkında fikir vermek için kâfi gelebilir.

Sakin ve ölçülü bir tabiat. Zaman hırpalayıcı silindiri altına yuvarlanmamı daima genc ve çocuk olarak kalmış mes'u bir insan. Hâdiseleri sinirlerinden geçirerek iliklerine kadar yaymayarak kademutlak bir tevekkül içinde bekliyen ve na file bir mücadelenin yorgunluğuna nefsini heba etmemesini, pek iyi bilen Şeref Akdik, dikine bir yokuşu tırmanmağı faniyetine reva görmiyen bir yolculukta makulü gayrimakule daima tercih ederek imkânsızlıkların karşısında ayak diremememiştir Onun mizacı, rakid bir yaz akşamı kadar rehavetli, ılık ve munistir. San'atın sarp yolunda heyecanlarının boğucu hücumları altında sar'a nöbetleri geçiren, kendini yerden yere vuranlar arasında Şeref, daima itidalin sembolü olarak yaşamıştır.

İşte onun eserleri bu kısaca hulâsa etmeğe çalıştığım şahsiyetini tamamile aksettirmiş tuvallerdir. Natürmortlarında ve peyzajlarında böyle olduğu gibi portre ve kompozisyonlarında da ayni durgun ve rahat haleti ruhiyeyi bulmak mümkündür. Pembe ve eflâtunla paletini süslemek istiyen Şeref, renklerinde olduğu kadar çizgilerinde de ayni ruh haleti içindedir. O, ne renklerinde resme karşı acemi bir gözü buruşturacak mubalâğaya, ne çizgi ve şekillerinde bizim edebiyatçı resim münekkidlerini sinirlendirecek kadar deformasyona, ne fazla yeis, ne fazla neşeye kaçmamıştır.

Ne sibemollerle, do diyeslerin gıdıklaması, ne aykırılık, taşkınlık, ne küfür ve isyan onda görülmüş değildir. Daima mezürlü bir adım, hesablı ve tedbirli bir muvazene. Avrupaya gitmeden önce Fatihteki evine sık sık giderdim. Babasının (*) diz çöküp sülüs kırmasının şaheserlerini yarattığı sofalardan geçerek duvarlarında çivi çakacak yer bırakmıyan resimlerile örtülü Şerefin odasına çıkardım. Burada bir hemşire veya bir birader kadar birbirlerine benziyen ve hepsinde şahsiyetinin damgasını tekrarlıyan yığın yığın poşadlarla etüdlerini seyrederdim. Aradan seneler geçti.

Avrupa dönüşünde tekrar evine uğramıştım. Onu Pier Laurans'tan nasibini almış olarak gene Fatihteki ayni evin, ayni odasında aradan o kadar zaman geçmiş olduğu halde ayni samimiyet ve ayni neşe içinde buldum. Yalnız resimlerinde biraz garb havasının mavi rengi ve Parisin sisi vardı. Resimlerinde katılıkla başlıyan ahenk gevşemiş, yumuşamıştı. İşte Şeref Kâmille, Şeref Akdik arasında bütün benzeyişleri muhafaza etmekle beraber lehine olan bu değişiklik bu Avrupa dönüşünde gördüğüm bu taze eserlerile başlar.

Daima ayni renk kumaştan kostüm giyen Şeref bu defa rubasının rengini değiştirmiş bulunuyordu. Fakat başka renge bürünmesine rağmen gene bu zarfın içinde ayni cevher, benim tanıdığım Şeref, bütün hüviyet, saffet ve asaletini asla kaybetmemişti.

Şimdi eserlerini kucaklayarak Taksimdeki küçücük dükkâncığa getirip gözlerimizin önüne seren Şeref, bu tuvallerin hepsinde bazı frenkçe tabirlerine rağmen halis bir türkçe ile bize sesleniyor ve mesleğimizin genc yolcularına fütur getirmeksizin sabırla çalışmanın nekadar mümkün ve lüzumlu olduğunu izah eden bir dersi ibret veriyor.

Elif NACİ

[*] Reisülhattatin Hacı Kâmil Şeref Akdikin pederidir.

General Badoglio'nun Arnavudluktaki teftişleri

Tiran, 25 (a.a.) — Badoglio, yanında General Guzzoni ve Zanza olduğu halde Köriçeye gelmiş ve memurlarla kalabalık halk kütlesi tarafından istikbal edilmiştir. Badoglio, garnizon kıtaatını teftiş ettikten sonra tayyare ile Agrirokastroya hareket etmiştir.

Küçük hikâye

Portre

Cılız bir kız çocuğunun koltukaltı kadar çukur yanaklı, kuru bir yüz; döğüşken horoz gözü gibi hain bir çift göz; geriye doğru taranmış, kepekli saçlar ve ensede, bir iğne yastığı gibi, üstü firkete dolu bir topuz: İşte Madmazel Paskal.

Daima koyu renk kumaşlardan yaptırdığı esvablarının yegâne süsü, Efgantaşı diye övündüğü, sünger gibi delik deşik bir maddeden yapılmış gül goncasıydı. Omzunda, daima, ucları yenmiş, yeşli bir atkı taşırdı. Bir el sıkışı vardı, kapı tokmağı çeviriyor sanırdınız.

Madmazel Paskal, beş senedenberi, bir nezaretin hukuk işleri kaleminde mümeyyizdi. Şahsî garaz yüzünden terakki ve tefeyyüz edememiş, bu ikinci derece vazifede kalmış; memurin kaleminde, aleyhine mütemadiyen dolab çevrildiği, bir fikri sabit halinde kafasında yer etmişti. Kendisini küçük düşürmek, sırasını getirip yerinden etmek için mütemadiyen fırsat kollayanlar bulunduğuna inanıyordu. Hukuk işleri servisinin, ehemmiyeti, kalemde üç dört memur bulunmasını icab ettirdiği halde, ma'iyetine bir tek kâtib vermeleri, hem de bu kâtibin, işe aklı ermez acemî bir memur olması, aleyhindeki bu zihniyetin tezahürlerindendi.

Kâtibin adı Hüş'tü. Solgun yüzlü, gözünün akı karasından fazla, sarkık dudaklı bir adamdı. Burnunun altında, posta pulu yapıştırılmış gibi, ufacık, kızıl bir bıyık vardı. Nezle olmadığı gün yoktu.

Madmazel Paskal, bu yeni kâtibine daima soğuk muamele ediyor; onunla burun buruna oturmaktan pek fazla sıkıldığı zaman, bir iş bahane edip, adamı, nezaret binasının tâ öbür ucundaki bir kalemden bir haber alıp getirmeğe memur ediyordu.

Onunla ayni odada çalışmağa mahkûm olduğu yetişmiyormuş gibi, odanın darlığı yüzünden, masaları da karşı karşıya konulmuştu.

Bir gün, Mösyö Hüş, kaleme her zamankinden bir saat sonra geldi. İtina ile tıraş olmuş, yeni esvablarını giymişti. Dudaklarında mahcub ve acemi bir tebessüm vardı. Yavaş sesle özür diledi:

— Bugün bizim nezaretteki ressam arkadaşların sergileri açıldı da...

Sustu. Nefes aldı. Sonra gözlerini yere indirdi, dudaklarını büzdü ve ağzından şu kelimeler döküldü:

— Sergide, benim de tablolarım var da...

Bu itiraf, Madmazel Paskalı hayrete sevketti. Şöyle böyle alâkadar görünmek, istihfaf göstermek, yahud madunundan münasebetsiz bir hareket görmüş bir mafevk tavrı takınmak şıkları arasında bir an bocaladıktan sonra, şu sözde karar kıldı.

— Ya! Gider görürüm...

— Zemin katında. Gambetta fuvayyesinde. Duhuliye yok.

— Peki, peki. Şimdi işimize bakalım. C. P. L. N. şirketinin idaresine aid hususî mürakabe masraflarının tesviyesi hakkındaki muhtıraya cevab verdiniz mi?

Mösyö Hüş, tırpanla kesilmiş bir ot gibi, masasının başına yığıldı ve Madmazel Paskal, ona, resmî vazifenin icabatını bu kadar enerjik bir şekilde ihtar etmiş olmaktan, büyük bir hâz duydu.

Saat beşte, elindeki mühim işleri bitirmiş, zemin katındaki tablo galerisine gitmeğe karar vermişti. Şalını düzeltti, saçlarına çeki düzen verdi ve denize açılan bir gemi heybetile, kalemden çıktı.

«San'atkâr memurlar» grupunun sergisi, kapısı solmuş çiçeklerden yapılma çelenklerle süslü, soğuk, geniş bir salonda açılmıştı. Daha eşikten itibaren, bir cenaze odası sessizliği başlayordu. Ziyaretçiler tektüktü. Fısıltılarla konuşuyorlar, kaçamaklı adımlarla dolaşıyorlardı. Madmazel Paskal, tablolara yaklaştı.

Bu san'at eserleri, memurların zihnî haletleri hakkında çok emniyet verici bir mahiyet taşıyordu. Tablolar, hemen hemen, diş macunu gibi bir teviye sıvanmış grup manzaralarından; tramvay ihtiyarî tevakkuf işareti renginde yeşil göllerden; oksijen sarılığında buğday tarlalarından ve bu tarlalarda benek benek kırmızı gelinciklerden ibaretti. Sonra, sayısız sepetler ve bu sepetler dolusu, ayakkabı düğmesi gözlü kedi yavruları; keçi yavruları ve pembe burunlu tavşanlar vardı. Güneşli sokak köşeleri de unutulmamıştı.

Bütün bunlar cana yakın, içaçıcı, masum şeylerdi. Madmazel Paskal, boş zamanlarını bu kadar temiz ve dürüst meşguliyetlere tahsis eden meslektaşlarını, içinden tebrik ediyordu.

Artık, tabloların hepsini görmüş sergiden çıkmak üzere idi ki, birdenbire yan yana dizilmiş dört büyük tablodan müteşekkil bir heyeti mecmua karşısında şaşırıp kaldı. Bu tablolarda, çıplak kadın resmileri vardı. Bir tanesi kızıl saçlı, beyaz vücudlü bir kadının, bir halı üstüne uzanmış vaziyette gösteriyordu. Öteki, bir iskemleye, ata biner vaziyette oturup sigara içen, gözleri, boşluğa, profesyonel bir hayâsızlıkla dikili bir kadın resmiydi. Üçüncüsü, bir ayna önünde gerinen; dördüncüsü, emaye bir tas dolusu suya, korkak korkak ayağını değdiren kadınlardı. Ve bütün bu kadın vücudleri, insanın safrasını kabartan hummalı bir realizmle, hayâsız ve rezil bir realizmle yapılmıştı. Ne bir tül parçası, ne bir bulut kenarı, ne bir ağaç dalı! Bu çıplak vücudleri yarım yamalak olsun örtecek en ufak bir şey yoktu.

Madmazel Paskal, hicabından kıpkırmızı bir yüzle, ressamın adını okumak için tablolara doğru ilerledi. Okudu ve hayretinden bayılacak hale geldi. Bu mülevvesatın altında «Hüş» imzası vardı.

Kalem odasına döndüğü zaman sinirleri son derece gergindi. Nasıl bir vaziyet takınacağını bilmiyordu. Kâtibi tebrik mi etmesi lâzımdı? Tebrik ederse, bu kepazece resimleri beğenmiş olacaktı. Acaba menfi görünse daha mı iyi olurdu? Peki ama ne hakla? Susmaktan başka çare yoktu. Bunda karar kıldı.

Fakat ertesi günden itibaren fena fena düşünmeğe başladı. Koridorlarda dedikodu yapanlar, kendi hakkında kimbilir neler söylüyorlardı. Böyle mülevves ve müstehçen düşüncelerle kafası dolu olan bir kâtibin yanında burun buruna sabahtan akşama kadar bir odada kapalı oturmağa mecbur oluşuna belki de acıyanlar vardı. Yahud, bu talihsizliğini istihza vesilesi yapıyorlardı. Hatta, Mösyö Hüş'le arasında münasebet bulunduğunu tahayyül edenler bile mevcud olabilirdi. İşte buna bir türlü tahammül edemiyordu.

O günden sonra, Madmazel Paskal, kâtibini daha müdekkik bir gözle tarassuda koyuldu. Hüş'ün yüzündeki fısku fücur alâmetlerini daha evvel farkedememiş olmasına şaşıyordu. Bu solgun yüz, bu sönük gözler, sefahat ve işşuş âlemlerinde geçen uykusuz gecelerden sonra çalışma yorgunluğile devam eden günlerin izleriydi. Şu titrek eller, şu kekeliyerek konuşuşlar, hep kadın ve ihtiras dolu bir hayatın ifadeleriydi.

Madmazel Paskal, kâtibini, yer minderlerile, buhurdanlarla, kürklerle süslü şarkkâri bir atölyede, soyunmuş bir modelin yüzünü tashih eder vaziyette tahayyül ediyordu. Hüş, kimbilir hangi fahişenin yanından ayrıldıktan sonra buraya, kaleme geliyor, onun karşısına geçip oturuyor, kopyeleri tetkik ediyor, fakat aklı, birkaç saat evvel yaşadığı kimbilir hangi iğrenç hayatın teferruatı arasında dolaşıyordu.

Madmazel Paskal bu fikri sabiti kafasında evirip çevirirken, Mösyö Hüş'ün, yapışkan nazarlarını, kendi üzerinde bir salyangoz lüzucetile dolaştırdığını, gezdirdiğini hissediyordu. Bu adam, kendisini, gözlerile soyuyordu ve Madmazel Paskal, Mösyö Hüş'ün karşısında, bir model vaziyetinde kalıyordu.

Düşüncelerinin bu noktasına gelince yüzünü bir ateş kaplıyordu. İskemlesinin üstünde kıvranmağa başlıyor, yerinde duramıyor; koridora kendini dar atıyordu Fakat, odaya avdet ettiği zaman, kâtibinin bulanık gözleri, onu gene rüyet sahalarının içine alıyor ve Madmazel Paskal, gene, esir pazarında bir cariye gibi, bu gözlerin, vücudüne baha biçmekle meşgul olduğunu hissediyordu. «Er geç, bu adam benden istifadeye kalkışacak» diye düşünüyor ve paydos saatine kadar, hazan yaprağı gibi titriyordu.

Artık, her dakika helecan içinde yaşıyordu Bazan, Mösyö Hüş'ü, masasının başında, ileri atılmağa hazırlanan, hız almak için toplanan bir pars heybetinde tasavvur ediyordu. Parsın hücumuna maruz kalacağına kat'iyyen emindi Her gün, yüreğinde yeni bir heyecanla, adeta zevkli bir üzüntü ile «acaba bugün mü?» sualini kendi kendine sormağa başlamıştı.

Madmazel Paskal artık işlerini inmal eder olmuştu. Kâtibine çıkışmağa cesareti kalmamıştı. Vukuuna muhakkak nazarile baktığı hâdisenin zuhurunu bekliyor; bu intizar içinde sararıp soluyordu. Fakat Mösyö Hüş'te hâlâ bir hareket yoktu Hâlâ bir karar veremiyor, fare ile oynayan kedi gibi onunla alay ediyordu.

Madmazel Paskal bazan:

— Modelle mi çalışıyorsunuz?

Diye soruyor, Mösyö Hüş, gözlerini, bir satir işmizazile süzerek:

— Ekseriyetle öyel, diye cevab veriyordu. Fakat enteresan bir model bulursam, ezbere çalıştığım da olur.

Hiç şüphe yok ki, kendi vücudünü de böyle ezberinde canlandırıyordu. Çekmecesinde kimbilir ne kadar çok kroki vardı ve hiç şüphesiz, o krokilerde, kendi vücudü, tıpkı o ahlâksız kızlar gibi üryan bir halde tasvir edilmişti. Belki de bu krokileri gelecek sergide teşhir edecek, bütün daire halkı, Madmazel Paskal'ı, o zamana kadar hiç kimsenin görmediği bir kılıkta temaşa edecekti.

Madmazel Paskal, bu hakarete asla müsamaha edemiyeceğini düşünüyor, fakat ayni zamanda, günahkâr, kirli bir zevkin, yüreğine süzüldüğünü hissediyordu

Günler, haftalar geçtikçe, Madmazel Paskal Mösyö Hüş'ün tesiri altında daha fazla kalıyor; bu mülevves mahlûkun yanında yaşadıkça, ondan sirayet eden ahlâksızlığın, mevcudiyetini her gün bir az daha kapladığını duyuyordu.

Rüyalarında, sefahat sahneleri yaşamağa başlamıştı. Dairenin, yeşil renkli evrk kartonları ortasında cereyan eden bu çılgınca sahnelerde, Mösyö Hüş'le senli benli konuşuyor; onun saçlarını okşayordu.

Artık, Mösyö Hüş'ün, ilânı aşk etmekte bu derece gecikmesi, onu fena halde sabırsızlandırmağa başlamıştı. Onunla beraber bir levs ve sefahat uçurumuna yuvarlanmak için can atıyordu. Daha fazla beklemeğe tahammülü kalmamıştı.

Bir gün, kaleme, beyaz, ajurlu bir rob giymiş olduğu halde geldi. Kabil olduğu kadar şuh bir sesle sordu:

— Mösyö Hüş, benim portremi yapmak ister misiniz?

Mösyö Hüş cevab verdi:

— Ben hiç portre yapmam.

Madmazel Paskal, yüreğinde bir ezginlik duydu:

— Evet, dedi, biliyorum. Sizin ihtisasınız çıplak kadın resimlerinde.

Mösyö Hüş başını salladı:

— Hayır, hayır, dedi. Sergideki çıplak resimler, kâtibi umumilikteki Rüş'ün resimleridir.

Sonra, bir çocuk gülüşü kadar saf bir tebessümle ilâve etti:

— Benim resimler, kedi yavruları

Çeviren:
Hamdi VAROĞLU

Rodeziyen ormanlarında heyecanlı bir sahne

Bir sürü fil, otomobille çok hararetli bir futbol maçı yapmışlar!

Asya ve Afrikanın iç ormanlarında yaşıyan filler, ava, keşif seyahatine çıkan Avrupa ve Amerikalıların otomobillerile kâh uzaktan, kâh yakından karşılaşırlar. Fakat, şimdi anlatılacak hâdisede olduğu kadar yakından karşılaştıkları vaki değildi. Afrika iç ormanlarındaki nadir kuşların hayatını tetkik etmek için otomobille seyahate çıkan kuş meraklısı üç arkadaş; bu arada Rodeziyen iç ormanına kadar sokulmuşlardır. Otomobillerini ağaçların seyrekleştiği meydanımsı bir yerde bırakmışlar, yan tarafa sapmışlar, sık çalılıklar arasında ilerlemişlerdir. Geriye dönünce, yarım düzine iç orman filinin otomobil etrafına toplandıklarını ve hortumlarını uzatarak bu nakil vasıtasını evirip çevirdiklerini görmüşlerdir. Sonra ayaklarını indire kaldıra otomobili oradan oraya fırlatmışlar, altı fil üçer üçer ayrılarak adeta iki takım halinde futbol oynamağa koyulmuşlardır. Otomobilin Afrika fillerine oyun topu olduğunu gören üç arkadaş; bu maçtaki hatalardan dolayı hakem sıfatını alarak müdahale den çekinmişler, elleri böğürlerinde, filler arasındaki futbol maçına bakakalmışlardır. Gerçi filler bir müddet sonra bu oyundan bıkmış, çekilip gitmişlerse de, otomobilin sahibleri gene geldikleri yere yaya olarak dönmüşlerdir. Çünkü, filler arasındaki maç son derecede hararetli geçmiş, otomobil, ayak vuruşlarile bir çelik, lâstik, deri, paçavra yığını haline gelmiştir. Bununla beraber, filler oyun esnasında birbirlerile kavgaya tutuşmamışlar, itişip kakışmadan, birbirlerine tekme atmadan maç yapmışlardır. Yalnız, siperden bakan üç seyirci ağız açamadıkları halde, onlar heyecana kapılmışlar, neş'eli neş'eli bağırıp çağırmışlardır!.

Kardeşini öldürmüş

Bursa (Hususî) — İnegölün Bahariye köyünden Süleyman oğlu Mehmed adında biri büyük kardeşi Ramazan tarafından tabanca ile öldürülmüştür. İddiaya nazaran, Ramazan, köyden ayrıldığı bir sırada karısı Hatice ile kardeşi Mehmed gayrimeşru münasebette bulunmuşlardır. Ramazan köye döndüğü zaman Hatice bunu kocasına açmış, fakat bu sırada kardeşi Mehmed köyden ayrılmıştır. Bir gün Mehmed köye dönünce Ramazan sessiz sadasız bir şekilde kardeşinin yanına gitmiş ve onu öldürmüştür. Bu hâdisenin muhakemesine Ağırcezada başlanmıştır. Kardeş katili Ramazan mahkemede acayib vaziyetler alarak:

— Beynim dönüyor! diye; reis Osman Sabrinin sorduklarına karşı cevab vermemiş, bunun üzerine Adlive doktoru İzzet tarafından muayene edilen suçlunun Tıbbı Adliye gönderilmesine lüzum gösterilmiştir. Ramazanın Tıbbı Adliye sevkine karar verilmiş ve kendisi İstanbula yollanmıştır.

Seyahatten avdet

Doğum ve kadın hastalıkları mütehassısı doktor Rıza Ünver, Amerika ve Avrupa seyahatinden avdet etmiş, hastalarını kabule başlamıştır.

Kongreye davet

Beşiktaş Halkevinden:

Beşiktaş Halkevinin bütün üyelerinden mürekkeb birinci umumi hayet içtimaı 27 haziran 1939 salı günü saat 17,30 da Evimiz konferans salonunda yapılacaktır. Komitelerimiz başkan ve üyelerile şubelerimizin bütün azasının, Müzik ve Temsi kollarında çalışan arkadaşlarımızın umumi heyet toplantımıza gelmeleri rica olunur.

ZAYİ — Kelkit nüfus dairesinden aldığım hüviyet varakamı ve askerî terhis tezkeremi zayi ettim. Yenilerini alacağımdan hükümleri yoktur. 327 doğumlu Ahmedoğullarından Salih oğlu Ali.

SİNEMA

Michéle Morgan midesinden şikâyetçi

Son filmi «Şimal kanunu» nu çevirmek için İsveçe giden Fransız artistine oranın fazla baharlı yemekleri dokunmuş

Paristen yazılıyor:

Kim derdi ki, bundan dört sene evvel Danielle Darieux'nun bir filminde figürant olarak görünen Michèle Morgan bir gün gelip meşhur bir yıldız olacak.. Sade bir talih ve tesadüf eseri mi bu yükseliş.. Hayır, eski bir Fransız mütefekkirinin dediği gibi deha, nasıl mütemadi bir sây eseri ise san'atkârlıkta muvaffakiyet de sonsuz bir çalışmanın neticesidir. Michèle bu esasa en fazla riayet etmiş artistlerden biridir. «Gribauille» de haksız yere mahkûm edilmek istenen genc bir kız rolünü bütün kudret ve cesaretile oynıyarak nazarı dikkati celbeden aktris, Charles Boyer ile birlikte «Bora» kordelâsındaki vazifesini büyük bir samimiyet ve tabiilik havası içinde ifa ettikten sonra beynelmilel bir şöhret sahibi olmaya başlamıştı. Bizim memleketimizde «Son buse» ismi altında geçen «Sisli rıhtım» da Jean Gabin'e partöner olunca artist hakkında her taraftan yağan takdirler büsbütün çoğaldı. Fakat Michèle o eserlerde kemal noktasına erişmiş olmakla beraber durup dinlenmek nedir bilmedi. Gene Jean Gabin'le birlikte «Mercan adasını» ve Berlin stüdyolarının birinde de fransızca olarak «Sürükleyici kadın» ı çevirdi.

En son kordelâsı «Şimal kanunu» nun haricî sahnelerinde oynamak üzere de diğer partönerlerile birlikte İsveçe gitmişti. Oradan döneli pek kısa bir zaman oldu. Siyah saçlı, ince vücudlü, açık renk gözlü Fransız kızını İskandinavyalılar kendi memleketlerinde şahsan gördükleri vakit ona beyaz perdede hayalini seyrederekten gösterdikleri takdir ve iltifatın birkaç mislini ibraz ettiler. Kendisine «safa geldin!» demek üzere geçen gün ziyaretine gitmiştim. O seyahat mevzuu bahsolunca ellerini çırparak:

— Sormayın, dedi, çok güzel vakit geçirdik.. Paristeki hayatımdan büsbütün başka bir tarzda yaşadım.. Birçok interessant şeyler gördüm. Yalnız İsveç yemekleri mideme biraz dokundu. Çünkü mubarekler bütün aşlarına her çeşid ve her renkte baharları mebzuliyetle koyuyorlar. Hâlâ arasıra karnıma ağrılar, sızılar geliyor..

Michéle Morgan

Michèle Morgan, burada Raynouard sokağındaki küçük evinde sakinane ve mes'udane bir hayat geçirerek bütün günlerini stüdyo faaliyetine sarfeden bir genc kızdır. Bir aralık:

— Hiç, dedim, evlenmeyi düşünmüyor musunuz?

Beyaz dişlerini baştanaşağı meydana çıkaran geniş bir tebessümle cevab verdi:

— Hayır.. Çünkü şimdilik bu mesele ile meşgul olmıyacak kadar kendimi genc ve tecrübesiz buluyorum.. Mesleğime bütün mevcudiyetimi vererek çalıştığım için başka birşey düşündüğüm yok.. Şu anda yegâne gayem, beyaz perdede bana en iyi giden roller oynıyarak hem kendi bedii hissimi tatmin, hem de sinema meraklılarını memnun etmektir.

Bir iki satırla

★ Almanlar Pragdaki sinema stüdyolarından birini «Barrandov atölyesi» namile işletmeğe başlamışlardır. Bu stüdyoda Almanlar tarafından ilk olarak çevrilmekte bulunan filmin adı «Şüpheli genc kız» dır. Baş rolleri Victor Staal, Luli Von Hohenberg, Annaliese Ehlig, Gretha Weiser, Kathe Haack, Richard Hausler oynayacaklardır. Bu eserin mevzuu Çeko-Slovakyada Çeko-Slovaklar tarafından öldürülen bir Almana aid cinayet tahkikatını ihtiva etmektedir.

★ Şimdiye kadar «on iki genc kız ve bir kaptan» ismini taşıyan Tobis kumpanyasının vücude getirmekte olduğu filmin adı «Dansederek dünyayi dolaşanlar» a çevrilmiştir. Bu kordelânın baş rollerini İrene Von Mayendorff, Mady Rahl, Carola Höhn ve Charlotte Thiele oynamaktadırlar.

★ Almanyadaki Terra film kumpanyası «Okyanustaki yangın» ve Tobis kumpanyası da «Isabell'e ulaşmak için» isimlerinde birer film çevirmeğe hazırlanmaktadırlar. Birinci kordelânın rejisini Günther Rittan idare edecek ve ikinci kordelâda baş rolü Ewald Blaser oynayacaktır.

★ Viyanada Macar rejisörü Gustav Ucicky «Anne» isminde bir film çevirmeğe başlamıştır. Bu kordelânın baş rollerini Kathe Dorseh ve Wolf Albach Retty oynayacaklardır.

★ Greta Garbo geçen yaz sonunda Avrupadan Holivud'a döndüğü vakit mensub olduğu şirketin stüdyosunda birçok yeni tertibat yapıldığını görmüş, hatta ilk defa yalnız olarak gittiği şirket binasının kapısını bir türlü bulamamıştır. Uzun araştırmalardan sonra kapıyı görmüş fakat bu sefer de kapıcının yeni olması dolayısile kendisini tanıtamamıştır. Kapıcı yıldızı içeri bırakmak için hüviyetini ispat edecek bir vesika göstermesini istemiştir. İsveçli artist böyle bir vesika da gösteremeyince kapıcı gülmeğe başlamış:

— Alelâde bir figüran bana kendini Greta Garbo diye yutturmaya çalışıyor!

Diyerek dönüp kulübesine gitmiştir. Greta nihayet yoldan geçenlerden iki kişi bularak onlar sayesinde hüviyetini ispat etmiş ve içeri girmeğe muvaffak olmuştur.

★ Berlinde çevrilecek olan «Senin gibi bir kadın!» filminin başrollerini Brigitte Horney ile Joachim Gottschalk'ın oynamaları takarrür etmiştir. Rejiyi Turjanski idare edecektir.

★ Bir müddettenberi tatil müddetini Londrada geçirmekte olan Gary Grant evvelki gün tayyare ile Holivuda dönmüştür. Gary orada İrene Dunne ile birlikte «Yalnız meleklerin kanadları vardır!» filmini çevirecektir.

Amerikalı artistlerin Avrupaya akını

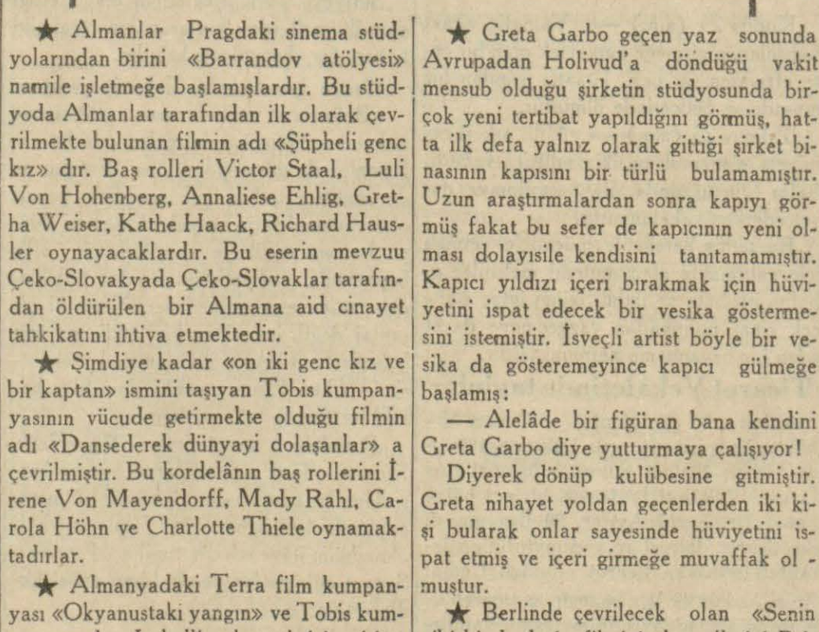

Parise muvasalâtını evvelce haber verdiğimiz Myrna Loy trenden indiği zaman kendisini karşılıyanları mütebessimane selâmlarken.

RADYO

Bu akşamki program

Türkiye Radyodifüzyon Postaları
DALGA UZUNLUĞU

	1639 m.	183 Kcs.	120 Kw.
T. A. Q.	19,74 m.	15195 Kcs.	20 Kw.
T. A. P.	31,70 m.	9465 Kcs.	20 Kw.

12,30 Program, 12,35 Türk müziği - Pl. 13,00 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri, 13,15-14 Müzik (Karışık program - Pl.) 19,00 Program, 19,05 Müzik (Bir üvertür - Pl.) 19,15 Türk müziği (Fasıl heyeti) 20,00 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri. 20,15 Konuşma (Doktorun saati) 20,30 Türk müziği (Kadın küme ses ve saz heyeti) 1 — Hicazkâr peşrevi. 2 — Sadullah Ağa - Hicazkâr şarkı - Hiramet gülşene. 3 — Hicazkâr şarkı - Mani oluyor halimi takrire. 4 — Şevki Bey - Hicazkâr şarkı - Gönlümü düçar eden bu hile hep. 5 — Keman taksimi. 6 — Rahmi Bey - Hisar şarkı - Bir nevcivansın. 7 — Hisar puselik şarkı - Küçüksuda gördüm seni. 8 — Lâtif Ağa - Hicazkâr şarkı - Gönlümü bir tıflı dilbaz. 9 — Hicazkâr saz semaisi. 21,10 Milli musikilere dair ikinci konuşma - Rumen musikisi: Halil Bedi. 21,25 Neş'eli plâklar - R. 21,30 Müzik (Opera aryaları - Pl.) 22,00 Müzik (Küçük orkestra - Şef: Necib Aşkın) 23,00 Son ajans haberleri, ziraat, esham, tahvilât, kambiyo - nukud borsası (fiat) 23,20 Müzik (Cazband - Pl) 23,55-24 Yarınki program.

Operalar ve operetler

21,05 Belgrad: Andre Chenier.
21,20 Kopenhag: Tirol'da yaz.
21,35 Paris (182 - 1648): Bir opera temsili.
22,05 Frankfurt: Musiki düşmanı.

Büyük konserler

16,20 Varşova: Elgar, Scott vesair bestekârların eserleri.
19,05 Droitvich: Weber ve Haydn'in eserleri.
19,35 Varşova: Roussel, Ravel, Widor'un eserleri.
20,35 Stokholm: Senfonik konser. (Çaykovski ve Glinka'nın eserleri).
21,00 Hilversum II: Haydn, Berlioz vesair bestekârların eserleri.
21,05 Prag: Çek bestekârlarının eserleri.
21,20 Viyana: Beethoven'in eserleri.
22,05 Doyçlandzender: Alman - Japon heyetinin müşterek konseri.
22,05 Brüksel: Berlioz, Liszt ve Smetananın eserleri.
22,35 Milâno: talyan bestekârlarile sair bstkârların serleri.
23,25 Doyçlandzender: Muhtelif parçalar.
24,05 Prag: Çek musikisi.

Oda musikileri

18,30 Beromünster: Haydn'in eserleri.
19,45 Hilversum I: Muhtelif bestekârların eserleri.
22,05 Paris (P.T.T.): Beethoven, Ravel ve sair bestekârların eserleri.
22,50 Roma: Muhtelif parçalar.
23,35 Breslav: İtalyan bestekârlarının eserleri.

Solistlerin konserleri

19,20 Königsberg: Piyano konseri.

YENİ ESERLER

Çocuk

Çocuk Esirgeme kurumu genel merkezi tarafından çıkarılmakta olan (Çocuk) adlı derginin 144 üncü sayısı çıkmıştır. Yurd yavrularının sağlık, sosyal, kültürel durumlarının inkişafına hizmet eden bu kıymetli dergiyi çocuklara, çocuklu ana ve babalara tavsiye ederiz.

İYİ - UCUZ
Nev-York Sergisi için
8 Temmuz Kafilesi
İstanbul - Bükreş
3 gün Otel ve yemek
Berlin - Roterdam
1 gün otel ve yemek
Nüu Amsterdam Transalantiği ile
Nev-York'a
Nev-York'ta 14 gün ikamet
Statendam Transatlantiği ile
Boulogne'a avdet
Pariste 2 gün otel ve yemek
Trenle İstanbula avdet
390 LİRA
Ayrıca: NEW-YORK'ta
Tenezzüh, yemek ve cep parası
Kayıdlar kapanıyor.
NATTA
Galatasaray, Telefon : 44914

HALK OPERETİ
Her gün Bebek Belediye bahçesinde operet, revü, skeç, varyete, komedi. Her akşam beşten itibaren müzik, varyete. Nefis meşrubat. Gündüz 12 den 1 e kadar müzik.

EGE TİYATROSU
Nureddin Gencdur ve arkadaşları. 26 haziran pazartesi günü akşamı Bakırköy Sakızağacı Miltiyadi tiyatrosunda
CELLÂAD KARA MUSTAFA
Murad Şamil varyetesi

NAŞİD ÖZCAN
ERTUĞRUL ŞADİ TEK
birlikte. KADIKÖY SÜREYYA BAHÇESİNDE bu gece
BALAYI
Vodvil 3 perde
Okuyucu Aysel

Kültür meseleleri

İngilterede bugünkü maarif

Yazan: *HİKMET CEMİL*

Büyük Harbden sonra gerek teşkilât ve gerekse muhteviyat itibarile İngiliz terbiye sisteminde hatırı sayılır değişiklikler olmuştur. Bu tebeddüllerin mahiyeti ve halihazırdaki vaziyeti bugün mevcud bulunmakta olan muhtelif tip mekteblerin tetkik edilmesile anlaşılabilir:

1 — *Ana mektebleri yahud yuvalar:* Bu mekteblere iki yaşından beş yaşına kadar olan çocuklar kabul edilir. Devam ihtiyaridir. Gaye ebeveynleri tarafından bakılmakta müşkülât çekilen çocuklara ikinci bir ev temin etmektir. Bu mekteblerin umumiyet itibarile gördükleri iş, bilhassa sıhhat bakımından çocuklara ettiği hizmetler gitgide daha ziyade teslim edilmektedir. Şimdilik adedleri nisbeten az olmakla beraber bu mektebler için talebler artmaktadır.

2 — *İlkmektebler:* İlkmekteblerde tahsil çağı 5 yaşından 11 yaşına kadardır ve tahsil mecburidir. Bu devrenin programı eskisine nispeten daha ziyade hayata uydurulmuş ve evvelce sarih hudutları haricinde kalan birçok faaliyetler teşvik ve himayeye mazhar olmuştur. Bu çağdaki çocukların bedenî hususlarına müteveccih olan birçok tedbirler de ittihaz edilmiş, muhtac talebeye meccanen yemek tevzii ve sıhhat ve diş tedavilerinde tıbbî yardımlar temin olunmuştur.

Mecburî ilk tahsil çağı evvelâ 1921 de kabul edilen bir kanunla 14 yaşına, bilâhare de 1936 yılında kabul edilen bir kanunla 15 yaşına çıkarıldı. Maamafih bu mecburî tahsil mükellefiyetinden bir tahsil ve terbiyeye tekabül eylediği kabul edilen işlerde ve çocuğu bir san'ata hazırlıyan hizmetlerde çalışanlar istisna edildi. Çocukların nizamî yaş haddinden sonra da mektebde kalmaları tabiî mümkündür, zaten birçokları da bunu yapmaktadırlar. 1926 da hazırlanan bir raporda 11 yaşından yukarı olan çocukların ya ilkmekteblerin yaşlılara mahsus sınıflarında veya modern mekteblerde, yahud da ortamekteblerde ders görmeleri tavsiye edilmişti. Birincisi gerek semt itibarile ve gerekse herhangi bir sebebden dolayı diğer nevi mekteblere gidemiyen çocuklara tam bir tahsil temin eder. Modern mektebler 15 yaşına kadar olan çocuklara umumî bir tahsil vermekle beraber daha ziyade elişle rine ehemmiyet verir. Bunların programları orta tedrisatınkine nispetle daha amelidir. Bu mektebler kitab okumaktan ziyade kabiliyetleri amelî işlerde, elişlerinde ve san'atlarında görülen çocuklar içindir. İlkmekteblerin büyüklere mahsus olan sınıfları olsun modern mektebler olsun talebelerinin büyüdükleri zaman tutacakları işlerde kendilerine faydaları dokunabilecek mevzuları gözönünde bulundururlar; bir de çocukların aldıkları tahsilin bulundukları içtimaî ve sınaî muhitlerden doğan ihtiyaclarla ahenktar olmasına dikkat ederler. Meselâ: Köylerdeki çocuklar doğrudan doğruya arazi üzerindeki hayat ve faaliyetle temasta bulundurulurlar.

3 — *Tâli mektebler, orta tedrisat:* 1925 teki mevcuda nazaran 1937 senesinde ilkmekteblerden ortamekteblere geçen talbenin adedi %13 ten % 16.8 e çıkmıştır. Bunların hepsi 16 yaşına kadar burada okur, sonra imtihan olarak şehadetname alırlar; 18 yaşına kadar okuyup 6 ncı sınıfı teşkil ederek üniversite dühul imtihanlarına, serbest meslekelere, yahud da amelî hayata hazırlananların sayısı da gittikçe artmaktadır. Altıncı sınıftan evvelki imtihan orta tedrisat programı mucibince yapılır, ve edebiyat ve fen kısımları olarak iki nevidir. Altıncı sınıfta ise erkek veya kız çocuklar kendi ihtiyaclarına göre ihtısas şubelerine girerler. Altıncı sınıfta bir veya iki senenin çocuğa temin edeceği fayda münhasıran fikrî değildir: Bir çokları bu ana kadar zaten mektebde mesuliyetli vazifeler ve işler üzerlerine almış bulunurlar; ve bu mes'uliyetli mevkilerin terbiyevî mahiyetleri tahsil hayatındaki en mühim unsurlardan biri sayılmaktadır.

Bir kısım tâli mektebler daha vardır ki, bunlara Public School derler. Bu mekteblerin diğerlerinden farkı hükûmetten tahsisat almamaları cihetindendir. Umumiyetle leylî olup talebelerini ekseriya küçük hususî ilkmekteblerin 13-14 yaşındaki mezunları arasından temin ederler. Alelâde tâli mekteblerin programlarını tatbik etmekle beraber atletizme ve cemiyet hayatına daha dikkat ederler. Leylî mektebler zarurî olarak daha pahalı olduğundan talebeleri de ya yüksek veya orta tabakalarındandır. Meccanilik tahsisatı ve sair vasıtalarla bu mektebleri daha az müreffeh olan sınıf çocuklarına da açık bulundurmak teşebbüsüne girişilmiş ise de pek muvaffakiyet hasıl olmamıştır.

Görülüyor ki, bu nevi mektebler tin talim ve terbiye sistemi makla beraber gene de es devletle münasebettar lâ: Birçokları devlet yetince teftişe tâbi tut den taleb etmişler, b da gene o heyetin ge

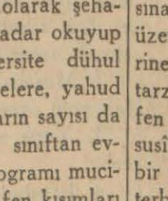

Yeni icad edilen mes'uliyet fikrinin inkişaf ettirilmesile ğıtma kaşığı mâni olur. Büyük kâs limon sıkma aletlerinin te

Hikmet Cemil

ya, gerekse bilvasıta olsun tesiri altında kalmıştır. Doğum nispetinin azalması ve birçok ailelerin iktısadî zorluklara uğramış olması, bu mekteblerden bir kısmının ayni talebe adedini muhafaza eylemesini güçleştirmiştir, maamafih bunlar İngiliz talim ve terbiye sisteminin sağlam temelli ve çok kıymetli bir cüz'ünü teşkil eylemektedir.

Modern İngiliz talim ve terbiyesinin mahiyeti

Bütün bu mekteblerde tezahür ettiğini gördüğümüz başlıca terbiye temayülleri nelerdir? Umumiyet itibarile hem ilk, hem de orta tedrisatın millî bir iş olduğu, fakat bu nazariyenin hududları dahilinde olmak şartile bütün maarif sistemine büyük bir hareket serbestisi temin edilmesinin hayatî bir ehemmiyeti haiz olduğu kabul edilmiştir. Burada devletin rolü cebir icrasından ziyade fikir vermek ve tavsiyelerde bulunmaktan ibarettir. Münhasıran devlet tahsisatile idame edilen mektebler bile kendi programlarını, devlet imtihan cetvellerinin istilzam ettiği gayeleri gözönünde bulundurmak şartile kendileri tanzim etmek hakkına maliktirler.

Bu programlar ve tedris metodları birçok çeşidler arzetmektedir. Bu programlara yeniden mevzular ilâve edilebilir, eski bir takım mevzular yeni metodlarla okutulabilir, mevzular arasındaki nispetler de değiştirilebilir, mektebin teşkilâtı, idaresi ve tedris makinesinde yeni tecrübelerde bulunulabilir, ders harici faaliyetler teşvik edilebilir ve mekteblerin şahsiyeti maneviyesile birikte sınıfardaki taazzuv fikirlerinin inkişafı için de yeni vasıtalara başvurulur. Muallimler vazifelerini görürken devlet otoritesinin sağır eli kendilerine hiç bir zaman mâni teşkil edemez. Halihazırdaki İngiliz terbiye sisteminde, okutulan mevzulardan ziyade çocuğun kendisine ehemmiyet verilmektedir. «Ne öğretiyorsun?» dan ziyade: «Kime okutuyorsun?» meselesi mevzuubahstir. Gerek tedris edilen mevzuların intihabında, gerek bunların programa ithali tertib edilirken, ve umumiyet itibarile mekteb hayatına bir nizam temin edildiği zaman her bir erkek veya kız çocuğun teker teker ihtiyacları asıl mühim olan meseleyi teşkil etmektedir. Mektebler bir takım mevzuların öğrenildiği yerler olmaktan ziyade hayatın bizzat yaşandığı yerlerdir. İşte bunun için hayat ferde göre tanzim edilmektedir. Harbden sonra türemiş olan yeni tip mekteblerin ifade ettikleri asıl mana budur.

Muvazeneli talim ve terbiye

Bir çocuğun bilâhare hayatını kazanmak üzere yetiştirildiğini de unutmamak lâzımdır. Erkekler mesleklere ve san'atlara intisab edecekler, kızlarsa ev kadını ve aile anası olacaklardır. İşte bu gibi meslekî ihtiyaclar da unutulmamış, bilâkis bunlara karşı gittikçe artan bir dikkat sarfedilmekle beraber tahsil ve terbiyenin esas itibarile bir kültür ameliyesi olduğu da gözden uzak tutulmamıştır.

Meslekî tedrisat hakkında bu sene iptidasında orta tedrisatı tetkik komisyonunun tavsiyeleri meyanında bilhassa şu nokta kayda şayandır: Fen mektebi namı altında yeni bir tip mekteb daha kurulmalıdır: Bu mekteblerin yukarı sınıfları, sınaî müesseselerde vazife kabul etmek üzere 16 yaşlarında yüksek fen mekteblerine girmek istiyecek olup da bihakkin bu tarz bir tahsile elverişli bulunan talebeye fen ve riyaziye mevzularına müstenid hususî bir tahsil temin edecektir. Bu tavsiye bir yandan sınaî bir cemiyetin tahsil ve terbiye ihtiyaclarını karşılamağa, diğer taraftan da muayyen bir tip talebeye en doğru tahsil ve terbiyeyi temin etmeğe matuf bir teşebbüstür.

Bu mekteblerin hiçbirisinde tahsil ve terbiye sadece bir nevi ilim iktisabı olarak telâkki edilmiş değildir. Bu, talebenin mesaisinin ancak bir kısmını teşkil eder. Bütün tedris müddetince gaye ferdin etraflıca ve her cepheden yetiştirilmesidir: Bedenî zihnine iyi bir mesned teşkil edebilmesi için ders programlarında bedenî terbiye gitgide daha ziyade ehemmiyetli bir mevki almaktadır; sonra güzel ile çirkini, hakikî ile yalancıyı tefrik edebilmesi için de çocuğun tab'ının estetik cephesi terbiye edilmek lâzımdır. Bir de talebeye demokratik bir devlette (kendi kendini idare etme) mes'uliyetlerini kabul edebilecek bir tarzda mantıkla ve haricî tesirlerden azade olarak düşünüp muhakeme etmeğe muktedir olması öğretilmelidir. İşte bunun için mektebde müstakil olarak düşünmesi ve fikirlerini de korkusuzca ifade edebilmesi, sonra bir de herhangi bir mevzudaki metod ve prensipleri o mevzuun kendisi kadar mühim addetmesi teşvik edilmektedir. Bedenini ve zihnini takviye edebilmesi ve her ikisini de değerli olan maksadlara hasretmesi için çocuğun karakteri de terbiye edilmelidir. İşte bu cihet mekteblerde manevî ve içtimaî bir birhissinin ve kütlenin hayrı için duyulan mes'uliyet fikrinin inkişaf ettirilmesile n edilmektedir.

"Molyer külliyatı,,

Bir Fransız kitabçısını hayretler içinde bırakan hâdise ve neticesi

Fransız kitabcılarından biri, meşhur Fransız edibi Moliyer'in şaheser komedilerini yeni bir tarzda bir araya getirmiş, süslü cildler içerisinde hazırladığı külliyatı «her kütübhaneye ziynet verir» diye reklâm etmiş ve külliyat, fevkalâde alâka uyandırmıştır. Umduğundan fazla rağbetle karşılanan bu külliyat, kitabcıya bir hayli para kazandırmıştır. Aradan bövlece birkaç ay geçtikten sonra, kitabcıyı bir üzüntüdür alıyor; çünkü, özenile bezenile hazırlanan bu külliyattaki her ilk cildde bir formanın tersine cildlendiğini, sahifelerin başaşağı bağlandığını öğreniyor. Bu vaziyet karşısında kitab meraklılarının o kadar para vererek tedarik ettikleri ve kütübhanelerinin raflarına yerleştirdikleri Moliyer'in yeni külliyatından dolayı protestolar yağdırmalarını pek haklı buluyor ve şikâyetlere muhatab olmayı bekliyor; ayni zamanda da tedarikli davranıyor, elinde kalanlardaki hatayı düzeltiyor, kusurlu ilk cildleri kusursuz hale getiriyor. Bunlar, icabında şikâyetçilere verilecek, kusurlu cildlerle değiştirilecek!

Bu telâşına ve hazırlığına rağmen, kitabcı boşuna beklediğini anlıyor. Aradan iki sene geçtiği halde tek müracaatle karşılaşmıyor. Bu arada da süslü Moliyer külliyatı «kütübhanelerine ziynet veren kitab meraklıları», bu yeni tarzda külliyata sahib olmakla boyuna övünüyorlar. Satın alanların beynelmilel şöhretli komedileri okumadağı,ı sırf deriden ve yaldızlı cildlerine bakmakla kaldıkları, üstelik bunları başkalarına göstererek övündükleri neticesine varılıyor. Nihayet kitabcı dayanamıyor, kendisi gazetelere ilân vererek, külliyatın ilk cildlerindeki forma yanlışlığını açığa vuruyor ve «kütübhanemiz değiştirmeğe hazırdır, satın alanların sadece müracaati bunu temine kâfidir» diyor. İlândan sonraki müracaatlerin de pek az olduğu ayrıca kaydedilerek, «eğer Moliyer sağ olsaydı, işte kendisine başlıbaşına, modern bir komedi mevzuu!» mülâhazası ileri sürülmektedir.

Garib bir dava

İki doktor bir kadın hakkında dava açtı

Bursa (Hususî) — Şehrimizde tuhaf bir muhakeme cereyan etmektedir. Fehime adında bir kadın, kızı Düriyenin bir enjeksiyon neticesi zehirlenerek öldüğünü söylemiş, bunu duyan müdavi iki doktor, Fehime aleyhinde ayrı ayrı olarak birer dava açmışlardır. Fakat bu iki şahsî davaya da müddeiumumilik iştirak etmemiştir. Muhakemeye asliye cezada başlanmıştır. Mahkemede doktorlardan biri:

— Fehime, yüzüme karşı: «Sen kızımı zehirledin!» dedi. Bu hareketile meslekî ve şahsî haysiyet ve şerefimi ihlâl etti. Kendisinden davacıyım. 2000 lira tazminat istiyorum, demiştir. Diğer doktor da hemen ayni iddiada bulunmuştur.

Fehime ise:

— Enjeksiyon yapıldıktan iki saat sonra kızım kıvranarak simsiyah kesildi ve öldü. Defin için belediyeye müracaat ettim. Belediye doktoru Hüseyin; (ben bunun defnine izin veremem. Çünkü, zehirlenme âsar ve alâimi görüyorum.) dedi. Bunun üzerine müddeiumumiliğe keyfiyeti haber verdik. Fethi meyit yapıldı. Ahşayi batniyenin Tıbbı Adliye gönderilmesine karar verildi. Bunlar gönderildi, demiştir.

Davacı doktorların iddialarına göre, Düriyenin hastalığı safra kesesindeki taştan ileri gelmektedir. Suçlu Fehime ise: kızının dört senedenberi bu doktorlardan biri tarafından tedavi edilmekte olduğunu, fakat o gün kendi doktorlarını bulamayınca öteki doktora gönderdiklerini ve iğneyi müteakib da öldüğünü söylemektedir. Şahidlerin celbi için muhakeme talik olunmuştur.

Ağaca çarpan otobüs

Taksmi - Yenimahalle hattında çalışan şoför Hasanın idaresindeki otobüs evvelki gece saat yirmi ikiye doğru Taksime gelirken Zincirlikuyudaki Suterazisi yakınlarında bir ağaca çarpmış, devrilmştir. Bu kaza esnasında yolculardan Nedim ve Mehmed Ali isminde iki kişi baş ve kollarından ehemmiyetli surette yarlaanarak hastaneye kaldırılmışlardır. Şoför hakkında takibat yapılmaktadır. Kazanın fren tutmamasından ileri geldiği anlaşılmaktadır.

Jiletle yaraladı

Galatada Kasablar sokağında 24 numarada oturan Fehmi oğlu Mümtaz, Sirkeciden geçerken, dargın bulunduğu Pavlo kızı Elvida tarafından jiletle yaralanmıştır. Suçlu Elvida yakalanmıştır.

İktibaslar

Bir harb vukuunda: Lehistanın vaziyeti

Eğer totaliter devletlerin yeni bir tecavüzü Avrupada harbe sebebiyet verecek olursa Lehistan hava ordusu, işgal ettiği coğrafî vaziyet itibarile bu harbde çok mühim bir rol oynamak mevkiinde bulunacaktır. Almanyaya, askerî kudretinin bellibaşlı anasırını veren Silezya, Bohemya, Saksunya gibi sanayi mıntakalarına kısa mesafelerde bulunan Leh hava üsleri, harb malzemesi fabrikalarını mütevali bombardımanlar altına almağa ve bu fabrikaları ehemmiyetli surette atalete mahkûm etmeğe müsaiddir. Gene bu üsler, Almanların Baltıktaki bütün limanlarına taarruz etmek, hatta filotillâların harekâtını Baltık açıklarına kadar uzatarak, Alman endüstrisinin İskandinav memleketlerinden tedarik mecburiyetinde bulunacağı sanayi malzemesini, ezcümle demir cevherini almasına mâni olmak imkânını da verecektir, ve nihayet, mukabelebilmisil zarureti hasıl olduğu takdirde, Alman baş şehri, tayyare sür'atile, hududdan üç çeyrek saatlik mesafede bulunan bir hedef teşkil edecektir.

Kaldı ki, Avrupa şimalindeki bu geniş ovalarda, tayyare harekâtı, Alplar gibi, hatta Jura veya Vosges dağları gibi yüksek manialarla karşılaşmıyacaktır. Krakovi, Kaliz veya Posen mıntakalarından hareket edecek olan tayyareler, 300 metreden fazla yüksek tepelerden aşmağa mecbur kalmadan Breslav'a, Dresden'e, Berline, Svinevunde'ye gidebilirler. Halbuki müdafaa vesaiti, 1200 kilometreyi mütecaviz uzunluktaki bu hudud üzerinde, tayyarelere karşı asla devamlı ve müessir bir defi kuvveti tesis edemiyecektir.

Şu hale göre, Lehistan Hava ordusuna, doğrudan doğruya harbe iştirak etmese dahi, derhal çok mühim bir vazife terettüb ediyor. Düşmanı, mukavemet merkezinin ta kalbgâhından vurmak olan bu vazifede, harekât sahasının mesafe şeraiti ve coğrafî teşekkülâtı, Leh tayyarelerine büyük kolaylıklar temin edecektir.

Leh hava ordusu, bu vazifeyi yerine getirebilmek imkânını bulacak mı? Hem kendi arazisinin hayatî noktalarını muhafaza etmek, hem düşman topraklarına muvaffakiyetli taarruzlarda bulunmak için zarurî olan evsaf ve adedde tayyareye malik midir? Bütün bu harekât sahası üzerinde uçuş yapmanın kolaylıkları, haddizatında, kendisini tehlikeli hava hücumlarına maruz bırakacak mahiyette değil midir? Halihazırda cereyan eden hâdiseler, bu suallerin ehemmiyetini bilhassa artırmıyor.

Evsaf meselesi hakkındaki suale, Leh hava ordusu, 1938 havacılık sergisinde, elindeki malzemenin en karakteristik modellerini teşhir etmek suretile cevab vermiştir.

Sergide, tayyarenin başlıca üç şubesi olan avcı, bombardıman ve keşif vesaiti teşhir ediliyordu. Görülen prototipler, hiç şüphesiz, en mükemmel Fransız, İngiliz ve Alman tayyarelerinin hafifçe dununda olmakla beraber, Leh hava ordusuna, mütecanis ve harbin icabatına, bugün için tekabül edebilecek bir silâh kazandırmaktadır. Meselâ, P2L - 37 bombardıman tayyaresi, bir buçuk ton ağırlığında bomba taşımak şartile saatte 430 kilometre; P2L-38 çifte motörlü avcı tayyaresi, 4000 metre irtifada saatte 460 kilometre; P2L-46 keşif tayyaresi 470 kilometre yapmaktadır.

Leh hava ordusu, bu evsafta tayyarelerini aded itibarile de icab eden hadde yükseltmeğe muvaffak olduğu takdirde, kendisine tahsis edilen harekât sahasında, çok büyük neticeler istihsal eden taarruzî bir kuvvet teşkil edebilecektir. Fakat, Lehistanın karşılaştığı en mühim ve nazik mesele aded meselesidir.

En son rakamlara nazaran, Leh hava ordusu, 1938 bidayetinde 800 bombardıman tayyaresine sahib bulunuyordu. Harb vukuunda, Leh hava ordusunun önünde açılacak olan muazzam harekât sahasına nazaran, gene pek zayıf bir mevcud sayılabilir.

Varşova başkumandanlığı, bu miktarı artırmak için muktezi tedbirleri şüphesiz ki ittihaz etmiştir. Lehistanın kendi menabii, bu inkişafı, bir dereceye kadar temine müsaiddir. Teknik servisleri mükemmeldir. Galiçyada vücude getirdiği imalât merkezleri çok güzel teşkilâtlandırılmış olmakla beraber, maalesef, yeni Alman hududuna fazla yakın bir noktadadır. Lehistan, fazla olarak, fabrikalar için zarurî olan kömür, tabiî gaz, demir gibi iptidaî maddelere de hatırı sayılır nispette sahibdir.

Fakat, bu müsaid vaziyetlerin yanısıra ve sarfettiği kalkınma faaliyetine rağmen, Lehistan zamanla ikmale henüz muvaffak olamadığı bir takım noksanlardan mustaribdir. Mütehassıs amelesi yoktur, küçük sanayi bünyesi zayıftır, malî vesait bakımından vaziyeti müsaid değildir. Bu itibarla, hava kuvvetlerini, halihazır vaziyetin ve kendisini bekliyen rolün zarurî kılacağı nispete, tam zamanında ve kendi vesaitile yükseltebilmesi ümidi yoktur. Haricî bir yardım zaruridir. Lehistan, bu yardımı, ya Avrupalı müttefiklerinden, yahud onların delâletile Amerikadan mutlaka bulmalıdır.

Nazarlarımızı, Leh hava ordusunun bu ilk kuvvetinden öteye atfedecek olursak, görürüz ki, Lehistanın harbde devamlı bir mukavemet göstermesi için, kendisine, geniş mikyasta malzeme temini zarureti bulunduğunu da görürüz ki, bu noktada Rusya, mühim bir amil olabilir.

İttifakların müessiriyeti hususunda yapılacak her türlü tetkikat şu neticeye varır. Muvaffakiyetin başlıca şartlarından biri, âkid tarafların her birinin, ilk safta gelen egoist düşüncelerin fevkine yükselerek umumî menfaati iyice görmeleri ve icab eden fedakârlıkları yapmalarıdır.

Bugünkü şerait dahilinde, Lehistanla birlikte hakikî bir elbirliği arzusile hareket etmek mecburiyeti Fransaya olduğu kadar İngiltereye de terettüb eden bir vazifedir. Şarktaki müttefikleri, hava bakımından, birinci derecede mühim bir askerî vaziyete sahibdir. Tayyareci kadrosu mükemmeldir. Mütevazı, fakat maddi vesait verildiği takdirde sür'atle inkişafa müsaid bir hava ordusu vardır. Fazla olarak, arazisinin genişliği sayesinde, istasyonlarını, depolarını ve fabrikalarını istediği yere nakletmek, hatta şark hududunun içerilerine götürmek imkânına maliktir.

Binaenaleyh umumî menfaat, Leh hava ordusunu, vaziyetinin kendisine bahşettiği müsaid şartlardan istifade edebileceği bir kudrete yükseltmeği âmir bulunuyor. Vistül ovasında vücude getirilecek her yeni filotillâ sulh ihtimallerini biraz daha artıracaktır.

«Le Temps» dan

Edirne atletleri Bursaya gitti

Edirne (Hususî) — Edirne atletlerinden on kişi antrenörlerile birlikte Bursada bir müsabaka yapmak üzere yola çıkmışlardır.

İki vali arasında cereyan eden muhabere neticesinde temin edilen bu temas ayni zamanda Edirne ve Bursa gençlerini birbirlerile tanıştırmış ve kaynaştırmış olacaktır. Bu müsabakayı müteakib Bursa atletlerinin de Edirneye gelmeleri muhtemeldir.

Marlene Dietrich Pariste

Fransa — Maruf sinema artisti Marlene Dietrich Pariste Antevil ipotromunda at yarışlarına gitmiştir. Güzel sinema yıldızı burada derhal tanınmış ve yüzlerce fotoğraf imzalamıya mecbur olmuştur.

İLİM KÖŞESİ
İHTİRALAR KEŞİFLER

Suyun elektrikle tasfiyesi

Almanyadaki Siemens Elektro - osmoz kumpanyası suyun tasfiyesi için pek mükemmel bir usul bulmuştur. Fikir pek eski olmakla beraber usulde bazı tadilât var.

Daimî elektrik cereyanını taşıyan bir tel koparılıp iki ucu suya batırılırsa su hidrojen ve oksijen moleküllerine ayrılıp bir telde hidrojen ve diğer telde oksijen habbecikleri toplanır. Suyun elektrikle tahliline (elektroliz) usulü denir. Elektrolizde suyun (H) atomları bir tele yani kutub ve (O) atomları diğer tele gitmektedir. Ayni hâdise suda bulunan diğer cisimler için de variddir. Bilfarz bir kuyu suyunda bir miktar kireç ve diğer ecnebi maddeler var. Bunlar suda münhal zerreler halinde bulunurlar. Sudan elektrik cereyanı geçince inhilâl etmiş olan bu zerreler ayrılıp ayrı ayrı tellere giderler. Bu ameliyeye teknik dilde (diyaliz) denir.

Elektrik cereyanı tesiri altında bulunan su içine teller arasına mesamatlı bir torba veya kab koyalım. Torbanın mesamatı elektrik cereyanı tesiri altında bulunan zerrelerin geçmesine mâni olmaz. Bir müddet sonra torba içindeki su (saf su) haline girmiş olur. Gerçi torbanın dışındaki pis sudaki zerreler torba içine girmek isterlerse de torba içindeki saf suyu veyahud dışındaki pis suyu çekerek suyu saf hale getirmek mümkündür. Bu saf su da saf olmıyan su gibi muameleye tâbi tutulursa daha saf bir su elde edilir. Siemens Elektro - osmoz cihazında on veya daha fazla höcre mevcuddur. Tasfiye edilecek su bir bölmeden öbür bölmeye geçirilir. Sudaki müspet kutub, klordan müteessir olmamalarından dolayı, demir oksidi veya magnetit'ten yapılır. Menfi kutub ise tutya'dır.

Cihaz muhtelif cesamette yapılmaktadır. Üç ton ağırlığındaki cihaz beher litresinde 100 - 200 miligram tuzu havi olan suyun bir saatte 220 - 300 litresini tasfiye edebiliyor. Tuz miktarı bunun üç misli kadar ise saatte tasfiye edilen su miktarı 120 - 150 litreye düşer.

60 kilo ağırlığındaki küçük cihazlar saatte 3 ilâ 6 litre su tasfiye ederler. Elde edilen suyun kalitesi iki defa tebahhur ettirmekle elde edilen suyun kalitesinin aynidir. Bu usulün masrafını kaynama usulü masrafile kıyas edelim. Havagazının metre mikâbı 5 kuruş, kömürün tonu 10 lira, elektriğin kilovat saati 3 kuruş farzedildiğine göre bu usulle tasfiye masrafı, havagazile kaynatılan suya nazaran yüzde 80 ve kömürle kaynatma usulüne nazaran yüzde 10 ucuzdur. Cihaz 110 veya 220 voltluk devrelerde çalışabiliyor. Cereyan, İstanbul şehir cereyanı gibi, mütenavib ise bir redresör lâzım. Bu usulde kazan patlaması, kömür pisliği, baca temizlenmesi, tehlikeli gazlar... gibi mahzurlar yok. Kaynama usulündeki gibi buhar da teşekkül etmez. Bu usul lâboratuvarlar, hastaneler ve akümülâtör kullanan işlerde pek faydalıdır.

Elektro - osmoz usulü biracılık, çamaşırhaneler, kazan suları... gibi kısmî saf suya ihtiyac gösteren işler için de faydalıdır.

Prof. Salih MURAD

Çelik kralı Smith'in meraki

Acaba yeryüzünde ne kadar Smith var?

«Smith» ismi; Anglo - Sakson memleketlerinde en çok raslanılan bir isimdir. Amerikanın «çelik kralı» bir milyoner olan ve ayni ismi taşıyan Ezra G. Smith; bunu düşünerek tetkikat yapılmasını ve bir istatistik tutulmasını istemiştir. Mütehassıslar, istatistikçiler, milyonerin kendilerine havale ettiği bu işi onun hesabına başarmışlar, yeryüzünde aile isimleri Smith olanları tespit etmişlerdir. Neticeye göre, Smith isimliler, Büyük Britanya ahalisi arasında bundan yüz sene evvel yüzde 1,44 nispetinde imiş; bu, şimdi İngilizler arasında yüzde 1,69 nispetine çıkmış. Bütün Smith isimlilerin sayısı, 800,000 i buluyormuş; Londrada Smith ismini taşıyan 230 hekim, 266 avukat, 356 rahib, 400 direktör ve 350 kasab varmış! Bu netice kendisine bildirilen Amerika «çelik kralı) milyoner Erza G. Smith; bundan mütevellid memnuniyetini izharla, şöyle demiştir:

«— «Smiht» ler, her devrin en kalabalık ailesini teşkil etmekte, demektir; öyle umarım ki, bu isim gitgide daha şümullü, daha geniş ölçüde benimsenecek ve bundan bir milyon sene sonra Anglo - Sakson âleminde yalnız bu isimde insanlarla karşılaşılacak! Bunun böyle olacağını zaman gösterecektir!»

Elini makineye kaptırdı

Feshane fabrikasında çalışan Receb oğlu Mustafa, iş esnasında sol elini makineye kaptırarak parmaklarından yaralanmıştır.

SPOR

Beşiktaş 3-0 galib, Fenerbahçe 3-2 mağlûb

Beşiktaş - Ateşspor maçından heyecanlı bir an

Millî küme maçlarında son oyununu yapan İzmirin Ateşspor takımı dün Şeref stadında Beşiktaşla karşılaştı. Şazi Tezcanın idaresinde başlıyan maça takımlar şu şekilde çıktılar:

Beşiktaş: Mehmed Ali - Taci, İbrahim - Hüseyin, Bedii, Feyzi - Hayati, Hakkı, Sabri, Şeref, Eşref.

Ateşspor: Seyfi - Cemal, Sezai - Avni, Ömer, Salih - İzzet, Reşad, Osman, Ethem, Ferid.

Millî küme maçlarında tek galibiyetini, Beşiktaşa karşı kazanmış olan Ateşspor takımı, bir gün evvel Galatasarayla yaptığı maçtaki yorgunluğuna rağmen, sür'at ve enerji ile oyuna başladı. Güneşe karşı kalelerini müdafaaya mecbur kalan Ateşsporlular, uzun paslı açık bir oyunla sık sık Beşiktaş kalesine inerek, bilhassa soldan tehlikeli birkaç hücum yapmağa muvaffak oldular. Kısa bir zaman müdafaa halinde kalan Beşiktaş ilk anlardaki bu sıkıntıyı atlatmağa muvaffak olunca, muavin hattının da yardımile oyunda hakimiyeti temin etti. Uzun müddet Ateşspor kalesi ceza çizgisi içinde topu ayaktan ayağa dolaştıran Beşiktaş hücum hattı, tatlısert bir müdafaa karşısında biraz ürkek hareket etmiş, ikisi direğe, birkaçı da dışarı giden şütlerle mühim fırsatlar kaçırmıştır.

Devrenin sonları Beşiktaş kalesi önünde oynanırken gerilerden topu çıkaran Şeref, kısa bir vuruşla topu Hakkıya verdi. Hakkı gibi tecrübeli bir oyuncunun kaçırmasına imkân olmıyan bu pasla Beşiktaşa ilk sayıyı kazandırmış oldu.

İlk devre 1 - 0 Beşiktaşın lehine bitti.

İkinci devre

İkinci devreye Ateşsporun mahirane paslarla, Beşiktaş kalesine kadar indikleri bir hücumla başlandı. Soliçlerinin yavaş çektiği bir şüt yüzünden, ikinci dakikada beraberliği temin edecekleri mühim bir fırsatı kaçırdılar.

Ateşsporun birbirini takib eden hücumları, Mehmed Aliyi varını yoğunu sarfettirmeğe mecbur etmiş, galib vaziyette olan Beşiktaşın, bu sıralarda mağlûb vaziyete düşmemesine, Mehmed Alinin büyük fedakârlıkları amil olmuştur.

Fakat yavaş yavaş Ateşspor kalesine yerleşen Beşiktaş, oyunu kendi hakimiyeti içine alarak sayı fırsatları aramağa başladı. Tek sayı ile işi emniyette görmiyen Beşiktaş hücum hattı, bir sayı çırptıktan sonra 16 ncı dakikada Hakkının çok kuvvetli bir şütile ikinci sayıyı yapmağa muvaffak oldu.

Oyunun tamamile müdafaaya döküldüğünü sezen Beşiktaş, hücumlarını artıra artıra, Ateşsporu nefes aldırmaz bir hale soktu. Artık her an üçüncü bir gol beklenirken, gene Hakkının 24 üncü dakikada çektiği şütü elinden kaçıran Ateşspor kalecisi topu üçüncü defa içeri aldı.

Sür'at ve enerji, galib takımı kalesini müdafaaya mecbur etmiş, birbiri peşine hücum yapan Ateşspor birkaç korner kazanacak kadar da işi ileri bile götürmüştü.

Şayanı hayret kolaylıkla Beşiktaş kalesi içine kadar inen Ateşspor hücum hattı bazan fazla top tutmaktan, çok defa da hafif şüt atmak yüzünden cidden mühim fırsatlar kaçırdılar.

Devrenin sonlarına kadar Beşiktaş kalesi önünden ayrılmıyan Ateşspor takımı pek ender gördüğümüz bir tahammül kudreti içinde, hemen hiçbir takımımıza nasib olmıyan enerjilerinden bir parça bile kaybetmediler.

Futbolun en mühim hassalarına malik olan bu takım iyi ve bilen bir antrenör elinde sayılı takımlar sırasına girebilecek bir haldedir. İstanbulda yaptıkları iki oyunda mağlûb olmaları tecrübe ve kuvvetli şüt atmak gibi noksanlarından ileri gelmiştir.

Beşiktaşın 3 - 0 galibiyetini ilân eden hakemin düdüğü ötünciye kadar galib takım gibi oynamaları takdire şayandır.

Fenerbahçe - Ankaragücü maçı

Ankara 25 (a.a.) — Bugün «19 mayıs» stadında 25 bin kadar seyirci karşısında Ankara ikincisi Ankaragücile karşılaşan Fenerbahçe takımı, oyunun her iki devresinde de zaman itibarile daha hâkim oynamasına rağmen 3 - 2 gibi bir farkla mağlûb oldu.

Hakem Asımın idaresi altında başlıyan bu maça Fenerlilerin ortadan yaptıkları ve Güc kalesine kadar uzayan bir inişle başlandı. Fakat, kesilen bu akın Ankaragücü tarafından Vahab vasıtasile sağ taraftan iade olundu. Birkaç dakika kadar bu suretle karşılıklı akınlarla mütevazin bir şekilde cereyan eden oyun yavaş yavaş Fenerbahçe lehine inkişafa başladı. Ankaragücü kalesine yapılan hücum esnasında atılan şütü kaleci Natık çok mahirane bir plojonla kesmeğe muvaffak oldu. Oyun bu suretle Fenerin hakimiyeti altında devam ederken Ankaragücü yaptığı anî bir akınla Fener kalesine kadar sokuldu. Ali Rıza bu hücum esnasında demarke vaziyette yakaladığı topu sıkı bir şütle kaleye havele etti. Top sol kale direğine çarptıktan sonra 24 üncü dakikada Fener ağlarına takılmış bulunuyordu.

İlk devre bu surelte nihayete kadar devam ederek 1-0 Fenerin aleyhine olarak neticelendi.

İkinci devrenin 19 uncu dakikasında sağdan yapılan tehlikeli bir Ankara hücumu Fenere ikinci bir gole mal oldu.

Vahab, aldığı derin pası kovalıyarak, Fener kalesine doğru süzüldü ve bu esnada topu mahirane bir ara pası ile Ali Rızaya geçirdi, Ali Rıza, kale yakınlarında aldığı bu çok müsaid pası anî bir şütle ve Fener kalecisinin kıpırdamasına meydan vermiyen bir sıkılıkla ikinci defa olarak Fener kalesine soktu.

2-0 mağlûb vaziyete düşen Fenerliler, mukadder bir mağlûbiyetten kurtulmak için sıkı bir hücuma geçtiler. Güç muavin hattında bir hücum esnasında hakem Ankaragücü aleyhine frikik cezası verdi. Basrinin atığı top Ankaragücü kalesine girdi.

Bu golden sonra, oyun mütevazin fakat çok seri ve o nispette de heyecanlı bir şekil aldı. İki taraf da büyük bir enerji sarfına mecbur kalıyorlardı. 39 uncu dakikada Vahab Ankaragücünün 3 üncü sayısını yapmağa muvaffak oldu.

Oyunun sonlarına doğru iki Fener muhaciminin aşikâr bir surette ofsayd olarak yakaladıkları top Anakargücü kalesine girdi ve maç bu suretle 3-2 Ankaragücünün galibiyetile neticelendi.

Bugün Fenerliler daha iyi, daha düzgün ve daha favulsüz oynadılar.

Millî küme maçlarında puvan vaziyeti

	Maç	Galib	Berabere	Mağlûb	Attığı	Yediği	Puvan
Ankaragücü	14	9	1	4	34	21	33
Galatasaray	12	10	—	2	41	20	32
Demirspor	12	8	2	2	32	15	30
Fenerbahçe	13	6	2	5	29	22	27
Beşiktaş	11	6	1	4	30	14	24
Doğanspor	14	3	1	10	13	49	21
Vefa	12	3	2	7	28	32	20
Ateşspor	14	1	1	12	11	44	17

Diğer müsabakalar

Muhtelit takımlar arasında yapılan kupa maçlarına dün Şeref stadında devam edilmiştir. Birinci müsabaka, Topkapı, Arnavudköy muhtelitile, Kasımpaşa, Galataspor muhtelitleri arasında yapıldı. Çok sıkı cereyan eden bu maçı 1 - 0 Topkapı muhteliti kazandı.

İkinci müsabaka, İstanbulspor, Beyoğluspor muhtelitile, Hilâl, Kurtuluş muhtelitleri arasında yapıldı.

Fazla sayı farkı bulan iki takım arasındaki maçı 7 - 4, İstanbulspor muhteliti kazandı.

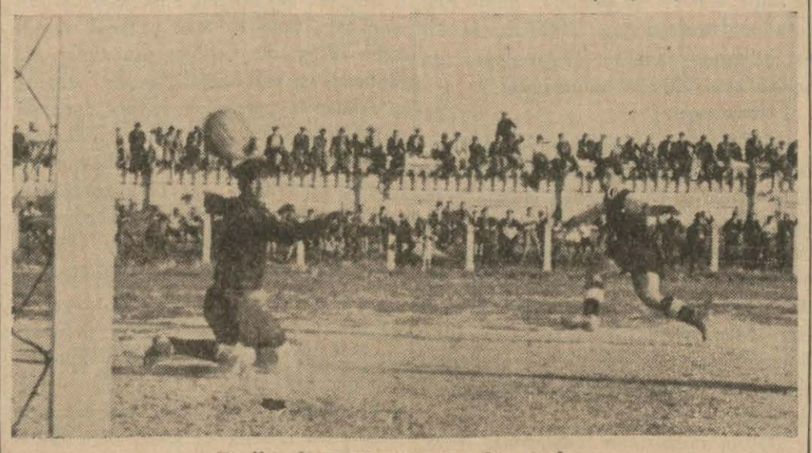

Beşiktaşlı Hakkı ikinci golü atarken

Gül kupası maçları

Gül kupası atletizm müsabakalarının ikincisi, dün Kadıköy stadında yapıldı Uzun ve devamlı bir idmandan sonra, güzel dereceler alınacağı beklenen bu müsabakalarda, atletlerimiz ümid edilen dereceleri elde edemediler. Mevsim başında bize fazla ümid veren atletlerin bu düşük dereceleri, bulundukları formu kaybetmek üzere olduklarına ciddî bir işarettir.

Alınan dereceler şunlardır:

100 — Nazmi (G. S.) 11.8, Gören (G. S.)

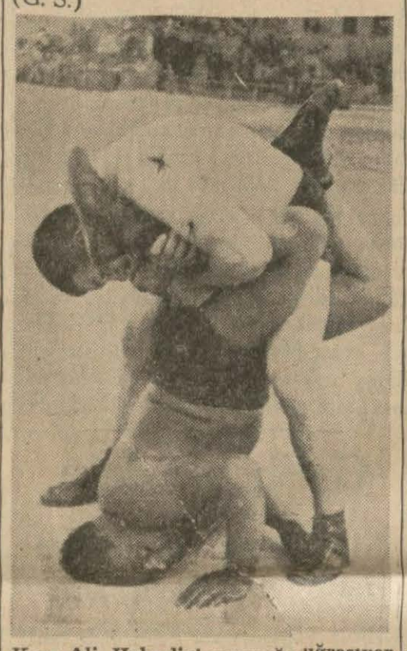

Kara Ali, Habeşliyi yenmeğe uğraşıyor

200 — Muzaffer (Haydarpaşa) 23.5, Gören (G. S.)

400 — Galib (G. S.) 52.8, Cenal (G. S.)

800 — Rıza Maksud (Fener) 2.003, İbrahim (G. S.)

1500 — Rıza Maksud (Fener) 4.19.6, Makidis (Kurtuluş)

5000 — Hüseyin (Demirspor) 16. 25.8, Artan (Beşiktaş)

110 — Vasfi (Haydarpaşa) 16,8, Gülle — Arat (Beşiktaş) 13.05, Şerif (Beşiktaş)

Disk — Yusuf (Fener) 38.85, Arat (Beşiktaş)

Cirid — Şerif (Beşiktaş) 49.07, İhsan (Beşiktaş)

Yüksek — Süreyya (Boğaziçi) 1.71, Merih (Beşiktaş)

Uzun — Muzaffer (Haydarpaşa) 6.62, Çaroğlu (Kurtuluş)

Üç adım — Yavru (G. S.) 13.80, Abdürrahman (Fener)

Sırık — Şerif (Beşiktaş) 3.10, Viçaropulos (Kurtuluş).

Müsabakalar neticesinde: Fenerbahçe 34, Galatasaray 33, Beşiktaş 31, Haydarpaşa 15, Kurtuluş 11, Demirspor ve Beyoğlu 5 er puvan almışlardır.

Müsabakalarda derece alan atletlere hediyeler verilmiştir.

Yüzme müsabakaları

İstanbul su sporları ajanlığı tarafından tertib edilen ikinci teşvik yüzme müsabakaları dün Şeref stadında yapılmıştır. Bu müsabakalarda mektebliler için ayrı bir seri müsabaka yapılmıştır.

Küçükler: 100 serbest: Bedri (Beykoz) 1,19, Kemal (Galatasaray).

100 sırtüstü: Kemal (Beykoz) 1,38, Maruf (Beykoz).

100 kurbalama: Musa (Beykoz) 3,29 Hikmet (Beykoz).

400 serbest: İbrahim (Beykoz), Kemal (Galatasaray).

Bölge bayrak yarışı: Beykoz birinci 3,00, Galatasaray ikinci.

Büyükler: 100 serbest: Saffan (Beykoz) 1,8,

100 sırtüstü: Şamil (Galatasaray) 1,24,6, Fikret (Beykoz)

200 kurbalama: İsmail (Beykoz) 3,21, Harçyan (Beşiktaş).

Bölge bayrak yarışı: Birinci Beykoz 2,38,5, ikinci Galatasaray.

Mektebliler arasında:

100 serbest: Mahmud (Galatasaray) 1,4, Vedad (Beykoz).

400 serbest: Sadullah (Galatasaray) 5,56,1, Vedat (Beykoz).

Müsabakalar neticesinde su topu yapılmıştır. Kırmızı beyaz takımlar arasında yapılan müsabakayı 3 - 4 kırmızı takım kazanmıştır. Umumî vaziyette birinciliği Beykoz, inciliği Galatasaray almıştır.

Güreş müsabakaları

Taksim stadında terb edilen serbest güreş müsabakaları dün yapılmıştır. Adapazarlı Servet ile Beşiktaşlı Mustafa arasındaki güreşi Adapazarlı Servet hükmen kazanmıştır.

Çatalcalı Receb ile Arabacı Mehmed arasındaki güreşi Arabacı Mehmed son dakikada hasmını yenerek kazanmıştır.

Karamürselli Ahmed ile Karacabeyli İsmail berabere kalmışlardır.

Edirneli Süleyman on dördüncü dakikada İzmirli Hüseyine galib geldi.

Mülâyim - Polonyalı arasındaki müsabaka yenişinciye kadardı. Mülâyim çok hâkim bir güreşten sonra 46 ıncı dakikada tuşla galib geldi.

Kara Ali - Habeş Tafari güreşinde, Kara Ali on beşer dakikadan üçer devre istedi. Habeş pehlivan yenişinciye kadar güreşmeyi teklif etti. Müsabakayi Kara Ali kırk beş dakika içinde bitireceğini söyledi ve karşılaşmaya başladılar. Kara Ali ilk hamlede salto yaparak rakibini altına aldı. Ufak bir mücadeleden sonra Kara Ali alta düştü. İlk on beş dakika çok heyecanlı oldu.

İkinci devrede Kara Ali çok hâkim güreşmeğe başladı. Devre Kara Alinin hâkimiyeti altında geçti.

Üçüncü devrede Kara Ali düştüğü müşkül vaziyetten kurtulur kurtulmaz güzel bir oyunla hasmını yere aldı ve üç saniye tutmak suretile müsabakayı kazandı.

Habeş pehlivanı neticeye itiraz ettiyse de Kara Ali minder hakemi tarafından galib ilân edildi.

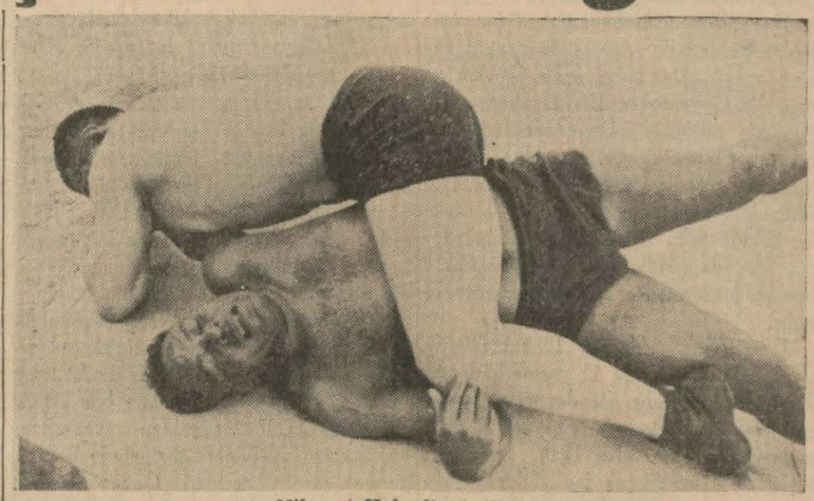

Nihayet Habeşli yeniliyor

Fenerbahçe kulübünün teşekkürü

Fenerbahçe kulübünden:

Kulübümüzün tesisi devresinin 31 inci senesini sözle ve yazı ile tebrik lûtfunda bulunmak suretile sürurü iftiharımıza iştirak edenlere sonsuz şükran ve minnetimizin arzına muhterem gazetenizin lûtfu tavassutunu rica ederiz.

Bisiklet birinciliği

Beden Terbiyesi İstanbul bölgesi Bisiklet ajanlığından:

1. Türkiye bisiklet birinciliği müsabakaları 7/7/939 cuma günü 1 kilometrelik sür'at koşusu ve 9/7/939 pazar günü 156 kilometrelik mukavemet koşusu olmak üzere tespit edilmiştir.

2. Müsabakalar Edirne - İstanbul asfalt yolu üzerinde yapılacaktır.

3. Yarış saatleri bilâhare ilân edilecektir.

4. İstanbul takımını teşkil edecek koşucular şunlardır : Abdullah, Haralambo, Anastas, Torkum ve Mihal.

5. Yukarıda adları yazılı bisikletçilerin buna göre şimdiden hazırlanmaları lüzumu ehemmiyetle tebliğ olunur.

***Roman :* 10**

Yazan : Server Bedi

— İdare edebilirsin. Bu kızı sana İclâl tanıtmadı mı? Bitti. Kız dediğin mahlûkların hepsi böyledir. Hem kollektif yaşamaya, beraber gülüp eğlenmeye bayılırlar, hem de birbirlerini -gözlerini oyacak kadar- kıskanırlar. Benim Perihanla Nazmiye vak'asını unuttun mu?

— Burada vaziyet hiç o değil, Şevket. Benim hayatım İclâlin elinde.

— Daha iyi ya. İdare et, gitsin. Kendini iki karılı bir koca farzet. Mavi boncuk hikâyesi.

— Öyle diyorsun ama sen Perihanı seviyorsun ve Nazmiyeyi feda ettin.

— Ben mecbur değildim.

Afif her zamanki yumuşak tavırlarından birdenbire ayrılan bir şiddetle reddetti:

— Hayır, dedi, ben menfaat için sahtekârlık yapamam.

Şevket düşündü. Uzun ve kuru esmer yüzünde kalın siyah kaşları parlak ve iri gözlerinin üstünü kapatıyor, bakışlarının manasını gizliyordu. Uzun burnu altındaki enli dudaklarının etrafında istihzaya, tereddüde ve istihfafa benziyen birtakım çizgiler açılıp kapandı. Başını önüne iğiyor ve parmaklarını kirli kıvırcık saçlarının arasına daldırarak düşünüyordu. Sonra başını salladı ve yeni bir muhakemeden sonra verilmiş karar gibi daha emniyetle tekrarladı:

— Hayır iki gözüm, hasis menfaat değil ki bu: Hayat, geçim, tahsil, istikbal... Ne yapacaksın? Bir kız için hepsini feda mı edeceksin?

— Hiç birşeyi feda etmek istemiyorum. Bir iş bulursam...

— Onu geç, Afif, yavrum... Sen nazik büyümüşsün... Ömründe bir kere han odasında yattın mı? İki gün ekmekten başka ağzına birşey koymadığın var mı? Arkadaşının okumak için verdiği kitabı bir kere bile karıştırmadan sattığın oldu mu? Ev sahibi kapıyı açmadığı için sabaha kadar Fatih parkının etrafında hiç dolaştın mı? Bunların hepsi benim başıma geldi ve iki günde bir geliyor. Sana dostça söylüyorum, Afif: Sakın ha! Anladın mı? İşte sana ilk ve son lâf: Sakın ha! Çocukluk edeyim deme. Temiz bir yastık sevgilinin göğsünden daha emindir. Bak bende ikincisi var, birincisi yok. Evvelâ hayat ve istikbal. Hele şu Üniversiteyi bir tamamla bakalım. Sonra bana hak verirsin. Biliyorum, şimdi senin maksadın mektebi bırakmak değil. Suad gibi, Şükrü gibi hem dışarıda çalışmak, -ne hacet! benim gibi- hem de mektebe gitmek istiyorsun. Fakat yapamazsın sen. Şükrünün ne çektiğini biliyor musun? Gecede beş saat uyku var, yok. Suad da ya o şirketten istifa edecek, ya mektebden...

Afif sustu. Beşiktaşta Türkândan ayrıldığı dakikadanberi, o da buna benzer şeyleri kendi kendine kaç kere tekrarlamıştı. Çekingen, ürkek ve utangac mizacile çetin bir hayat mücadelesine atılamıyacağını o da düşünmüştü. Türkânla konuşurken bile içinden geçen şey bu değil miydi? Fakat... Şevkete açamadığı bir zaruret daha vardı: Türkânın vaziyeti. Genc kız, muhakkak ki simsiyah mahrumiyet günleri yaşıyordu; bunu söylemiyordu ama, Afif İclâlden öğrenmişti.

Saatine baktı. Türkânla bahçede buluşmasına iki saatten fazla vardı. Ona bir teselli haberi de mi götüremiyecekti? Şevkete bunu açmaya da karar verdi:

— Azizim, dedi, sen meselenin en mühim tarafını bilmiyorsun. Türkânın hali fena, çok fena, bana öyle geliyor ki senin vaziyetinden daha fena. Ben daha çok onu düşünüyorum.

— Ne yapabilirsin? Ufak tefek yardım et. Perihanın bana, ikide bir: «Edirneden badem ezmesi geldi, seni hatırladım», yahud: «Annem un kurabiyesi yapmış. Seversin diye getirdim» sözlerile yaptığı yardım gibi. Bunun insana verdiği kuvvet midesinden ziyade kalbine, müthiş yaşamak cesareti veriyor. Sana çirkin gelir bu. Nazlı büyümüşsün.

— Ne nazlısı? Benim de ne anam var, ne babam.

— Fakat zaruret çekmemişsin. Sana değil, daha ziyade Türkâna dokunur bu. Fakat çaktırmadan yardım et.

— Mekteb taksitlerini ben veremem ya... Ev kirasını ne yapacak? Annesi de var.

Gülerek ilâve etti:

— Badem ezmesile, un kurabiyesile halledilecek mesele değil. Sen tek bir adamsın, pişkinsin, vaziyeti idare edersin; fakat bir kız öyle mi ya?

— Bunda haklısın. Bari çalışsın.

— Onu da düşünüyoruz. Fakat onun da mektebi var.

— Bıraksın.

— Son sınıfta. İmtihana üç yıl var. Yazık değil mi?

— Hakkın var.

***

Türkân o gün mektebden çıktıktan sonra, Afifle buluşmadan evvel, terzi görmeye karar vermişti. Bütün bir gece, annesile yalnız bunu konuştular. Türkân ona bu terziden bütün şüphelerini, korkularını, ümidlerini açmıştı. Annesinden hiçbirşey saklamak âdeti değildi. Kadın, kızının korkularını daha geniş mikyasta benimsedi. Hatta verdikleri ilk karar terziye beraber gitmekti. Fakat sonra ikisi de bunu çirkin buldular. Fare deliğine sığmamış... gibi birşeydi. Verdikleri ikinci karar, Türkânın gitmemesiydi. Başka yerlerde iş aramayı düşündüler. Hayırsız akrabaları vardı. Onlara gitmek bile akıllarından geçti. Fayda olmıyacağını biliyorlardı. Tekrar bu terzi meselesini düşünmeye başladılar. En çok cesaret veren şey, Türkânın broderi ve dikiş bilmesiydi. Sonra, bunun bir iyiliği daha vardı ki Türkân oradan iş alıp eve getirebilir, annesile beraber çalışabilirdi. Terzi kadın büyük bir atelye açacağını söylemişti. Olur ya, niçin olmasın? Bu bir fırsattı. Hem Türkân, orada aile kızlarının çalıştığını da gözlerile görmemiş miydi? Her ikisine de yeniden cesaret gelmiş ve annesi, Türkânın oraya bir daha uğramasını münasib görmüştü. Fakat, tenbih üstüne tenbih, ihtar üstüne ihtar:

— Aman kızım, dikkat et!

Türkân sokağa girdiği zaman, ayni korkuyu duymadı. Çünkü sokakta bir otobil duruyor ve içinde iki yaşlı kadın oturordu; gelip geçenler de vardı. Nereye gideceğini de bildiği için, meçhulün tehdidleri almıştı. Annesine herşeyi haber vermiş olası da cesaretini artırıyordu. Gizli birşey yapacak değildi. Ve bu teşebbüsün bütün safhalarından onu genc haberdar edecti. Kapıya gelince durdu ve kısa bir reddüdden sonra zili çaldı.

[Arka sayfa]

KADIN

Orijinal bir tuvalet ve gündüz elbisesi

İnce yünlüden mükemmel bir akşam elbisesi. Etek kısmına gayet güzel pliler yapılmış ve üzeri deniz nebatları, böcek kabuklarile brode edilmiştir. Muhtelif noktalarında dalga hissini veren süsler vardır.

Pariste Longchamps'da tertib olunan bir zarafet müsabakasında görülen gündüz elbiselerinden. Emprime caketten yünlü etek ve beyaz ipekliden blûz. Blûzun fiyonglu yakası pek zarif durmaktadır.

Sinekler

Muzır hayvanları ve kirlerini yok etme çareleri

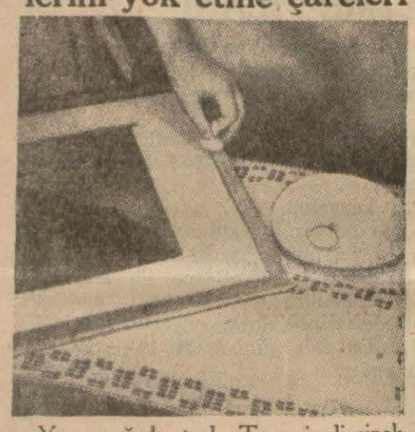

Yaz sıcağı bastırdı. Tam şimdi sineklerin her tarafta çoğaldıkları bir devirdeyiz. Her yaz olduğu gibi lâmbalar, avizeler, aynalar ve camlar temizlenmelerinin akabında kirlenmeğe başladılar. Yenecek, içilecek şeyler açıkta kalırlarsa berbad oluyorlar. Sonra elimize yüzümüze konarak ısırıyor ve bizi taciz ediyorlar. Bu muzır hayvanlara karşı ne yapmalıyız, onları nasıl mahvetmeliyiz? Birçok usuller, böcekleri öldürmeğe yarayan muhtelif ilâclar var. Fakat hiçbiri kat'î surette tesir etmiyor. Maamafih bunları odaların, salonların havasına sıkmak faydalıdır. Yalnız çiçek, yemiş, yemek gibi şeyleri açıkta bırakmamak şartile.. Bir de biraz reçel sulandırıp bir tabak içinde muayyen yerlere bırakmak sinekleri oraya celbeder ve içine düşüp ölmelerine sebebiyet verir.

Onların kirlerini temizlemek içinse muhtelif usuller vardır. Ampuller, camlar, aynalar ve avizelerdeki sinek terslerini çıkarmak için en iyi vasıta yarı su ve yarı alkolden mürekkeb olarak vücude getirilmiş mahlûldür. Maamafih bol sabunlu bir su da ayni işi görebilir.

Çerçeveler ve tahta eşya üzerine sinekler tarafından yapılmış lekeler ise şu suretle izale olunabilir: Hemen bir soğanı ikiye bölmeli, parçaların üzerlerine mutfak tuzu ekmeli ve lekeli yerleri bunlarla hafifçe uğup hemen kurulamalıdır. Fakat sinekler çok olursa vücude getirdikleri kirlilikleri temizlemek güç olur. Onun için avize ve saire gibi kıymettar eşyayı sellofan, gazboyaması, tül ve saire gibi şeylerle örtmelidir. Bunlarla örtülen eşya bazan olduklarından daha güzel bile görünürler.

Kendinizi iyi tanıyınız!

Herkes sık sık aynaya bakar ama, hakikî meziyet ve kusurlarını oldukları gibi görenler pek nadirdir

Kadın olur da aynaya bakmaz olur mu hiç!.. Hepimiz muhakkak ki günde birkaç defa yüzümüzü, elbisemizi o parlak ve akisli camın içinde temaşa ederiz. Fakat hakikî kusur ve meziyetlerimizi oldukları gibi görmeye muvaffak olabilir miyiz? Hayır... Şu küçük ve yuvarlak ağzın, sahibinin cilveli bir kadın olduğuna, ayrık gözlü olmanın incelikten uzak bulunmaya, kıvrık burunlu olmanın huysuzluğa delâlet ettiğini biliyor muydunuz?..

Bakın, hayret ediyorsunuz... Halbuki, bugün çehreden insanın karakterini meydana çıkarmak o kadar ileri bir san'at haline gelmiştir ki ona Physiognomonie ismi bile verilmiştir. O halde evvelâ bu ilmin muntazam çehre hakkında kabul ettiği esasları ortaya koyalım:

1. İki göz arasındaki mesafe gözlerden birinin uzunluğuna müsavi olmalıdır.

2. Yüzün genişliği burnun uzunluğunun iki misline müsavi olmalıdır.

3. Üst ve alt dudağın kalınlığı birbirlerine müsavi olmalıdır.

4. Yüzün uzunluğu üç müsavi kısma ayrılabilmelidir. a - Alnın üst kısmından burun kıkırdağının başladığı noktaya kadar; b - Burun kıkırdağından burnun nihayetine kadar; c - Burnun ucundan çenenin nihayetine kadar.

Maamafih, durun, çehremiz bu şerait uygun değil, diye hemen ümidsizliğe kapılmayın. Dünyada ne güzel kadınlar var ki yüzlerinin yapılış tarzı bu klâsik esaslarla kat'iyyen alâkadar değildir. Zaten her çehrenin ayrı şekli değil midir ki insanda şahsiyet ve hususiyetin teessüsüne sebeb oluyor.

Diğer taraftan birçok makiyaj hileleri bu esaslara uygun olmıyan çehreleri mütenasib göstermek gayesini husule getirebilmektedir.

Uzun yüzlüler, saç tuvaletinizin tarzını kısa ve kulaklar üzerine toplanmış olarak intihab ediniz. Yanak rujlarınızı mümkün mertebe yükseğe sürünüz ve enlilemesine yapınız.

Kısa yüzlüler, saç tuvaletinizin tarzını yüksek ve uzun olarak intihab ediniz. Yanak rujlarınızı mümkün mertebe aşağıya sürünüz ve onu burna yakınlaşacak şekilde yayınız.

Yüzleri kalb şeklinde olanlar, yani yukarısı geniş, aşağısı dar bir çehreye malik

olanlar ise büsbütün hususî bir makiyaj ve baş tuvaleti tarzı seçmelidirler. Yanak rujlarını hafif olarak tam elmacık kemiklerinin üzerlerine sürmeli ve baş tuvaletlerinin merkezi sikletini başın gerisinin teşkil eylemesine dikkat eylemelidirler.

Burnunuz büyükse yanak rujlarınızı mümkün mertebe ondan uzağa sürmeğe dikkat ediniz. Yüzlerinin şekli ne olursa olsun bu tarz büyük burunlulara çok iyi gider. Fakat ayni zamanda bu ruju ta gözlerin dış kenarlarının altına kadar yaymaya da çalışmalıdır.

İşte gördünüz mü, büyük fedakârlıklara ve eziyetlere katlanmaya hacet kalmadan yüzünüzün kusurlarını örttünüz.

Bakla ve bezelya

Bakla artık kabuğile yenecek vaziyetten çıktı, kartlaşmaya yüztuttu ama, doğrusunu isterseniz asıl yenecek zamanı da şimdidir. Çünkü kabuklu bakla aşağı yukarı taze bir sebze olarak sofraları süsliyebilirse de fazla gıda vermez. Halbuki bu aylarda tam özlü zamanıdır. Lâkin iç olarak yemek ve iç kabuklarını da çıkarmak lâzımdır. Bakla tanelerinin iç kabuklarını kolayca çıkarmak için onları birkaç saniye bırakmak üzere kaynar suya batırmalıdır. Bu münasebetle size bir iç bakla ezmesi salatası tarif edeyim.

İç baklanın iç kabuklarını çıkardıktan sonra miktarı kâfi su koyup helmeleninciye kadar pişirmeli, kaynarken içine az miktar zeytinyağ koymalı, indirip soğumaya terketmelidir. Soğuduktan sonra üzerine kâfi miktarda zeytinyağı, limon veya sirke dökmelidir.

Keza şimdi bezelyalar da özlendi ve içleri yenecek hale geldi. İsterseniz, bir de bezelya püre çorbası yapalım. Bezelya tanelerini kaynar tuzlu suda pişirmeli, yumuşak bir hale geldiler mi kâfi miktarda temiz et suyunda kâfi derecede sulandırarak ateste bir müddet daha tuttuktan sonra indirmeli, içine biraz tereyağı, bir kaşık krem, birkaç kaşık da pişmiş fakat ezilmemiş bezelya tanesi karıştırmalıdır.

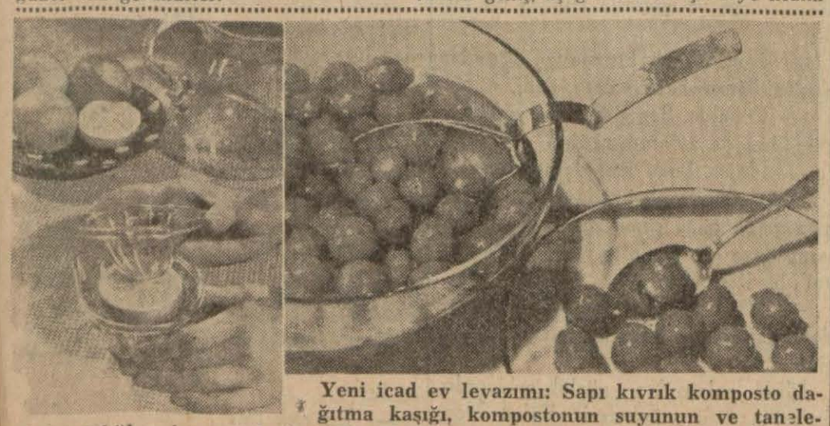

Yeni icad ev levazımı: Sapı kıvrık komposto dağıtma kaşığı, kompostonun suyunun ve tanelerinin dökülmesine mâni olur. Büyük kâseye de iyice intibak eder. Şimdiye kadar bildiğimiz limon sıkma aletlerinin tersi ama, muhakkak ki daha pratiği.

Mısır Hariciye Nazırının Türkiye seyahati

Kahire (Hususî) — Mısır Hariciye Nazırı Abdülfettah Yahya Paşanın, Balkan seyahatinin ilk merhalesi olan Ankarayı ziyareti, Mısırda hususî bir ehemmiyetle karşılanmaktadır. Zira, bu ziyaret, Mısır haricî siyasetini temsil eden resmî bir şahsiyet tarafından ecnebi bir memlekete yapılan ve bu siyasetin istiklâlini, beynelmilel sahada teyid eden ilk seyahattir. Mısır devlet adamının, ilk merhale olarak Türkiyeye uğraması ise, iki millet arasındaki dostluk münasebatı bakımından hayırlı bir hâdise teşkil etmektedir.

Mısır matbuatı, Abdülfettah Yahya Paşanın Türkiyeyi ziyareti etrafında yaptığı neşriyatta, bu ziyaretin, Türkiye - Mısır münasebatındaki dostluğun aşikâr bir delili olduğunu müttefikan söylemekte ve bu asırlık dostluğun her sahadaki tezahürlerini tebarüz ettirerek, Atatürkün yarattığı yeni Türkiye hakkında sitayiş - kâr mütalealar yürütmektedir. Umumî mütalea, bu ziyaretin, iki dost devlet münasebatının atisi üzerinde çok müsaid tesirler yapmaktan hâli kalmıyacağı merkezindedir.

Abdülfettah Yahya Paşanın bu ziyaretindeki hedefin resmî cephesi, geçen sene, doktor Tevfik Rüştü Arasın, Türkiye Hariciye Vekili sıfatile Mısıra yaptığı resmî ziyareti iade etmektir. Fakat, Hariciye Nazırına, ayni zamanda nezaretin Baş Hukuk Müşaviri olan Devlet Hukuk İşleri daire reisinin ve Hariciye Nezareti Umumî Kâtibinin refakat etmeleri, bu seyahatin, bir iadei ziyaretten ibaret olmadığını göstermiştir.

Mısır Hariciye Nazırının Türkiyeye vaki olan ziyaretinin, Mısırın Saadâbad paktına girmesi ve Türkiye ile Mısır arasında bir mütekabil yardım paktı akdedilmesi meselelerile alâkadar olduğu çok kat'iyetle iddia olunmuştur. Mısır mehafili, sonuna kadar sıkı bir ketumiyet muhafaza ettiklerinden, bu meseleler üzerinde yürütülen mütalealar tahminden öteye geçememiştir. Bu gibi meselelerde vaziyeti çok nazik olan Mısır, başta, genc istiklâlinin ihtiyaclarile gayritelif hareketlere atılmamak endişesi olduğu halde birçok mülâhazalara bağlı bulunmaktadır. Bu itibarla, Abdülfettah Yahya Paşanın seyahatini, ileride girişilmesi muhtemel taahhüdlere zemin hazırlamak şeklinde tefsir etmek daha doğrudur.

Bu, seyahatin siyasî cephesidir. Bir de ticarî cephe vardır ki, iki memleket arasındaki münasebatı artırmak ve bir ticaret muahedesi imzalamak maksadına matuftur. Mısır halkını sevindiren diğer bir haber de Majeste Kral Farukun, doktor Rüştü Arasın Kahireyi ziyaretinde mevzuu bahsolan Türkiye seyahati meselesidir.

Hulâsa, Mısır Hariciye Nazırının ziyareti dolayısile verilen haberlerin ve dermeyan edilen mütaleaların heyeti umumiyesinden çıkarılan netice, her iki memleketin, beynelmilel bakımdan muvazi menfaatlere sahib oldukları ve bu menfaatlerin müşterek ihtiyaclarının icab ettirdiği bazı kararlar ilham edeceği merkezindedir.

Türkiyenin, son zamanlarda, beynelmilel sahada aldığı çok sarih vaziyet, Mısırın bu hususiaki işini son derece kolaylaştırmaktadır. Esasen, Türkiyenin bu vaziyeti alması ve İngiltere ile anlaşma akdetmesi üzerinedir ki, Mısırın bu anlaşmaya yardımda bulunması ihtimalinden ısrarla bahsedilmeğe başlanmıştır. Bu hususta birçok asılsız şayialar ortaya çıkmış, hatta askerî elbirliği bile mevzuu bahsedilmiştir. Bu rivayetler sonradan tekzib edilmişse de, sadece, efkârıumumiye tarafından münakaşa mevzuu olması, meselenin Mısır için nekadar alâkayı celb olduğunu göstermeğe kâfidir.

Bütün Yakınşarkta büyük bir faaliyet sarfeden mihver propagandası, bu alâkadan istifade etmekte gecikmemiştir. Türk-İngiliz anlaşmasının akdi ferdasında, bu propaganda, hâdiseyi Saadâbad paktının insicamını ihlâl eder mahiyette göstermiş ve bu paktın bitaraflığı, Türk - İngiliz Anlaşması yüzünden ciddî surette tehdide maruz bulunduğu yolunda iddialar yürütülmüştür.

Abdülfettah Yahya Paşanın ziyareti de ayni mahiyette mütalealara yol açmış ve Mısırın, Büyük Britanya tarafından idare edilen çevirme siyasetine sürüklendiği iddiaları ortaya çıkmıştır.

Bu propaganda, bilhassa şark memleketlerinin istiklâlî ruhuna darbe vurmağı istihdaf etmektedir. Bu memleketler istiklâllerini yeni elde ettikleri için bu ruh onlarda daha kuvvetlidir. Fakat, Mısırda bu propagandanın uyandırdığı aksülâmel, sahiblerinin besledikleri emeller için ümid verici bir mahiyette değildir. Zira, bugün bütün Yakınşarkta belirmeğe başlıyan kuvvetler topluluğunun asıl sebebi, esasen Almanyanın ve İtalyanın ilhakçı siyasetinin ta kendisidir.

Hulâsa, Mısır Hariciye Nazırının Türkiyeyi ziyaretinden çıkacak olan ilk netice ne olursa olsun, bu ziyaretin, şark memleketlerinin siyasetinde, menfaatlerinin müdafaası bakımından yeni bir inkişafın hareket noktasını teşkil etmektedir. Türkiye ile Mısırın, menfaatlerinde ve ihtiyaclarında müşterek olduklarını, hadisat daima göstermiştir ve gösterecektir. **

Tecessüsler

Ebedî genclik!

Bugüne kadar yapılan keşiflere bakılırsa, bundan sonrakiler de hep boş ümid ve teselliden ibaret kalacak, ölüme çare bulunamıyacak

Yazan: *H. BİLGİÇ*

İhtiyarlık ve ölüm, birbirini takib eden bu iki mukadder akıbet, beşeriyetin, halline çare aramaktan bir an hâli kalmadığı iki muammadır. Ebedî genclik ve ebedî hayat, insanların ezelî iki büyük gayesi... Ulaşabilecekler mi? Meçhul.

Bu gayenin, beşeriyeti kendisine nekadar bağladığını bize gösteren en eski vesika Jouvence çeşmesi adı ile anılan âbıhayat efsanesidir. Jouvence, eski Yunan mitolojisinde, Jüpiter'in çeşmeye ifrağ ettiği bir peridir. Nerede olduğu bilinmiyen bu çeşmeyi, eski devir coğrafyacıları, dünyanın muhtelif noktalarında göstermişler ve çok ciddiye almışlardır.

Efsane pek cazib olduğu için, harikulâdeliğe meftun ve müptelâ olan Ortaçağ onu derhal benimsemişti. O çağa aid bir eserde, Jouvence çeşmesinin şöyle bir tarifini okuyoruz: «Bu su, Nilden ve yeryüzü cennetinden çıkar. Öyle bir hassası vardır ki, hasta bir adam içerse derhal iyileşir; ihtiyar otuz yaşında bir nevcivan olur.»

Bu kanaat, zihinlerde öyle derin surette kökleşmişti ki, Kristof Kolomb Amerikayı keşfettiği zaman, çeşmenin bu yeni kıt'ada olduğu iddiası ortaya çıkmış, hatta çeşmenin tarifi bile yapılmıştı. Suları, altın ve mücevheratla dolu topraklar üzerinden akıyor, dudağını değdireni ebedî gencliğe kavuşturuyor, diyorlardı. Bir İspanyol seyyahı, Florida'yı, bu sihirli kaynağı ararken keşfetmiştir.

Suları gûya şakır şakır akan bu çeşmeden başka, Ortaçağ insanları, hayatı uzatmanın sırrını bir de simya ilminden bekliyorlardı. İksiri âzam araştıran simyagerler, ayni potanın içinde, ölüme de çare bulacaklarını ümid ediyorlardı.

Ortaçağ, ebedî hayat ve ebedî genclğin sırrını keşfettiklerini iddia eden nice simyagerin, ulemanın ve şarlatanın müellefatile, gene ayni adamların, birebir diye sağlık verdikleri altın suyu, âbıhayat nev'inden çeşid çeşid iksirlerle doludur.

***

Bugün, ne âbıhayat, ne Jouvence çeşmesi, ne altın suyuna inanan kalmadı. Böyle olduğu halde, ne ebedî genclik hülyasından vaz geçiyor, ne de ölüme çare bulmak ümidinden. Yirminci asrın, Ortaçağ iksirleri yerine ikame ettiği şey, kitabcı camekânlarında sık sık görmeye alıştığımız «Yüz sene yaşamanın sırrı», yahud «Genc kalma san'ati» gibi isimler taşıyan risalemsi kitablardır.

Jouvence çeşmesi devrinde, yahud Ortaçağda insanlar gencliklerini daha çok muhafaza eder, veya daha uzun ömürlü olurdu da, zamanımızda daha mı az yaşıyorlar? Hayır. O zamanki beşeriyet ne ise bugünkü de odur. Bir asrı dolduran ömür sahiblerine sorunuz. Herkesten fazla yaşamalarının sebebini kendileri de bilmezler. Bunların içinde, ne âbıhayat içeni vardır, ne de Jouvence çeşmesinin yanından geçeni. Eskiler de böyle idi, Yirminci asır insanı da böyledir.

Şu halde, bizleri, tabiî ömür, uzun ömür diye iki türlü yaşama müddeti kabulüne mecbur eden şey, tabiatin bir cilvesinden ibaret değil midir?

Bunu böyle düşünüp işin içinden sıyrılmak kolay, ancak, şurası da muhakkak ki, bugün henüz bilmediğimiz birtakım şerait, tabiî ömrü uzatıp, bazı insan yaşlarını asırdan öteye kadar götürüyor. Bu bilmediğimiz şartlardan bir tanesi, uzviyetimizi teşkil eden canlı maddenin yaratıcı ve plâstik kabiliyetindeki verim nispetinin çokluğu veya azlığı olabilir.

Meselâ, su yılanı, kertenkele nev'inden hayvanlar üzerinde yapılan tecrübeler, uzviyetin bu plâstik kudreti hakkında gayet canlı örnekler veriyor. Bu hayvanları ortasından ikiye bölünüz; iki ayrı vücud halinde yaşıyor. Bacağını, kolunu kesin, gözünü çıkarın, yerine yenisi bitiyor. Meksika semenderi denilen hayvan, kuyruğu ve arka ayakları koptuğu halde yaşıyor, birkaç ay zarfında, bu kuyruğun ve bu ayakların yerine yenisi geliyor.

Dimağda da ayni hassa mevcud. Güvercinin beynini olduğu gibi çıkarıyorlar.

İhtiyarlığı yenmeğe çalışanlardan Doktor Voronof

Hayvan birdenbire aptallaşıyor. Ne bir hareket yapıyor, ne yiyor, ne içiyor, nihayet açlıktan ve susuzluktan ölüyor. Gagasından su damlatmak, yiyeceğini ağzına vermek lâzım.

Hayvan, beyinsiz yaşar mı diye yapılan bir tecrübe, beynin plâstik iktidarını ölçmek için biraz daha ileri götürülünce iş değişiyor. İlkönceleri, gagasına damlatılan suyu içmekle iktifa eden güvercin, yavaş yavaş, suya gagasını daldırarak içmeğe alışıyor. Sonra, suyu görünce içmek ihtiyacını hissediyor. Daha sonra da, susadıkça su aramaya başlıyor. Beyin, tekrar teşekküle başlamıştır.

Fazla çalıştırılmaktan zebunlaşan hayvanın besiye çekilince dirileşmesi, fazla yorulan insan vücudlerinin, muayyen bir tedaviden sonra dinc hale gelmesi, uzviyetin bu plâstik ve doğurucu kabiliyetinden mütevellidir.

Şu halde, ihtiyarlıktan yıpranan vücud niçin gencleşmesin? Eski âlimler bunu düşünmemiş değillerdir. Meselâ Plin, bu hedefe, gıda yolile gitmenin imkânını araştırmış ve yılan yemeyi tavsiye etmiştir. Yılanın ömrü uzun olduğu için bu çare, o zaman akla yakın gelmişti. Daha buna benzer nice genclik ve uzun ömür reçeteleri vardır.

Ancak, uzviyetimiz, yenileşme kabiliyetine ne dereceye kadar sahib olursa olsun, bu kabiliyeti bir müddet muhafaza edebiliyor. Muayyen bir yaştan sonra kaybolan bu kabiliyet, işte ihtiyarlığın ta kendisidir. Uzviyet, çalışa çalışa yıpranmış, çehreler eskimiş, nesicler gevşemiş, mücadele kuvveti kalmamıştır. Demiri, çeliği paslandıran, fildişini yol yol çatlatan, taşı ufalayan, tahtayı kemiren zaman, insan vücudünü de eskitir.

Modern âlimlerden, ihtiyarlığa ve ölüme çare arayan en meşhur sima, Pastör enstitüsü doktorlarından Meçnikof'tu. Bu zat, vücudümüzde, yaş ilerledikçe zâfa düşen asıl hüceyrelerle, makrofaj denilen serseri hüceyrelerin ezelî bir mücadele idame ettiklerini nazarı dikkate alarak, bunlardan birincileri diriltmeye imkân olmadığına göre, ikincileri zayıflatarak hücum kabiliyetinden mahrum bırakmak esasile işe başlamış ve bir serom keşfetmişti.

Bu serom, vücude aşılanınca, serseri makrofaj hüceyreleri filhakika alelâde mikroblar gibi mağlûb ediyor, öldürüyordu. Fakat, onların savletinden kurtulan diğer hüceyrelerin yıpranmasına, aşınmasına, zâfa düşmesine mâni olamıyordu.

***

Mitolojinin âbıhayatı, simyagerlerin iksiri âzam potasından çıkarmaya çalıştıkları uzun ömür iksiri ne idise, Profesör Meçnikof'un ihtiyarlık seromu da o idi, genclik aşısı mucidi Voronof'un guddelerden yaptığı serom da odur, Doktor Aleksi Karel'in, arasıra yarım ağızla matbuata işittirdiği buluşlar da galiba o olarak kalacaktır.

Bir günlük yorgunluğu dinlendiren uyku ile, tabiî ömrün sonunda gelen ölüm arasındaki fark, birinin muvakkat, ötekinin devamlı olmasıdır. Biri, yorulan vücudün; öteki, yorulmaya dahi kudreti kalmıyan uzviyetin dinlenmesidir. Bu iki istirahatten birinin muvakkat, ötekinin ebedî mahiyetini, yorgunlukların müddetile ve derecesile ölçersek, ihtiyarlığa ve ölüme çare arayıp bulamamak aczinin tesellisini kendi kendimize vermiş oluruz.

Belki Doktor Karel, belki ondan az veya çok sonra gelecek bir başkası, bu vadide, beşerivete yeni yeni ümidler verecekler. Lâkin, bugüne kadar yapılan keşiflere bakılırsa, bundan sonrakiler de hep boş ümidden ve teselliden ibaret kalacak.

H. BİLGİÇ

GÜNÜN BULMACASI

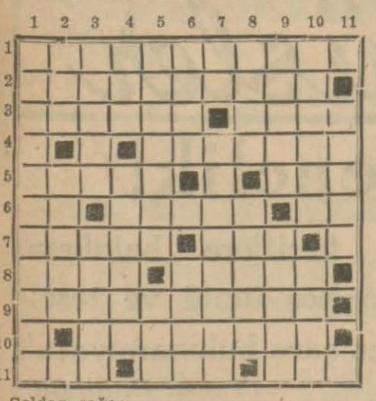

Soldan sağa:

1 — Rengi sabit kalmıyan (iki kelime). 2 — Yemeği fazla mevcud bulunan (üç kelime). 3 — Burası değil, şef. 4 — 500 kilo. 5 — Ters çevirirseniz caddenin küçüğü olur, bir musiki aleti. 6 — Bir emir, Almanya dahilinde dağlık bir yerin tersi, ters çevirin bir iskambil kâğıdı olur. 7 — Sevgili, mevcud değil. 8 — İrad için yapılmış bina, kabın ağzının örtüsü. 9 — İskambilde bir kâğıd (iki kelime). 10 — Fikir danışan (iki kelime). 11 — Ziya, Avrupada bir nehir, birkaç defa tekrar ederseniz gülme taklidi olur.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Kafası büyük (iki kelime). 2 — Başına bir k getirirseniz bir müsabaka olur, bağlılık. 3 — Çatlak ve yırtık, çaresiz. 4 — Bir cins kumaş, vukua gelerek. 5 — Bir çeşid sucuk, kanadın çıkardığı ses. 6 — Bir hararet derecesi, müstahkem mevki. 7 — İki harf yanyana, mükemmel vücude getiren (iki kelime). 8 — Bazı derdlere çaredir, bir çeşid malûl. 9 — Boy, Rus süvarisi. 10 — «Birdenbire katet» manasına mürekkeb bir emir, saç boyalarından. 11 — Bir erkek ismi.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	P	İ	Y	A	N	O	Ç	A	L	A	N
2	İ	S	A	B	E	T	■	R	E	V	A
3	R	İ	Y	A	■	U	Z	A	Y	A	N
4	E	L	■	N	A	R	İ	N	■	Z	E
5	Y	İ	V	■	B	A	L	A	T	■	L
6	E	K	İ	L	E	N	■	N	A	B	İ
7	G	■	L	E	S	■	H	■	K	A	■
8	İ	R	A	K	■	D	A	R	I	C	A
9	D	İ	Y	E	T	■	Y	A	L	A	K
10	E	Z	E	L	■	D	A	■	A	■	I
11	N	E	T	İ	C	E	L	E	N	E	N

Saç Bakımı

Güzelliğin en birinci şartı.

PETROL NİZAM

Kepekleri ve saç dökülmesini tedavi eden tesiri mücerreb bir ilâcdır.

Bursa Nafıa Müdürlüğünden:

1 — İnegöl kasabasında inşa edilmekte bulunan hükûmet konağının 21068 lira 87 kuruşluk inşaat bakiyesi olup kapalı zarf usulile eksiltmiye çıkarılmıştır.

2 — Bu işe aid keşif, fennî ve hususî, bayındırlık işleri genel kapalı zarf usulile eksiltme şartnameleri, proje ve mukavele projesi Nafıa Dairesinde görülecektir.

3 — Eksiltme 15/7/1939 cumartesi günü saat 11 de Belediye salonunda Nafıa Müdürlüğü Eksiltme Komisyonu tarafından kapalı zarf usulile yapılacaktır.

4 — Eksiltmiye girebilmek için isteklilerin 1580 lira 17 kuruş muvakkat teminat vermeleri, üçüncü maddede yazılı evrakı kabul ve imza etmeleri ve bu inşaatı yapabileceklerine dair Bursa Vilâyet Makamından ehliyet vesikasını almış olmaları ve 939 yılı Ticaret Odası vesikasını göstermeleri lâzımdır.

5 — 2490 sayılı kanun mucibince eksiltme evrakını hazırlayıp 15/7/1939 günü saat ona kadar Komisyon Reisliğine makbuz mukabilinde vermeleri icab eder. Postada vuku bulacak gecikmeler kabul edilmez. (4579)

Yüksek Deniz Ticaret Mektebi Müdürlüğünden:

Cinsi	Miktarı Çoğu	Miktarı Azı	M. Fiatı Lira K. S.	Çoğu tutarı Lira K.	Muvakkat teminatı Lira K.	Eksiltme gün ve saati
Dağlıç eti	9000	8000 K.	00 46	4140)	400 50 (	12/7/939 çarşamba
Kuzu eti	2500	2000 »	00 48	1200)	(	Saat Dakika
				5340)	(	11 00

1 — 31 mayıs 940 tarihine kadar mektebimiz iaşesine muktazi cins ve miktarı ve fiatı yukarıda yazılı iki kalem (Et) kapalı zarf usulile eksiltmiye konmuştur.

2 — Eksiltmiye iştirak edeceklerin 2490 sayılı kanunun ikinci ve üçüncü maddelerindeki evsafı haiz olmaları lâzımdır.

3 — Bunlara aid şartnameyi görmek üzere Mekteb Muhasebesine müracaat edilmelidir.

4 — Eksiltme yukarıda gösterilen gün ve saatte Yüksek Deniz Ticareti Mektebi Müdürlüğünde toplanacak Komisyonca yapılacaktır.

5 — Muvakkat teminatın teslim yeri İstanbul Yüksek Mektebler Muhasebeciliğidir. Eksiltmiye iştirak edeceklerin sözü geçen kanunun 32 nci maddesi tarifatı dairesinde zarflarını ihzar etmeleri ve bu tekemmül etmiş zarfları eksiltme saatinden bir saat evveline kadar Komisyon Riyasetine makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. Posta ile yapılacak tekliflerde gecikmeler kabul edilmiyecektir. (4582)

Darüşşafaka Direktörlüğünden:

940 senesi mayıs sonuna kadar Darüşşafaka Lisesine lüzumu olan

Kilo	
14500	Beyaz karaman
3500	Kuzu
1750	Sığır
250	İç yağı

kapalı zarf usulile münakasaya konulmuştur.

Teminat: 660 liradır.

Fiatta esas: Belediyece tayin olunacak mezbaha fiatına nakliye vesair masraf ve münasib bir kâr ilâvesidir. Şeraiti öğrenmek istiyenler Nuruosmaniyede Türk Okutma Kurumunda görebilirler. 6/7/939 perşembe günü saat 10 da gene Kurumda münakasa açılacaktır. (4580)

İstanbul Defterdarlığından:

Nev'i	Mahallesi	Muhammen kıymeti Lira	HUDUDU
Dükkânları müştemil kârgir un fabrikası	Hıdırağa Saray caddesi	10300	Şark : 3-113 fabrika Simal : Yol Garb : 5-113 arsa Cenub : 3-113 fabrika

Emvalimize olan vergi borcundan dolayı yukarıda evsaf ve mahalli yazılı gayrimenkulün tahsili emval kanunu hükümlerine göre mülkiyetinin satışı 21 gün müddtele müzayedeye vazolunmuştur. Talib olanların 1030 lira teminat makbuz veya mektublarını hamilen yevmi ihale bulunan 10 temmuz 939 pazartesi günü saat 16 da Çorlu İdare Heyetine müracaatleri. (4595)

Saraç el işi ve makine kalfasile makine ile diker erkek ve kadın terzi aranıyor

1 — Tophanede 2 No.lı dikim evi için saraç el işi ve makine kalfası ve ayrıca makine ile elbise diker erkek ve kadın terzi alınacaktır.

2 — Yaş ve askerlik nazarı dikkate alınmıyacaktır.

3 — Ücret haftalık verilmek üzere taliblerin hüsnühal ve tifo aşı kâğıdlarile birlikte hemen Dikimevi Müdürlüğüne müracaatleri. (4009)

Buldan Belediyesinden:

1 — Satın alınacak olan 1200 lira bedeli muhammenli 15 beygir kuvvetinde bir aded motopomp 28 haziran 1939 çarşamba günü saat 15 te açık eksiltmiye konulmuştur.

2 — Eksiltme Buldan Belediye Encümeni huzurunda yapılacaktır. Eksiltmiye iştirak için bedeli muhammenin % 7,5 u olan 90 liranın teminat gösterilmesi lâzımdır.

3 — Fazla bilgi edinmek ve şartnameyi görmek istiyenlerin hergün mesai saatlerinde Belediyeye müracaatle şartnameyi bilâbedel alabilecekleri ilân olunur. (4322)

Kırklareli Belediyesinden:

Şehrî iki yüz lira ücretli Kırklareli elektrik makine fen memurluğu münhaldir.

Talib olanların vesikalarile Riyasete müracaatleri ilân olunur. (4400)

İZEL de Bayanlar için...

ROMANYA SEYRİSEFAİN İDARESİ

Hareket edecek vapurlar

ROMANİA vapuru 28 haziran çarşamba saat 9 da (Pire, Larnaka, Telâviv (ihtiyari) Hayfa ve Beyrut) a,

SUCEOVE vapuru 29 haziran perşembe saat 18 de (Selânik (ihtiyari) Pire, İzmir, Malta, Napoli veya Cenova ve Marsilya) ya.

Romanya Seyrisefain idaresi, Romanyanın kaplıca istasyonlarını ziyaret edeceklere hususî ve müsaid şerait temin eder.

Fazla tafsilât için Galata Yolcu Salonu karşısında Tahirbey hanında İstanbul umumî acentalığına müracaat. Telefon: 49449 - 49450.

SAPİKSIN

Saç dökülme ve kepekleri mesinin önüne geçer.

DEPOSU:

Dr. Ibrahim Ethem Kimyaevi

Çemberlitaş Peykhane sokak No. 4

ASLAN ve ESKİHİSAR MÜTTEHİD ÇİMENTO VE SU KİRECİ FABRİKALARI ANONİM ŞİRKETİNDEN: İLÂN

Aslan ve Eskihisar Müttehid Çimento ve Su kireci Fabrikaları Anonim Şirketi hissedarları, Ticaret kanununun 386 ncı maddesile şirket mukavelenamesi mucibince, aşağıdaki ruznamede muharrer mevaddı müzakere etmek üzere 21 temmuz 1939 tarihine musadif cuma günü saat 15 te Beyoğlunda İstiklâl caddesinde Serkl Doryan (Cercle d'Orient) binasında in'ikad edecek fevkâlâde heyeti umumiye içtimaına davet olunurlar.

Ruznamei müzakerat:

1 — Şirket sermayesinin tezyidi.

2 — Şirket dahilî nizamnamesinin muaddel 14 üncü maddesinin tadili.

Muaddel 14 üncü maddenin şekli hazırı:

«Şirketin umur ve mesalihi heyeti umumiye tarafından mansub ve üçten dokuza kadar azadan mürekkeb bir meclisi idareye ihale olunur. Meclisi idare azalık müddeti üç sene olup, her sene kıdem itibarile bunların sülüsü tecdid olunur.»

Muaddel 14 üncü maddenin tadilden sonra alacağı şekil:

«Şirketin umur ve mesalihi heyeti umumiye tarafından mansub ve üçten yediye kadar azadan mürekkeb bir meclisi idareye ihale olunur. Meclisi idare azalık müddeti üç sene olup her sene kıdem itibarile bunların sülüsü tecdid olunur.»

Ticaret kanununun 385 inci maddesi mucibince hissedarlardan bir hissesi olanın dahi işbu müzakereye iştirak ve rey ita etmeğe hakkı vardır ve birden ziyade hissesi olan zevatın reyleri hisseleri nispetinde tezayüd eder.

İşbu içtimada hazır bulunmak isteyen zevat, Ticaret kanununun 371 inci maddesi mucibince, içtima tarihinden bir hafta evvel hissesenedlerini şirket merkezine tevdi etmelidirler.

Bankalara tevdi edilecek hisse senedatı mukabilinde alınacak makbuzlar şirket merkezine tevdiat mahiyetinde olarak kabul edilecektir.

İstanbul, 23 haziran 1939

Meclisi İdare

DENİZBANK

Vapurların haftalık hareket tarifesi:

26 Haziran dan 3 Temmuza kadar muhtelif hatlara kalkacak vapurların isimleri, kalkış gün ve saatleri ve kalkacakları rıhtımlar

Karadeniz hattına	—	Salı 12 de (Tarı), Perşembe 12 de (Karadeniz), Pazar 16 da (Ankara), Galata Rıhtımından.
Bartın hattına	—	Salı 18 de (Bursa), Cumartesi 18 de (Ülgen). Sirkeci Rıhtımından.
İzmit hattına	—	Salı, Perşembe ve Pazar 9,30 da (Uğur). Tophane Rıhtımından.
Mudanya hattına	—	Pazartesi 13 te ve diğer günler 8,45 te (Marakaz) sistemi vapurlardan biri. Cumartesi ayrıca 13,30 da ve Pazar ayrıca 20 de (Trak). Çarşamba postası Tophane Rıhtımından ve diğer postalar Galata Rıhtımından.
Bandırma hattına	—	Pazartesi, Çarşamba ve Cuma 8,15 te (Trak). Ayrıca Çarşamba 20 de (Ülgen), Cumartesi 20 de (Bursa). (Trak) Galata Rıhtımından, diğerleri Tophane Rıhtımından.
Karabiga hattına	—	Salı ve Cuma 19 da (Seyyar). Tophane Rıhtımından.
İmroz hattına	—	Pazar 9 da (Tayyar). Tophane Rıhtımından.
Ayvalık hattına	—	Çarşamba 15 te (Saadet), Cumartesi 15 te (Bartın). Sirkeci Rıhtımından.
İzmir Sür'at hattına	—	Pazar 11 de (Ege). Galata Rıhtımından.
Mersin hattına	—	Salı 10 da (Etrüsk), Cuma 10 da (Konya). Sirkeci Rıhtımından.

Not: Vapur seferleri hakkında her türlü malûmat aşağıda telefon numaraları yazılı acentalardan öğrenilir.

Karaköy acentalığı	—	Karaköy, Köprübaşı	Tel: 42362
Galata acentalığı	—	İstanbul Liman Mıntaka Reisliği binası altında	Tel: 40133
Sirkeci acentalığı	—	Sirkeci, Yolcu salonu	Tel: 22740

Niğde Vilâyet Makamından:

1 — Nafıa silindirlerinde kullanılmak üzere Niğde istasyonunda teslim şartile «100» ton kriple maden kömürü açık eksiltmiye konmuştur.

2 — Bedeli muhammen beher tonu «20» lira hesabile «2000» liradır.

3 — Eksiltme 26/6/939 pazartesi günü saat «15» te Hükûmet konağı içinde toplanacak Komisyonca yapılacaktır.

4 — Eksiltmiye gelenlerin «150» lira muvakkat teminat vermeleri lâzımdır.

5 — Şartname bedelsiz olarak Nafıa Müdürlüğünde görülebilir. (4394)

İstanbul Belediyesi İlânları

KAPALI EKSİLTME İLÂNI

11/7/939 tarih salı günü saat 14 te İstanbul Belediye Daimî Encümeni odasında (17069) lira keşif bedelli şehir dahilindeki istenilen yollarda mevcud parke tasile yapılacak kaldırım ve muhtelif işler inşaatı kapalı zarf usulile eksiltmiye konulmuştur.

Mukavele, eksiltme, bayındırlık işleri genel, hususî ve fennî şartnameleri, proje, keşif hulâsasile buna müteferri diğer evrak (86) kuruş mukabilinde F. İ. Müdürlüğünden verilecektir.

Muvakkat teminat (1280) lira (17) kuruştur.

İsteklilerin teklif mektubları ve bu işe benzer iş yaptığına dair idarelerinden almış olduğu vesikalara istinaden İstanbul Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğünden eksiltme tarihinden (8) gün evvel dilekçe ile alınmış ehliyet ve 939 yılına aid Ticaret Odası vesikaları ve muvakkat teminat makbuzu veya mektubile beraber usulü dairesinde ihzar edecekleri teklif mektublarını havi kapalı zarflarını 11/7/939 salı günü saat 14 e kadar Daimî Encümen riyasetine vermeleri lâzımdır. (4538)

Senelik kirası	İlk teminat	
96,00	7,20	Kadıköy Caferağa mahallesi Şairnafi sokağındaki bağ mahalli.
15,00	1,13	Şehremininde Büyüksaraymeydanında 65 metre murabbaı arsa.
840,00	63,00	Köprünün Kadıköy - Haydarpaşa iskelesindeki büfe.
2200,00	165,00	Karaağaç müessesatı dahilinde 115 No. barsakhane.

Yukarıda semti ve senelik kira bedelleri yazılı Belediye malı yerler ayrı ayrı kiraya verilmek üzere açık arttırmıya konulmuştur. Şartnameler Zabıt ve Muamelât Müdürlüğü kaleminde görülebliir. İstekliler hizalarında yazılı ilk teminat makbuzu veya mektubile ihale günü olan 5/7/939 tarihine raslıyan çarşamba günü saat 14.30 da Daimî Encümende bulunmaları. (4424)

Uzunköprü İskân Memurluğundan:

1 — 939 malî senesi için kaza merkezinde 42, Hamidli köyünde 17, Kavacık köyünde 43 ve Kiremidci Salih köyünde de 23 ki cem'an 125 aded Tip IX muhacir evinin -yalnız kerestesi haric- inşaatı bütün malzemesile talibine ihale edilmek üzere eksiltmeye konulmuştur.

2 — Kapı ve çerçeve imaliyesi dahil olmak üzere inşaatın muhammen bedeli 30068 lira 85 kuruştur.

3 — İhale kapalı zarf usulile 1/7/939 günü saat 15 te Uzunköprü iskân dairesinde müteşekkil komisyon huzurunda yapılacaktır.

4 — Taliblerin teklif mektublarile % 7,5 teminat akçelerini yatırdıklarına dair makbuz veya teminat mektublarını ve şimdiye kadar taahhüd ettiği işlere aid bonservislerini muayyen saatten bir saat evvel komisyona vermeleri lâzımdır.

5 — Bu işe aid şartname ve keşifnamelerin Uzunköprü iskân memurluğunda görülmesi kabildir. (4320)

— 34 —

— Ben Mişel'i severken, ileriyi düşünmüş veya herhangi bir hesab yapmış değilim, dedi.

— Ve ne pahasına olursa olsun, ümidlerini kendisine bildirmek istemiyorsun değil mi?.. İvon, senin Mişel'le konuşman lâzım.

— Buna imkân yok. Söylüyorum size, ben Mişel'i severken maddî düşüncelerle hareket etmedim.

— Olabilir. Fakat bugün, bu fikrini değiştirmeye mecbursun. Zaten kendisi buraya gelecek...

Genc kız bu haberi hayret ve ürkeklikle karşıladı. Yüzünde telâş ve korku alâmetleri belirdi:

— Nasıl? diye sordu. Buraya mı gelecek?

— Evet, biraz sonra aşağı inecek. Burada, benim yanımda onunla konuşacaksın.

İvon, büsbütün artan bir telâşla:

— İmkânı yok, diye itiraz etti. Konuşamam, hiç birşey söyliyemem. Anlamıyor musunuz, onu nasıl sevdiğimi, maddî arzulardan nasıl uzak bir aşkla sevdiğimi anlamıyor musunuz?

— Öyle olsun! Sen konuşma, ben konuşurum.

İvon, yaşarmaya başlıyan gözlerini İzabel'in gözlerine dikmiş, yalvarıyordu:

— Hayır, hayır... Kat'iyyen olamaz! Allahaşkına yapmayın!

İzabel, kararından vaz geçmiyeceğini gösteren soğukkanlı bir ısrarla parmağını genc kıza doğru uzattı, âmirane bir eda takınarak:

— Boşuna yorulma, dedi, ben yapacağımı bilirim. Yalnız, sen benim Mişel'e söyliyeceklerimi tekzib etme, o kadar.

— Yapamam, bunu da yapamam, imkânı yok.

— Sana emrediyorum! Ağzını bile açmıyacaksın!

Genc mürebbiye, mukaddere boyun iğmekten başka yapacak şey olmadığını görüp, İzabel'i, bildiği gibi hareket etmekte serbest bırakmak mecburiyetini kabul etmiş gibiydi. Hâmisinin iradesi, kendi ısrarlarından daha kuvvetliydi. Yalnız, bütün bu münakaşada, Madmazel Mestiye, İzabel'in Mişel'le ne hakkında konuşacağını, ondan ne istiyeceğini anlıyamamıştı. Sordu:

— Mişel'le ne konuşacaksınız? Ondan ne istiyeceksiniz?

— Konuştuğum zaman görürsün...

Tam bu esnada, koridordan bir ayak sesi işitildi. İvon salonun kapısını aralık bıraktığı için ayak sesi, ta uzaktan duyuluyordu. Sert ve kuvvetli basışlarından, bunun bir erkek ayağı olduğu anlaşılıyordu.

İzabel kulak kabarttı. Gürültü yaklaşıyordu. Sordu:

— Bu, Mişel'in ayak sesi değil mi?

— Evet.

Madmazel Duvil, genc kıza biraz daha sokularak, telâşlı bir tavırla şu tehdidi savurdu.

— Eğer dediğimi dinlemezsen, ömrün oldukça pişman olursun.

Mişel de o anda kapının eşiğinden girmiş bulunuyordu. İzabel, onun içeri girdiğini hissedince, arkasına dönmeden, sesini biraz yükselterek, evvelce başlanmış bir muhavereye devam eder gibi yaptı:

— Pekâlâ! dedi. Anlaşıldı. Şantiyeye gidip amcanı görürüm.

Ve Mişel'in, kapıyı örtmek üzere bir lâhza durup gecikmesinden bilistifade, İvon'un kulağına şu cümleyi fısıldadı:

— Saadetini hazırlamaya çalışan insanın yüzüne bir parçacık gülmek de mi elinden gelmez?

Genc kız kendini zorladı. Fakat Mişel yanıbaşlarına gelmişti bile. Onun mevcudiyeti kendisine kuvvet ve teselli vermek şöyle dursun, bilâkis, tarife sığmaz bir eza veriyordu.

İzabel, arkasına dönünce, Mişel'le yüzyüze geldiler. Vakit kaybetmeden, derhal mevzua girmek için sordu:

— Sabin'e Allah rahatlık versin dediniz mi?

— Evet... İçi geçmiş, uyumak üzere idi...

İzabel, müstehzi bir tavırla gözünü kırptı:

— Nasılsa bu akşam talihiniz varmış!

Mişel'in yüzü ciddileşti:

— Böyle şakaları bıraksanız iyi olur gibi geliyor!

— Bilhassa bir genc kızın yanında değil mi?

Mişel, smokininin koluna bir fiske vurarak, mevhum bir toz tanesini silktikten sonra, sitem ye iğbirarla kısılmış bir sesle:

— İvon, müşterek sırrımızı, ağzından nasıl aldığınızı bana anlattı, dedi.

— O halde, Sen Jiron'a ne yapmaya geldiğimi de anlamışsınızdır.

— Hayır, bunu keşfedemedim.

İzabel, bu cevab üzerine Mişel'in yanına geldi. Elini elinin içine aldı. Bakışlarını onun gözlerinin ta içine daldırarak, kat'î bir ifade ile:

— Niçin geldim biliyor musunuz? dedi. İkinize de biraz cesaret vermek için!

Mişel, anlamakta güçlük çekiyordu. İzabel'in sözü müphemdi. Fakat İvon, Madmazel Duvil'in bu kadarla kalmıyacağını, kararını sonuna kadar götüreceğini biliyordu. Bu ilk cümleyi takib edecek olan sözlerin kim bilir nekadar korkunc olacağını düşününce, yüreğini kaplıyan eza ve huzursuzluk dehşete inkılâb etti.

Ellerini kenetledi; parmakları asabî bükülüşlerle kıvranarak, yalvardı:

— Müsaade edin de ben çıkayım!

Fakat İzabel, en mütehakkim tavrını takındı, parmağını yere doğru uzatarak:

— Emrediyorum, yerinden kımıldamıyacaksın! dedi.

Mişel, genc kızın şaşkınlığını ve heyecanını görünce, ona tatlılıkla teminat vermek lüzumunu hissetti:

— Nen var yavrum? diye sordu. Benim yanımda niçin titriyorsun böyle?

İzabel, bu fırsatı kaçırmadı. Lâkırdı kendiliğinden açılmış, daha doğrusu Mişel, bu fırsatı kendisi vermiş bulunuyordu.

— Sizden bir ricası var. Buna beni memur etti. O ricayı nasıl karşılıyacağınızı merak ediyor da...

Mişel, bu sözün samimiyetinden zerre kadar şüphe etmemişti. İvon'a dönerek sordu:

— Bir rica mı? Neymiş o?

[Arkası var]

İmralı adasından çıkan mahkûmun anlattıkları

Babasının katillerini öldüren ve 18 yaşında hapishaneye giren Adanalı Abdullah, 22 ay sonra Cezaevinden tam bir insan olarak çıkacak

Bursa, (Hususî muhabirimizden) — Kapımın önünde lüks bir faytondan ince yapılı bir adam indi. Cebinde dürülmüş bir Cumhuriyet gazetesinin bulunduğuna bakarak onun okur yazar biri olduğunu tahmin ettim.

— Cumhuriyet muhabiri Musa Ataş siz misiniz? dedi.

Evet! cevabımı, bir bölük emininin tekmil haberi kadar uzun süren şu zincirleme kelimeler takib etti:

— Ben katilden 24 seneye mahkûm Adanalı Abdullah Kelekçioğluyum. İmralıdan Ankaraya gidiyorum. Yanımda üç arkadaşım daha var. Cezamızın geri kalanını Ankarada geçireceğiz. Görüyorsunuz ya! Jandarmasız olarak yalnız başımıza serbestçe geziyoruz. Cumhuriyet hükûmetinin bu yüksek hareketine, temiz kalblerimizden kopan şükranlarımızı sizin vasıtanızla (Cumhuriyet) gazetesine yazdırmaya geldik...

Muhatabım, sanki bir mahkûm değil, çatır çatır konuşan bir avukata benziyordu. Onun bir katil olduğuna inanmak şöyle dursun, kuzu gibi sakin ve muti olan hal ve hareketine bakılarak elinden böyle bir işin nasıl çıkmış olduğuna hayret etmek lâzım geliyordu. Herhalde bu cürmü zorla işlemek mecburiyetinde kalmıştır zannediyordum. Bir de ondan sorayım dedim. Bir dokun bin ah dinle kâsei fağfurdan sözünü gölgede bırakan bir hararetle anlatmaya başladı. İçini çeke çeke anlattığı vak'a şu idi:

«— Henüz Adanada orta mektebin yedinci sınıfında ve 18 yaşında idim. Babam Hüsmen Kelekçiyi bir arazi meselesinden gözümün önünde öldürdüler. Beni de yaraladılar. Yaralandıktan üç saat sonra düşüne düşüne deli gibi olmuştum. Yarama rağmen yerimden fırladım. Beni vuran ve babamı öldüren Karakâhya oğlu Ali ile kardeşini bir çırpıda üstüste temizleyiverdim. Üçüncü kardeşleri de şimdi Pariste kaçak bulunuyor. 15 senedir Adana, Niğde ve İmralı cezaevlerinde yatıyorum. Şimdi 35 yaşına girdim. Beş senelik mahkûmiyetim affedildi. Daha 22 ayım kaldı. Onu da Ankarada çektikten sonra dünyaya yepyeni bir insan olarak geleceğim...

Abdullah, sözlerini bitirince cebinden bir fotograf çıkardı. Gözleri ıslaktı. İmralıdan Mudanyaya çıkar çıkmaz rastladığı iki çocuğu kucağına alarak bu resmi çektirmişti.

— On beş senedir hasret olduğum yavrular!.. diye onu bana uzattı.

— Yani çocuklarını mı hatırlıyorsun Abdullah! diyecek oldum.

— Hayır, evli değilim ki çocuğum olsun beyim. Baharını kaybetmiş bir insan olarak böyle yavrulara hasret olduğumu yanarak anlıyorum.

— Zararı yok, daha genc sayılırsın. Artık günlerin de sayılı kalmış. Çıkar çıkmaz evlenirsin! diye onu teselliye çalıştım.

Abdullah ve arkadaşları Mudanyadan Bursaya trenle gelmişler... Yolda başlarından iki hâdisecik geçmiş. Bunlar haddi zatında basit şeyler... Fakat onlara sorarsanız pek dokunaklı... Zaten mahkûmların cezaevlerinde yattıktan sonra pek içli birer insan oldukları da bundan anlaşılıyor. Trende bir sivil memur onlardan hüviyetlerini sormuş. Abdullah, «bizim hüviyetimiz yok ki sana verelim! Asıl sen bize hüviyetini söyle! Kimsin?» demiş. Sivil memur yeleğinin altındaki polis işaretini gösterince, İmralı cezaevi tarafından kendilerine verilmiş olan vesikayı ibraz etmişler... Polis:

— Ne!. Siz mahkûm musunuz ? Nasıl oluyor da böyle serbest gidiyorsunuz? Cumhuriyet hükûmetine dua edin. Sakın

Mahkûm Abdullah, Bursa muhabirimizle konuşuyor

yanılıp da başka yere uğramayın! demiş... Trendeki genc bir kadının da kendilerile pek alâkadar olduğunu görmüşler, bu kadın polisten sormuş:

— Kuzum memur efendi! Bunlar Japon mudur, yoksa Çinli mi? demiş. (Çünkü: Abdullahın üç arkadaşında İmralı cezaevinde giyilen geniş kenarlı, yarısı siyah, yarısı gri şapkalarla gene ayni şekilde elbiseler vardır). Polis cevab vermiş:

— Hayır, onlar ne Çinlidir, ne de Japon. Sadece mahkûmdurlar. Ama bunlar asrî mahkûmlar, İmralı adasında işte böyle serbest yaşayorlar. demiş.

Bu genc kadın bir istasyona varınca mahkûmlara öteberi ikram ederek:

— Buyurun kardeşlerim. Mademki siz mahkûmsunuz. İnşallah çabuk kurtulursunuz! diyecektim. Fakat siz zaten serbestsiniz! diye buna hayret ettiğini bildirmiştir.

Asrî mahkûmlar, istasyondan doğruca cezaevine gitmişler, müdür Tahsin Akıncıoğluna vesikalarını imzalattıktan sonra kollarını sallaya sallaya şehre gelerek Baş müddeiumumî Tahsin Tuzeri ziyaret etmişler. Müddeiumumî onlara bir baba gibi:

— Peki çocuklarım; siz bugün Bursada istirahat edin. Gece cezaevindeki misafirhane kısmında kalırsınız. Ben şimdi oraya telefon edeceğim. demiş ve ellerindeki vesikayı o da imzalamış. Abdullah, arkadaşlarını bırakarak beni aramaya çıkmış...

Abdullahtan İmralı adasının son vaziyetini sordum:

— Beyim; dedi. 12 ay orada kaldım. 12 gün kadar çabuk geçti. Adanın havası güzel, suyu nefîs... Sanki tebdilihavada idik. Gündüzleri kırlarda çalışıp geceleri eğleniyorduk. Radyomuz, vardı. Davul zurnamız, misafir salonumuz, mektebimiz... Gündeliğimiz 25 kuruştu. Bunun 15 kuruşu yemek ve elbise masrafı gidiyordu. Üsttarafını tasarruf sandığımıza koyuyorduk. Yemeklerimiz mükemmeldi. Haftada iki defa tatlı da yiyorduk. 12 ayda 27 lira param birikmiş. Onu da verdiler şimdi... İmralıda müdürümüz Hakkı Şükrü de baba gibi bir insandı. İmralının sokaklarını kâmilen kaldırım yaptık. Adadaki Medenne köyünden İmralı köyüne de bir şose yaptık. Aramızda okuyup yazma bilmiyen bir kişi kaldı. O da Deli Muraddı.

Abdullah, ayni zamanda hassas bir delikanlı idi. Saz şairleri gibi kaleme aldığı şu parçayı okuyarak tahassüslerini nazımla anlatıyordu:

İmralının ovaları, dağları
Yaşarmış ekinleri, bağları
Açılmış bahçesinde gonca güllerl
Neler yaptık İmralıda
Görün biz mahkûmları
Yaşasın cumhuriyet, vaıolsun millet
Ada bizler için büyük bir nimet,
İmralı adası Marmara denizi
Kurtardı cumhuriyet zindandan bizi
Çalışırız gece gündüz adada
Neler yaptık görün biz İmralıda..

Ayrılırken bir katilin değil, sanki bir şairin elini sıkıyordum. Bu içli mahkûm bana o kadar yumuşak bir insan gibi geliyordu.

Musa Ataş

Üsküdar Kız Enstitüsünde açılan sergi

Üsküdar Kız Enstitüsünde ders yılı sonu münasebetile talebenin yaptığı eserlerden güzel bir sergi vücude getirilmiştir. Sergi, takdirle karşılanmıştır. Yukarıki resim, talebeden bir kısmı ile yaptıkları işlemelerden bazılarını göstermektedir.

Cemil Mardam Suriye petrollerini feda etmiş

[Baştarafı 1 inci sahifede]

ruyorlar. Herhalde Suriyenin krallık şekline sokulması tahakkuk edecekse, Suriyeliler kralın hiç olmazsa bir Arab prensi olması hususunda şiddetle ısrar edeceklerdir.

Son zamanlarda mühim bir hâdise cereyan etti. Irak Kralının vefatı üzerine onun amcası olan Maveraüşşeria hükümdarı Emir Abdullaha Suriyelilerin taziyetlerini arzetmek üzere, birbirini müteakıb pek çok azalı heyetler Amman'ı ziyarete gittiler. Bu heyetlerden en mühimminin başında bulunan Doktor Abdürrahman Şehbender, Emir Abdullahın heyet şerefine verdiği bir ziyafette, Emire hitaben bir nutuk söyledi ve bunda Arablığın ittihad emellerini tahakkuk ettirmek bahsini ortaya attıktan sonra, Suriyelilerin Emir Abdullahın şahsında, kendileri için lâzım olan «kralı» gördüklerini söyledi. Bu, Maveraüşşeria ile Suriye arasındaki hududları kaldırmak ve Suriyeyi Maveraüşşeria ile birleştirmek suretile Emir Abdullahı Kral yapmak üzere kendisine yarıresmî bir teklifte bulunmaktan başka bir mana ifade edemezdi. Emir Abdullah, verdiği cevabda, Arablığın selâmeti ve vahdeti namına kendisine hangi vazifenin ifası terettüb ederse bu vazifenin ifasında bir dakika bile tereddüd etmiyeceğini temin eyledi. Bu da onun Suriye Krallığını kabul etmesi demek oluyordu.

Bu nutuklar ve nümayişler, bir aralık Beyrutta telâşı bile mucib oldu. «Emir Abdullahın İngiltere himayesinde yaşamakta olduğu ve onun arzuları hilâfına hiç birşey yapmıyacağı muhakkak bulunduğu için, acaba İngiltere, bu usul ile Suriyeyi de kendi nüfuzu altına almak mı istiyor?» diye düşünenler dahi oldu. İşlerin bu dereceye kadar gideceğinden şüphe etmek için ortada sebeb ve alâmet görünmediğine göre bu telâş beyhude olmakla beraber Suriyede vaziyetin nekadar karmakarışık olduğunu göstermek üzere bu hâdise yeni bir vesile teşkil etmiştir. Acaba, Ammandaki sözler, alelâde bir edebiyat ve belâgat heyecanının söylettiği sözler miydi? Yoksa, bunların arkasında siyasî bir komplo var mıdır? Bu hususta birşey söylenemez; fakat, hâdiseyi buradaki Fransız muhitlerinin çok büyük bir ehemmiyetle takib etmekte oldukları muhakkaktır.

***

Vaktile size uzun uzadıya hikâyelerini yapmış olduğum veçhile, 1936 muahedesinin Fransa tarafından nihayet tasdikını temin etmek üzere geçen sene yaz sonlarına doğru o zamanki Başvekil Cemil Bey Parise gitmiş ve uzun müddet orada oturduktan sonra muahedenin tasdikını - çok muvakkat bir zaman için! - temine muvaffak olmuştu. O zamanlar, bu muahedenin tasdikını temin için Cemil Beyle Hariciye Nazırı M. Bonnet arasında bir takım yeni anlaşmalar yapılmış ve bu anlaşmalar teati edilen mektublar ve protokollarla tespit edilmişti.

O zamandanberi bu anlaşmaların, Suriye için sır halinde bir meçhul mahiyetini muhafaza ettiği de malûmdur. Bir - çok defa, Şamda gerek gazeteler, gerek Suriye meclisi tarafından bu anlaşmaya aid mahrem vesikaların neşri taleb edildiği halde her defasında Cemil Bey bunu yapmaktan istinkâf etmişti. Hatta, bundan dolayı da muhalifleri tarafından pek şiddetli hücumlara bile uğradığı halde gene mukavemet gösterdi ve neşrinden imtina eylemişti.

Halbuki son zamanlarda Giornale d'Italia gazetesinin bir azizliği, bu sırrı örten perdeyi birdenbire yırtıvermiştir. Bu gazete, her nereden bulduysa Cemil Beyle Bonnet arasında teati edilmiş olan vesikaları ele geçirmiş olduğundan son günlerde neşretti.

Bu vesikalar, burada bir kıyamet kopardı. Çünkü, Cemil Bey, M. Bonnet'ye yazdığı bir mektub ve buna bağlı bir protokolla, Fransaya karşı Suriye namına yeniden bir takım taahhüdlere girişmiştir. Bu taahhüdlerin en başında Suriye petrolleri imtiyazının Fransaya verilmesi keyfiyeti bulunuyor. Bu taahhüdün, kat'i ve mutlak bir şekilde yapılmış olduğu da ayrıca dikkati celbetmekte olduğu için Suriye efkârı üzerinde büyük bir infial uyandırmıştır.

Bu infialin şiddeti Cemil Beye karşı kasmane hareketlerde bulunulmasına kadar dahi vardı. Bir gece, evini taşladılar, camları kırdılar, Cemil Bey aleyhine pek şiddetli küfürler savurdular. Fransız otoritesinin aldığı muhafaza tedbirleri sayesinde Cemil Beyin şahsı, daha şiddetli hücumlara uğramaktan güç kurtuldu. Ertesi gün de yazlığa çekilmek vesilesile kapağı Lübnana attı!

Cemil Beye karşı gösterilen bu infial, pek de yersiz olmasa gerektir. Çünkü protokolda Suriye petrolları kayıdsız ve şartsız Fransızlara peşkeş çekilmiş olduktan maada, Suriyenin dahilî işlerinde Fransanın müdahale salâhiyetlerini artıran bir takım haklar daha verilmiş bulunuyordu. Bu suretle, protokolların neden dolayı neşredilmemiş olduğu kolay anlaşılıyor.

Fakat, bütün bu fedakârlıklara rağmen, Fransa parlamentosunun muahedenin tasdikından imtina ettiği de malûmdur. Demek oluyor ki, Fransa bunlarla da iktifa etmiyerek Suriyeyi daha kat'i surette kendisine bağlıyan yeni bir rejim tesis edecektir ki bunun doğrudan doğruya bir müstemleke rejimi olacağında artık kimsenin şüphesi kalmamıştır.

T. CEMİL

Türkkuşu filosu yurd turnesini ikmal etti

(Baştarafı 1 inci sahifede)

saat 11,30 da Etimes'ud tayyare meydanına inmiştir.

Başvekilimiz Dr. Refik Saydam saat 11,15 te tayyare meydanını şereflendirmiş ve daha evvel meydana gelmiş olan Tayyare kurumu reisi Şükrü Koçak tarafından karşılanmıştır.

Gazeteciler ve Türkkuşuna mensub genclerle kalabalık bir halk kütlesi de ayni zamanda filoyu istikbale hazırlanmış bulunuyordu.

Başvekilimiz, karşıladığı küçük kahramanlara «safa geldiniz» dedikten ve birer birer ellerini sıktıktan sonra şu samimî hitabede bulunmuşlardır:

«— İki haftadır gözlerimiz üstünüzde.. Seyahatinizi derin bir alâka ile ve çok yakından takib ettim. İleride daha kıymetli uçuşlar ve seyahatler yapacağınızdan eminim. Şimdilik istirahate muhtac olduğunuzu görüyorum. İstirahat ediniz çocuklar..»

Tayyarecilere tekrar tekrar muvaffakiyetler dileyen Başvekilimiz kısa bir istirahati müteakıb «Allaha ısmarladık» diyerek sahayı terketmişlerdir.

Filo kumandanının beyanatı

Filo kumandanı Türkkuşu Genel Direktörü yarbay Osman Nuri Baykal kendisile görüşen bir muharririmize beyanatta bulunarak ezcümle demiştir ki:

«— Gittiğimiz her yerde fevkalâde bir tezahüratla karşılandık, bilhassa Afyonda ve Çivrildeki tezahürat emsalsizdi. İstanbul, Bursa, İzmir, Çivril, Konya, Adana, Kayseri ve Merzifonda halkın bize karşı göstermiş olduğu sevgi ve genclik mesleğe karşı olan alâkası sonsuzdu.

Bu seyahatimizde havacılığa binlerce kadın ve erkek kaydettik. Her uğradığımızda Türkkuşu şubesi bulunmıyan yerlerde, Türkkuşu kulüblerinin futbol kulübleri gibi yurdun en küçük kasabalarında bile tesis istekleri karşısında kaldık.

Genclerimiz, ilk seyahatleri olmalarına rağmen bu 4000 kilometrelik seyahatte hiç yorgunluk eseri göstermediler. Şurası şayanı kayıddır ki, seyahat devam ettikçe genclerdeki enerjinin de arttığı takdir ve hayranlıkla müşahede olunmaktaydı. Bugüukü son uçuşumuz seyahatimizin en uzun ve çetini idi. Fakat, buna rağmen 600 kilometrelik bu mesafeyi genclerimiz hiç ayrılmadan yanaşık nizamda ve takdire lâyık bir muvaffakiyetle uçtular.

Seyahatimiz, 11 tayyare ile başladı ve yeni arızasız olarak 11 tayyare ile nihayetlendi.

Bu muvaffakiyetli başarı, Türkkuşu ve gencliğinde teknik bakımdan da mükemmel ve hazırlanmış olduğunu gösterdi.

Bütün gayemiz, Türk milletinin mali olan Türkkuşuna, gene Türk milleti ve Türk vatanı için çok daha faydalı muvaffakiyetler temin edecek gencler yetiştirmektir.»

Türkkuşu Başöğretmeni Sabiha Gökçen de ayni tarzda beyanatta bulunmuş, sonsuz memnuniyetini ifade ederek:

«— Genclerin bilhassa Torosları aşarken gösterdiği muvaffakiyet hakikaten takdire lâyık ve kayda şayandır.» demiştir.

Bir tayyare mecburî iniş yaptı

Develi 24 (Hususî muhabirimizden) — Türkkuşu filosu, Anadolu turnesine devam ederken, tayyarelerden biri, anî arıza yüzünden kazamıza bağlı Cüncün köyüne mecburî iniş yapmıştır.

Tayyare yarın tamir edilecek ve filoya iltihak etmek üzere uçacaktır. Zayiat ve hasar yoktur.

Alacak yüzünden . . .

Kasımpaşada oturan Sami oğlu Nuri Torlok ile komşusu İsmail oğlu Mehmed Hasan arasında, alacak yüzünden çıkan bir kavgada Hasan, çakı ile Nuriyi sağ yanağından yaralamış, yakalanmıştır.

Niğde Halkevinin faaliyeti

Niğde, (Hususî) — Niğde Halkevi Çavdarlı, Yarhisar, Değirmenli köylerine bir gezi tertib etmiştir. Bu gezide hastalar muayene edilmiş, ziraat, hayvan, sağlık, temizlik meseleleri üzerinde köylüye izahat verilmiş, kinin dağıtılmış, bando ile köy meydanlarında konserler verilmiştir.

Avustralyada hayat

Beyazlar aleyhine geniş propaganda yapılıyor

Yerlileri melezleşmekten kurtarmak için bir «Asil yerlileri koruma cemiyeti» kuruldu

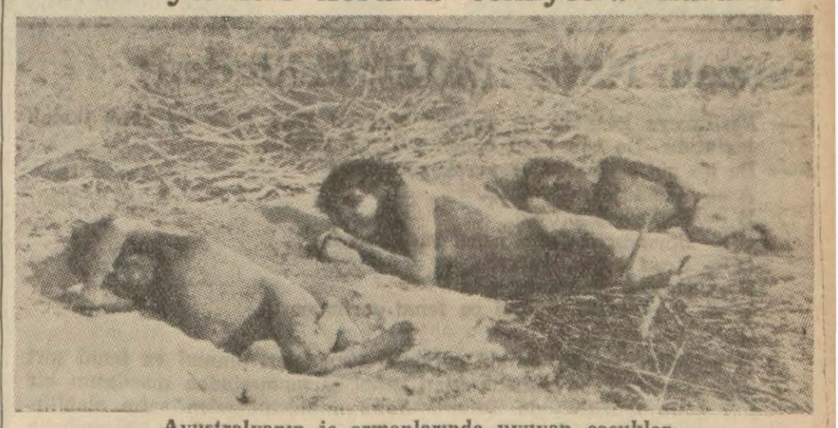

Avustralyanın iç ormanlarında uyuyan çocuklar

Avustralya kıt'asında «Asil yerlileri koruma cemiyeti» isimli bir cemiyet vardır ve cemiyetin esas gayesi, yerlilerin melezleşmesini önlemektir. Bu cemiyet mensubları, Avustralyalıların beyazlarla temasa geldikçe dejenere oldukları kanaatindedir ve bu teması kesmek maksadile, bütün gayretlerini sarfederek uğraşmaktadırlar. Fırsat düştükçe nümayiş yaparlar, nümayişlerde iç ormanlardan getirdikleri Avustralyalıları melezleşenlere gösterirler ve onların iriyarı, güçlü kuvvetli olmalarına karşı kendilerinin ufaktefek, çelimsiz bulunmalarının sebebini, beyazların zararlı tesiri olmak üzere anlatırlar. Nümayişlerde iddialarını ispat için iç ormanlardan getirdikleri yerliler arasında saçları, bıyıkları bembeyaz olduğu halde vücudleri gösterişli ve sağlam kalan ihtiyarlar da vardır. O yaşta bile böyle kalmanın sebebi, orman muhitinin serbest havasile, genc yaşta meşakkate alıştırıcı ve çetin olsa bile sağlamlaştırıcı iç orman kanunile izah edilerek, bu havadan ve o kanundan ayrılmamak icabı propaganda edilir.

Diğer taraftan, «Asil yerlileri koruma cemiyeti» ne karşı, bunun aksine çalışan bir cemiyet de mevcuddur. Buna da «Birleşik asil yeriler misiyonu» deniliyor; bu cemiyet mensubları da çocuk istasyonları tesis ederek, ellerine geçen çocukları bu - ralarda beyazların kültür hayatına yaklaştırmak tecrübesi yapmaktadırlar ve bunlara göre de, Avustralya yerlilerini inkırazdan kurtarmak, -asillerile irtibatı muhafaza etmek şartile- beyazlara yaklaştırmak şeklinde kabil olacaktır. Aksi takdirde, Avustralyalılar iç ormanlarla daraltılmış saha içerisinde iptidaî bir şekilde yaşıyarak, hep biribirlerile evlenerek, gittikçe neslin zâfa uğraması suretile mahvolup gideceklerdir.

Bu cemiyet, diğer cemiyetle bu şekilde uğraşırken, ta eski zamanlardanberi olduğu gibi şimdi de kız çocukları doğar doğmaz evlendirmek, böylelikle kadınların çocuklarile meşgul olacak yerde yalnız kocalarile alâkadar olmalarını gözetmek mahzurlarını tebarüz ettirmekte, «asil yerliler, işte böyle dejenere oluyorlar. Çocuk, annesi tarafından bakılmak ister, mektebe verilerek tahsil ve terbiye edilmek ister, itinala büyütülür, ancak ondan sonra evlenmeye sıra gelir. Halbuki doğan çocuk hemencecik evlendirilmekle, lâalettayin bir erkeğin himayesine konmakla, ihmal ve lâkaydiye bırakılıyor. Çocuklar, taş toprak üstünde, çalı çırpı arasında, aç biilâc, hastalıklı olarak, ıstırab çekiyor, sefalet içerisinde sürünüyorlar, evlenmeyip sağ kalanlar da iptidaî bir unsur vaziyetinde karşımıza çıkıyorlar» demektedir. Diğer tarafsa, bu halin ıslah edilmesine itirazları olmadığını, fakat Avustralyanın asil yerlilerinin beyazların tesiri altında melezleşerek asillerile alâkalarını ve mahallî şahsiyetlerini kaybetmelerine göz yumamıyacaklarını söyleyip «Avustralyalı Avustralyalı kalmalıdır; beyazların taklidi ve kuklası olmalarına zemin hazırlamak doğru değildir» diye, öteki cemiyetin faaliyetini baltalıyor, onların bu yoldaki hareketlerine protestolar yağdırıyorlar. Hulâsa, Avustralyadaki bu biribirine zıd yollarda yürüyen iki cemiyet, boyuna çarpışmakta, her biri kendisinin benimsediği prensipin doğruluğunda ısrarla onun varlık göstermesine çalışmaktadır. Her ikisinin ifrat ve tefritten ayrılarak mutavassıt bir hal çaresinde birleşecekleri umuluyorsa da, şimdiye kadar bir anlaşmaya varılamamıştır. Bununla beraber, Avustralyalılardan daha mutedil bir kısım, her iki cemiyet mensublarının arasını bulmağı devamlı surette gözönünde tutuyor ve günün birinde aradaki zıddiyetin makul bir esasta anlaşmayla tek yolda yürümeği mümkün kılacağı, sanılıyor!

Büyük Erkânıharbiye Reisimiz

[Baştarafı 1 inci sahifede]

fından hararetle karşılanmışlardır. Mareşalimiz istikbal edenlerin hatırını sormuşlar ve «Yaşa, varol» sesleri arasında bayraklarla donatılmış olan şehre inmişlerdir.

Sayın Mareşalımız dün saat dörtte Sahil kışlasında kıtaatımızı teftiş etmişlerdir. Dört saat süren teftişten sonra Mareşalımız refakatlerindeki zevatla birlikte Vali konağında şereflerine verilen ziyafette bulunmuşlardır.

Geceyi Tekirdağında geçiren Mareşalımız bugün öğleden sonra Malkara ve Keşan yolu ile Geliboluya hareket edeceklerdir.

Samsunda Kızılay haftası

Samsun 25 (a.a.) — Dün şehrimizde Kızılay haftasının başlaması münasebetile bir tören yapılmış ve Halkevinde toplanan Kızılay mensubları toplu bir halde Ebedî Şef Atatürkün anıtına giderek bir çelenk koymuşlardır.

Phenix tahtalbahiri yüzdürülecek

Vaşington, 25 (a.a.) — Amiral Yarnell tarafından Bahriye Nezaretine gönderilen bir telgrafa göre «Phenix» tahtelbahirinin kaldırma ameliyatına iştirak etmek üzere Fransa Bahriye Nezaretinin talebi üzerine «Pigeon» atölye gemisi Manil'den Saygon'a gönderilmiştir.

Bulgaristanda yeni bir demiryolu

Sofya 25 (a.a.) — Bulgar ajansı bildiriyor:

Karadeniz boyunca yapılan Burgaz - Pomole tren hattı bugün Kral tarafından merasimle açılmıştır. Merasimde Kraliçe, saray ailesi ve erkânı, parlamento reisi, Nazırlar, kalabalık bir halk kütlesi hazır bulunmuştur.

Kral söylediği nutukta, Bulgar fenci ve işçilerinin bu yeni müsalemetperver eserinin iktısadî ve kültürel ehemmiyetini kaydeylemiş ve mıntakaya refah ve terakki temenni eylemiştir. Kralın nutku çok alkışlanmıştır.

Faydalı yağmurlar

Tekirdağ 25 (a.a.) — Birkaç gündenberi Saray kazasında devamlı yağmurlar yağmaktadır. Alınan haberlere göre Küçükmanika köyünde birçok evleri su basmış ve düşen yıldırımlardan tarlada çalışan iki kadın ile bir öküz ölmüştür.

Polonyalı talebeler Breslav Üniversitesine alınmıyor

Varşova, 25 (a.a.) — Breslav Üniversitesi talebesi, Polonyalı talebeleri Üniversiteye girmekten menetmişler ve bu karara muhalefet ettikleri takdirde mukabele edeceklerini bildirmişlerdir.

50 kişi yaralandı

Shelley Willa (Kentucky) 25 (a.a.) — Yeni valinin seçilmesi için verilen bir nutku dinlemek için 120 kişilik toplantı bir tribünün yıkılması üzerine elli kişi yaralanmıştır.

Üniversite A. E. P. Komisyonundan :

Üniversite merkez binası ön cephesinin 4564,53 lira keşifli badana ve tamir işi 29/6/1939 perşembe günü saat 15 te Rektörlükte açık eksiltmiye konulmuştur.

İsteklilerin, ihale günü 343 liralık muvakkat teminat ve ihaleden bir hafta evvel İstanbul Bayındırlık Direktörlüğünden alınmış 3000 liralık bu gibi işler yaptığına dair bir vesika ve 939 senesi Ticaret Odası kâğıdile gelmeleri.

Şartname hergün Rektörlükte görülür. 4225)

MAZON MEYVA TUZU

İNKIBAZI defeder, MİDE ve BARSAKLARI

kolaylıkla ve mülâyim bir şekilde boşaltarak rahatlık ve ferahlık verir. **Hazımsızlık, Şişkinlik, Bulantı, Gaz, Sancı, Mide Bozukluğu, Barsak Ataleti, inkıbaz, Sarılık, Safra, Karaciğer, Mide Ekşilik ve Yanmalarında** ve bütün mide ve barsak bozukluklarında kullanınız.

MAZON MEYVA TUZU son derece teksif edilmiş bir tuz olup yerini tutamıyan mümasil müstahzarlardan daha çabuk, daha kolay ve daha kat'î bir tesir icra eder. Horoz markasına dikkat.

Yalnız toptan satış yeri: Mazon ve Botton Ecza deposu, Yeni postane arkası No. 31 istanbul

Tunceli Nafıa Müdürlüğünden:

1 — Eksiltmeye konulan iş: Tunceli Vilâyeti Deşt kışla ve ahırı ikmali inşaatıdır. Bu işin keşif bedeli 27172,58 liradır.

2 — Bu işe aid sartname ve evrak şunlardır:
A — Eksiltme şartnamesi.
B — Mukavele projesi.
C — Bayındırlık işleri genel şartnamesi.
D — Keşif hulâsa cetveli.
E — Hususî şartname.
F — Yapı işleri umumî ve fennî şartnamesi.
G — Seridöpri.
H — İstiyenler bu işe aid evraktan yapı işleri umumî ve fennî şart namesile bayındırlık işleri genel şartnamesinden maadasını bir lira mukabilinde Tunceli Nafıa müdürlüğünden satın alabilirler. Yapı işleri umumî ve fennî şartnamesini ve bayındırlık işleri genel şartnamesini görmek istiyenler Tunceli Nafıa dairesinde bedelsiz olarak görebilirler.

3 — Eksiltme 3/7/939 pazartesi günü saat 15 te Tunceli Nafıa müdürlüğü binasında kapalı zarf usulile yapılacaktır.

4 — Eksiltmeye girebilmek için isteklinin 2037,94 lira muvakkat teminat vermesi ve aşağıdaki vesikaları haiz olup göstermesi lâzımdır.
A — İhaleden en az 8 gün evvel Tunceli Vilâyetine müracaat ederek bu işe girebilmek için alınmış ehliyet vesikası.
B — Ticaret ve Sanayi Odası sicil vesikası (939 senesi).

5 — Teklifler 3 üncü maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar Tunceli Nafıa dairesindeki eksiltme komisyonu erisliğine makbuz mukabilinde teslim edilecektir. Posta ile gönderilecek mektubların nihayet 3 üncü maddede yazili saate kadar gelmiş olması ve arttırma, eksiltme ve ihale kanununa uygun olarak mühür mumu ile iyice kapatılmış olması lâzımdır. Postada olacak gecikmeler kabul edilmez. (4450)

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden:

Cinsi	Miktarı		Muhammen B. Lira K.	% 7,5 teminat Lira K.	Eksiltme Şekli	Saati
Galon mantarı	48×26 eb'ad	1,000,000	A. sif	10,000,—	750,—	Kapalı Z.	15
Şarab »	45×24 »	1,500,000	» »	10,950,—	821,25	» »	16
Likör »	23×35 »	500,000	» »	4,750,—	356,25	Açık Ek.	16,30

I — Şartname ve kalite nümunesi mucibince yukarıda miktarı yazılı 3 cins mantar hizalarında gösterilen usullerle satın alınacaktır.

II — Muhammen bedeli, muvakkat teminatları, eksiltme şekil ve saatleri hizalarında gösterilmiştir.

III — Eksiltme 11/VII/939 salı günü Kabataşta Levazım ve Mubayaat Şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

VI — Şartname ve nümuneler hergün sözü geçen şubeden parasız alınabilir.

V — Kapalı zarf münakasasına iştirak edecekler, mühürlü teklif mektublarını kanunî vesaikle % 7,5 güvenme parası makbuzu veya banka teminat mektubunu ihtiva edecek kapalı zarfların eksiltme saatlerinden birer saat evveline kadar Komisyon Başkanlığına makbuz mukabilinde vermeleri açık eksiltmiye iştirak edecekler de % 7,5 güvenme paralarile mezkûr Komisyona gelmeleri. (4403)

Cinsi	Miktarı		Muh. bedeli Lira K.	% 7,5 teminatı Lira K.	Eksiltmenin Şekli	Saati
Baş ipi	18,000	Krg.	9900,—	742,50	Kapalı zarf	15
Bel ipi	25,000	»	11200,—	843,75	» »	16
Tonga ipi	10,000	»	5885,—	441,37	» »	16,30

I — Şartnamelerindeki teslim müddetleri uzatılarak miktarları yukarıda yazılı baş ve bel ipi ile gene şartnamesi mucibince tonga ipi kapalı zarf usulile eksiltmiye konmuştur.

II — Muhammen bedelleri, muvakkat teminatları, eksiltme saatleri hizalarında yazılıdır.

III — Eksiltme 5/VII/939 çarşamba günü Kabataşta Levazım ve Mubayaat şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

VI — Şartname ve nümuneler hergün sözü geçen şubeden ve Kastamonu Müstakil Müdürlüğünden parasız alınabilir.

V — Münakasaya iştirak edecekler mühürlü teklif mektublarını kanunî vesaikle % 7,5 güvenme parası makbuzu veya banka teminat mektubunu ihtiva edecek kapalı zarflarını ihale saatlerinden bir saat evveline kadar Komisyon Başkanlığına makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır. (4517)

Cinsi	Miktarı		Muh. B. Lira K.	% 7,5 teminatı Lira K.	Eksiltmenin Şekli	Saati
Çektirme	1	aded	4480,—	336,—	Açık Ek.	15
Çektirmeye konacak motör	1	»	4200,—	315,—	» »	16

I — Şartnameleri mucibince yaptırılacak bir aded tam teçhizatlı çektirme ile bu çektirmeye konacak motör satın alınacaktır.

II —Muhammen bedeli, muvakkat teminatları, eksiltme şekil ve saatleri hizalarında yazılıdır.

III — Eksiltme 12/VII/939 çarşamba günü Kabataşta Levazım ve Mubayaat şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler hergün sözü geçen şubeden parasız alınabilir.

V — Alınacak motör Hanzetiş, Vidop, Doyç, M. W. B. Doyçe Verker, Emayen, Skandiya, elve volf markalarından biri olacaktır.

VI — İstekliler eksiltme için tayin olunan gün ve saatlerde % 7,5 güvenme parasile birlikte mezkûr Komisyona gelmeleri ilân olunur. (4541)

Münakalât Vekâleti İstanbul Elektrik İşleri Umum Müdürlüğünden:

1 — Muhammen bedeli 3982, üç bin dokuz yüz seksen iki lira tutan 36200 kilo siyah mücerrid kitle (zift) C. İ. F. İstanbul açık eksiltme usulile satın alınacaktır.

2 — Muvakkat teminat 298,65, iki yüz doksan sekiz lira altmış beş kuruştur

3 — Eksiltme 24/VII/939 pazartesi günü saat 15 te Metro han binasının beşinci katında toplanacak olan Arttırma ve Eksiltme Komisyonunda yapılacaktır.

4 — Bu işe aid şartnameler idarenin Levazım Müdürlüğünden parasız tedarik edilebilir.

5 — İsteklilerin kanunî vesikaları ve muvakkat teminatlarile ilân edilen gün ve saatte Komisyonda hazır bulunmaları. (4499)

"Zevcim gözlerine inanmıyordu„

ve 10 yaş daha genc göründüğümü söylüyordu

işte böylece meftun olmuştu

Zevcim «Bu adeta bir harika» diye söylenmekten kendisini alamıyordu. Ancak: İki ay kadar oluyor. Alnımda, gözlerle ağızımın etrafında buruşukluklarım vardı: Filhakika yaşım da epeyce ilerlemişti. Bugün bütün dostlarım şeffaf ve yumuşak tenimi ve bir genc kızınki gibi taze ve nermin cildimi takdirle seyrediyorlar. Her akşam yatmazdan evvel cildin unsuru olan pembe renkteki Tokalon kremini kullanırım. Terkibinde Viyana üniversitesinin meşhur bir profesörü tarafından keşif ve «Biocel» tabir edilen cazib ve kıymetli genclik cevheri vardır. Gündüzler için, beyaz renkteki Tokalon kremini kullanırım. Cildi beyazlatır ve yumuşatır. Ve bütün siyah benleri giderir ve açık mesameleri sıklaştırır.

AĞARAN SAÇLARA

Saç boyaları saçların tabiî renklerini iade eder. Ter ve yıkanmakla çıkmaz, daima sabit kalır. Kumral ve siyah renkli sıhhî saç boyalarıdır.
İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ
BEYOĞLU - İSTANBUL

Mühendis aranıyor

İstanbula yakın bir mıntakada çalışmak üzere diplomalı ve Nafıa ile ilişiği olmıyan bir Türk mimar veya mühendis aranıyor. Büro ve hesab işlerinde çalışmış olanlar tercih edilir. Talibler İstanbul Asmaaltı No. 12 de Temel Sunar yazıhanesine müracaatleri.

Operatör
RIZA ÜNVER
Doğum ve kadın hastalıkları mütehassısı
Cağaloğlu, Nuruosmaniye caddesi No. 22, Mavi yapı
Telefon: 22683

Yüksek Deniz Ticareti Mektebi Müdürlüğünden:

CİNSİ	Miktarı Çoğu	Azı		Muhammen fiatı Kr. S.	Çoğu tutarı Lira K.	Muvakkat teminatı Lira K.	Eksiltme şekli	İhale Saat D.
Ekmek	30000	25000	kilo	9 50	2850	213 75	Açık	10 00
Sade Urfa yağı	2500	2000	»	105	2625	196 88	Açık	10 30
Zeytin yağı	1200	1000	»	55	660			
Toz şeker	4000	3500	»	26 50	1060			
Kesme şeker	1400	1200	»	29 50	413	298 46	Açık	14 00
Sabun	1200	1000	»	35	420			
Zeytin duble	1800	1600	»	35	630			
Pirinc (Viyonola)	2700	2500	»	29 50	796 50			
Un	1800	1400	»	17	306			
Makarna (İrmikli)	1000	700	»	26	260			
İrmik	350	200	»	17	59 50			
Nişasta	350	200	»	22	77			
Kuru soğan	3200	3000	»	7 50	240			
Patates	3800	3000	»	8 50	323			
Tuz (Yemek için)	1100	800	»	5	55			
Tuz (Sofra için) (İnhisarın)	100	60	»	9 50	9 50			
Reçel	1800	1600	»	48	864			
Kuru kayisi	500	400	»	70	350			
Kuru üzüm	800	600	»	27	216			
Kuru çalı fasulye	1400	1200	»	22	308			
Kuru barbunye fasulye	800	600	»	12	96			
Nohud	400	300	»	16	64	360 82	Açık	14 30
Yeşil mercimek	300	200	»	16	48			
Konserve bezelye	300	250	»	40	120			
Konserve salça (iki kaynamış)	600	500	»	55	330			
Sirke	800	500	»	10	80			
Süt	2400	2000	»	12	288			
Silivri yoğurdu	500	400	»	20	100			
Kâse yoğurdu	1000	800	aded	5	50			
Kırmızı mercimek	200	100	kilo	12	24			
Pirincunu	350	200	»	22	77			
Kuş üzümü	200	150	»	27 50	55			
Çam fıstığı	300	200	»	115	345			
Tel şehriye	100	50	»	22	22			
Arpa şehriye	200	100	»	22	44			
Kaşar peyniri	700	500	»	67 50	472 50			
Beyaz peynir	1000	800	»	40	400			
Yumurta	30000	24000	aded	1 80	540	152 81	Açık	15 00
Limon	25000	20000	»	2 50	625			
Çamaşır yıkama	60000	40000	parça	2 50	1500	112 50	Açık	15 30
Ispanak	3000	2500	kilo	5	150			
Lahana	800	700	»	5	40			
Kök kereviz	500	400	»	8	40			
Pırasa	1500	1300	»	4 50	67 50			
Semizotu	400	300	»	5	20			
Salamura yaprak	50	30	»	15	7 50			
Taze yaprak	50	30	»	16	8			
Enginar	2500	1500	»	5	125			
Domates (dolmalık)	600	400	»	7	42			
Domates (salatalık)	1000	800	»	5	50			
Patlıcan	2500	1500	»	16	400			
Çalı fasulye	300	200	»	11	33			
Ayşekadın fasulye	1000	800	»	13	130			
Barbunye fasulye	800	600	»	12	96	135 39	Açık	16 00
Sakız kabağı	1200	1000	»	7	84			
Helvacı kabağı	800	700	»	5	40			
Salatalık	2000	1600	aded	2	40			
Maydanoz	5000	4000	demet	0 75	37 50			
Dereotu	2500	2000	»	0 75	18 75			
Karnabahar	300	200	kilo	15	45			
Taze bezelye (Araka)	300	200	»	12	36			
Taze bamya	500	400	»	18	90			
Taze soğan	1500	1000	demet	1	15			
Yeşil salata	2500	1500	aded	1	25			
Dolmalık biber	600	500	kilo	10	60			
Marul	1000	600	aded	2 50	25			
Havuç	800	600	kilo	5	40			
Taze bakla	500	400	»	8	40			

1 — Mektebimizin mayıs 940 nihayetine kadar ihtiyacı olan yukarıda cins ve mktarları yazılı erzak ve saire satın alınmaları için ayrı ayrı açık eksiltmeye konulmuştur.
2 — Eksiltme 12/7/939 (çarşamba) günü yukarıda gösterilen saatlerde yüksek deniz ticareti mektebinde toplanacak satın alma komisyonunca yapılacaktır.
3 — Bunlara aid şartnameleri almağı ve görmeği arzu edenler mekteb muhasebesine müracaat etmelidirler.
4 — Eksiltmeye gireceklerin 2490 sayılı kanunun 2 ve 3 üncü maddelerindeki şartları haiz olmaları ve muvakkat teminatlarının IS. Yüksek mektebler muhasebeciliğine yatırdıklarını gösterir makbuzlarını veya bank mektublarını komisyona ibraz etmeleri lâzımdır. (4581)

Orman Koruma Genel Komutanlığından:

1 — Orman Koruma Genel Komutanlığının İstanbulda Talimgâh erat ihtiyacı için iki yüz elli bin kilo ekmekle elli beş bin kilo sığıreti kapalı zarf eksiltmesile ihalesi 27 haziran 939 salı günü ekmeğin saat 11 de, etin saat 14 te Ankarada Yenişehirde Orman Koruma Genel Komutanlığı binasında Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.
2 — Ekmeğin muhammen bedeli 23850 ve etin 17600 liradır.
3 — Ekmeğin muvakkat teminatı 1788 lira 75 kuruş, etin 1420 liradır.
4 — Şartnameleri hergün parasız olarak İstanbul ve Ankara Komisyonlarında görülebilir. İsteklilerin muvakkat teminat ve kanunî vesikalarile birlikte ihale saatinden bir saat evveline kadar Komisyona vermeleri ilân olunur. (4152)

Türkkusu İstanbul İspekterliğinden:

1 — Geçen sene ve bu sene Türkkuşuna yazılan üyelere kamp için vesika verileceğinden 26 haziran akşamına kadar (taşradakilerin mektubla) müracaatleri.
2 — İmtihanlarını bitirenler derhal sevkedilecektir. (4506)

DİKKAT:

FOSFARSOL

EN BİRİNCİ KAN, KUVVET, İŞTİHA ŞURUBUDUR

FOSFARSOL'u bütün kuvvet şurublarından ayıran başlıca hassa: Devamlı bir surette Kan, Kuvvet ve Iştah temin etmesi ve ilk kullananlarda bile tesirini derhal göstermesidir. Her eczanede bulunur.

HASAN KUVVET ŞURUBU

Bolu Orman Mektebi Müdürlüğünden:

1 — Orman mektebinin 939 malî yılın ihtiyacı olan aşağıda yazılı alınacak erzak vesaire iki parti şartname ile ayrı ayrı 27/6/939 tarihinde salı günü hizalarında gösterilen saatlerde ihalesine başlanmak üzere 15 gün müddetle ilâna konmuştur.

2 — Eksiltme Boluda Orman mektebi binasında yapılacaktır.

3 — Eksiltmiye girebilmek için aşağıda yazılı muvakkat teminatları yatırarak sandık makbuzu veya banka mektublarını Komisyona vermiş (komisyon teminat olarak para, esham ve tahvilât vesair almaz) ve 2490 numaralı kanunda yazılı evsafı haiz olmaları şarttır.

4 — Şartnameyi görmek istiyenler hergün Mekteb Direktörlüğüne müracaat edebilirler. (4179)

Parti	CİNSİ	Kilo	Muhammen bedeli Kuruş	Tutarı Lira K.	Teminatı Lira K.	İhale tarihi
1	Sadeyağ Urfa	3000	110	3300 00		
	Zeytinyağı (Ekstra)	1200	60	720 00		
	Zeytin	600	45	270 00		
	Sabun	900	38	342 00	373 65	27/6/939
	Mutfak sabunu	900	30	270 00		Saat 14 te
	Soda	800	10	80 00		
				4982 00		
2	Edirne peyniri	1200	50	600 00		
	Kaşar peyniri	250	80	200 00		
	Reçel	200	35	70 00		
	Kesme şeker	600	32	192 00		
	Toz şeker (kristal)	1500	28	420 00		
	Çay	40	600	240 00		
	Üzüm çekirdeksiz	500	25	125 00		
	Kuş üzümü	50	37,5	187 50		
	Çam fıstığı	50	180	90 00		
	Kayısı çekirdekli	250	65	162 50		
	Erik hoşaflık	150	25	37 50		
	Pirinc	1200	23	276 00		
	Bulgur	200	17,5	35 00		
	Makarna	600	35	210 00	329 55	27/6/939
	Makarna jelâtinli	600	25	150 00		saat 15,30
	Şehriye	150	27,5	41 25		
	İrmik	100	25	25 00		
	Un (ekstra ekstra)	1000	20	200 00		
	Pirincunu Çapa M.	100	32,5	32 50		
	Fasulya	1100	17,5	192 50		
	Fasulya barbunya	600	25	150 00		
	Nohud	150	12,5	18 75		
	Siyah mercimek	100	17,5	17 50		
	Patates	5000	5	250 00		
	Kuru bezelya	100	20	20 00		
	Soğan	3500	7.5	262 50		
	Domates salçası	300	40	120 00		
	Kalın tuz	600	6,5	39 00		
	İnce tuz	300	10	30 00		
				4394 50		

Bu sıcak günlerde
Beyoğlunda Fransız tiyatrosu karşısında ANADOLU pasajında
Anadolu (Eski Karpiç) Birahasesi
ni tercih ediniz. Şehrin en serin ve en hoş muhitidir.
ÇOK ve NEFİS MEZELERLE BUZLU BİRA ve RAKI
Yeni mezeler sistemi - Tenzilâtlı fiatlar

Kırşehir Vilâyetinden:

1 — Eksiltmiye konulan iş:

Kırşehir Yenice mahallesinde yapılacak on yedi bin beş yüz yetmiş dört lira doksan altı kuruş keşif bedelli beş dersaneli ilkokul binası ikmal inşaatı işidir.

2 — Bu işe aid evrak şunlardır:

A — Eksiltme şartnamesi
B — Mukavelename
C — Bayındırlık işleri genel şartnamesi
D — Fennî ve hususî şartname
E — Keşif ve keşif hulâsası
F — Proje

3 — Eksiltme 15/6/939 gününden 3/7/939 pazartesi gününe kadar kapalı zarf usulile eksiltmiye konulmuştur.

4 — Eksiltme 3/7/939 pazartesi günü saat 15 te Vilâyet Daimî Encümeninde toplanan Komisyon tarafından yapılacaktır.

5 — İstekliler bu işe aid tafsilâtı Nafıa Müdürlüğünde görebilirler.

6 — Eksiltmiye girebilmek için isteklilerin «1318» lira «12» kuruşluk muvakkat teminat vermeleri ve aşağıdaki yazılı vesikaları ibraz etmeleri lâzımdır.

A — Ticaret odasında kayıdlı olduğuna dair vesika.
B — Bu işler için bir hafta evvel Vilâyetten alınmış ehliyet vesikası.

7 — Teklif mektublarının eksiltme tarihi olan 3/7/939 pazartesi günü saat 15 ten bir saat evveline kadar Vilâyet Daimî Encümenine makbuz mukabilinde vermeleri lâzımdır.

Bundan sonraki teklifler ve postadaki gecikmeler kabul edilmiyecektir. (4432)

Devlet Demiryolları İşletme U. Müdürlüğünden:

Sıvasta Lojman olarak yaptırılacak Blok ve müteferrik evlerin inşaatı kapalı zarf usulile ve vahidi fiat üzerinden eksiltmiye konmuştur.

1 — Bu inşaatın muhammen bedeli 200,000 liradır.

2 — İstekliler bu işe aid şartname vesair evrakı Devlet Demiryollarının Ankara, Sirkeci veznelerile Sıvas istasyon veznesinden «10» lira bedel mukabilinde alabilirler.

3 — Eksiltme 7/7/939 cuma günü saat 16 da D. D. Yolları Yol Dairesinde toplanacak Merkez I. inci Komisyonca yapılacaktır.

4 — Eksiltmiye girebilmek için isteklilerin teklif mektublarile birlikte aşağıda yazılı teminat ve vesaiki ayni gün saat 15 e kadar Komisyon Reisliğine tevdi etmiş olmaları lâzımdır.

A — 2490 sayılı kanun ahkâmına uygun 11250 liralık muvakkat teminat
B — Bu kanunun tayin ettiği vesikalar
C — Münakalât Vekâletinden alınmış bu işe mahsus ehliyet vesikası

«İsteklilerin ihale gününden en az sekiz gün evvel bir istida ile Münakalât Vekâletine müracaat etmeleri ve ehliyet vesikasının verilmesine esas olacak belgeleri istidalarına raptetmeleri lâzımdır.» «2354» (4285)

Muhammen bedeli 5986 lira olan muhtelif cins ve eb'adda yuvarlak, dört köşe, yassı hususî takım ve kalem çelikleri ile askı yayı için kanallı çelikler 13/7/939 perşembe günü saat (11) on birde Haydarpaşada gar binası dahilindeki komisyon tarafından kapalı zarf usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 448 lira 95 kuruşluk muvakkat teminat ve kanunun tayin ettiği vesikalarla tekliflerini muhtevi zarflarını ayni gün saat (10) ona kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Bu işe aid şartnameler komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. (4276)

İktısad Vekâleti Maadin Umum Müdürlüğünden:

Edirne vilâyetinin Uzunköprü kazası dahilinde Çavuşlu köyü civarında şimalen Palamud deresile Seferova deresinin birleştiği noktadan bed ile Başçeşme tepesine hattı müstakim, şarkan Başçeşme tepesinden Yassıhöyük tepesine hattı müstakim, cenuben Yassıhöyük tepesinden Çavuşlu köyü camiine hattı müstakim, garban Çavuşlu köyü camiinden hudud başlangıcı olan Palamud deresile Seferova deresinin birleştiği noktaya hattı müstakimle çevrilmiş 581 hektar arazide Tikveşli Yusuf Ziya tarafından 18/7/932 tarihli ve 1/9 numaralı ruhsatnameye müsteniden aramakla meydana çıkarılan Liğnid madeninin 99 yıl müddetle mumaileyh uhdesine ihalesi icra olunacağından maadin nizamnamesinin 36 ve 37 nci maddeleri mucibince buna itirazı olanların 27/5/1939 tarihinden itibaren iki ay müddet içinde Ankarada İktısad Vekâletine ve mahallinde Vilâyet makamına istida ile müracaat eylemeleri ilân olunur. (2579)

Zürra, ekinlerini temizlemek, mahsulünü kıymetlendirmek mevsimi geldi
Dünyanın en maruf iki parçalı 10 yere ayıran
Tahta Kalbur
Makinalarımızla ekinlerini temizle
Merkez mümessilliği:
B. N. KAZANCİYAN
Tarım makineleri evi 74 Tünel cad. Galata - İstanbul

Niğde Vilâyet Makamından:

1 — Nafıa kamyonları için «1100» teneke benzin açık eksiltmiye konmuştur.

2 — Bedeli muhammen beher teneke için «305» kuruş hesabile «3355» liradır.

3 — Bu benzinler müteahhidin deposunda kalacak ve ihtiyaca göre alınacaktır.

4 — Eksiltme 26/6/939 pazartesi günü saat «15» te Hükûmet konağı içinde Vilâyet Daimî Encümeni odasında yapılacaktır.

5 — Eksiltmiye gireceklerin «252» lira muvakkat teminat vermeleri lâzımdır.

6 — Şartname bedelsiz olarak Nafıa Müdürlüğünde görülebilir. (4395)

Edirne Belediye Riyasetinden:

25 mayıs 939 tarihinde ihalesi icra edilmek üzere kapalı zarf usulile münakasaya konulan 72822 lira 60 kuruş bedeli keşifli mezbaha soğuk hava deposu ve buz fabrikasının münakasası feshedilmiş ve budefa inşaat kısmile tessiat kısmı ayrı ayrı olmak üzere ve 20 gün müddetle tekrar münakasaya konulmuştur. İnşaat kısmına iştirak edecekler 32564 lira 36 kuruş üzerinden ve tesisat kısmına iştirak edecekler 40258 lira 24 kuruş bedeli keşif üzerinden yüzde 7,5 yedi buçuk teminat vermeğe mecburdurlar. Talibler 2490 sayılı kanun ahkâmına göre ihzar edecekleri teklif mektublarını 3 temmuz pazartesi günü saat 16 ya kadar Edirne Belediye Encümenine tevdi etmeğe mecburdurlar. İhale 4 temmuz 939 salı günü saat 15 te Edirne Belediye Encümeninde yapılacaktır. Proje ve şartnameler 360 kuruş bedel mukabilinde Edirne Belediyesinden tedarik edilir. (4272)

Satılık Çam Tomruğu

Devlet Orman İşletmesi Karabük Revir Âmirliğinden:

1 — Karabükte Köprübaşında istifte mevcud (781) aded muadili (452) metre mikâb (552) desimetre mikâb çam tomruğu açık arttırma ile satılacaktır.

2 — Tomrukların ayrıca baş kesme payları mevcud ve kabukları soyulmuş olup hacim kabuksuz orta kutur üzerinden hesablanmıştır.

3 — Tomruklara aid satış şartnamesi Ankarada Orman Umum Müdürlüğünde, Ankara, İstanbul Orman Çevirge Müdürlüklerinde ve Karabükte Devlet Orman İşletmesi Revir Âmirliğinde görülebilir.

4 — Tomrukların muhammen bedeli (13) lira (65) kuruştur.

5 — İsteklilerin % 7,5 muvakkat pey akçesile 4/7/939 günü saat 14 te Karabükteki Revir Merkezine müracaatleri. (4332)

KANZUK
Yeni-DERİ MERHEMİ
Alelûmum cild hastalıklarında tavsiye edilen en mükemmel merhemdir. Terkibi bütün dünya doktorları tarafından takdir kazanmıştır. Soğuk ve sıcaktan mütevellid cild çatlamalarında, eğzema ve ustura yaralarında muannid ve kapanmayan yaralarda pek faidelidir.
Yeni-deri merhemi her eczanede bulunur.
İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ — Beyoğlu, İstanbul

Kapalı zarf usulile Motorin alınacaktır

İstanbul Mıntakası Sıtma Mücadele Riyaseti Arttırma ve Eksiltme Komisyonundan:

1 — Mıntaka ihtiyacı için (80) ton motorin alınacaktır.

2 — Eksiltme 29/6/939 perşembe günü saat (14) te Kadıköyünde Moda caddesindeki 91 numaralı Sıtma Mücadele Riyaset binasındaki Komisyonda yapılacaktır.

3 — Tahmin edilen fiat (5600) lira olup, muvakkat teminat (420) liradır.

4 — Şartnameler hergün Kadıköyündeki Mücadele Riyaset kaleminde görülebildiği gibi bedelsiz de alınabilir.

5 — Eksiltmiye girebilmek şartlarına sahib olan isteklilerin teklif mektublarile muvakkat teminatlarını eksiltme saatinden bir saat evveline kadar Kadıköyünde Sıtma Mücadele binasındaki Komisyona vermiş olmaları şarttır. (4227)

Kaput Bezi ve iplik
Malatya Bez ve iplik Fabrikaları T. A. Şirketinden:
Yeni tesisatla faaliyete geçen Adana fabrikamızın silindirli 75 ve 90 santim B. (Tip 2 çifçi) kaput bezi, 4, 6, 10, 12 numara vater iplikleri imalâtı piyasaya arzedilmiştir. Siparişler bir hafta içinde gönderilir.
Sipariş için Adana fabrikamıza veya Ankara Atatürk bülvarı And apartıman No. 4 daireye müracaat edilmesi.
Telgraf adresi: Çeşid - Ankara.

Kiralık apartıman
Beyazıd, Soğanağa, Nur sokak 9 numaralı bütün Marmarayı gören güzel manzaralı, tramvaya 2 dakikalık mesafede, 5 oda, banyo, mutfak, dört etrafı açık ve her türlü konforu bulunan bir daire kiralıktır. Alt kattakilere müracaat.

İZEL de Çocuklar için...

Bayanlara mahsus 14 ayar altın saatlerin çok zarif yeni modelleri gelmiştir. Fiatları 44 ilâ 68 liradır.
Ayda 3 Lira Taksitle
Sirkecide Liman hanı sırasında Yelkenci han No. 8, saat 9 - 14 te müracaat.

DOKTOR NIŞANYAN
Hastalarını her gün akşama kadar Beyoğlu Tokatlıyan Oteli yanında Mekteb (Balo) sokak 35 No. lı muayenehanesinde kabul ve tedavi eder. Tel: 40843

Sahib ve Başmuharriri: Yunus Nadi
Umumî neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: Hikmet Münif Ülgen
Cumhuriyet matbaası

T. C. ZİRAAT BANKASI
Kuruluş tarihi : 1888
Sermayesi : 100,000,000 Türk Lirası
Şube ve ajans adedi : 262
Ziraî ve ticarî her nevi banka muameleleri

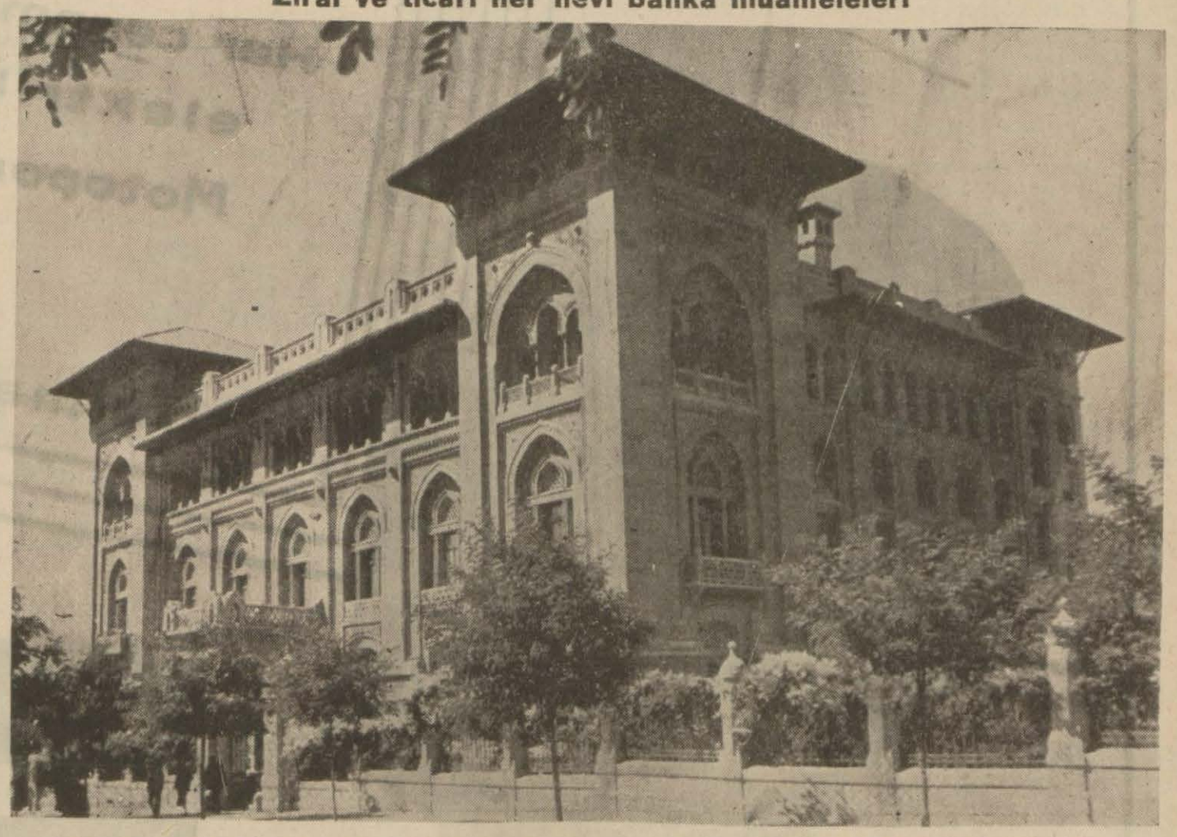

PARA BİRİKTİRENLERE 28,800 LİRA İKRAMİYE VERECEK
Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır.

4	Aded	1,000	Liralık	4,000	Lira
4	„	500	„	2,000	„
4	„	250	„	1,000	„
40	„	100	„	4,000	„
100	„	50	„	5,000	„
120	„	40	„	4,800	„
160	„	20	„	3,200	„

DİKKAT: Hesablarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasile verilecektir.
Kur'alar senede 4 defa, 1 eylûl, 1 birincikânun, 1 mart ve 1 haziran tarihlerinde çekilecektir.

12

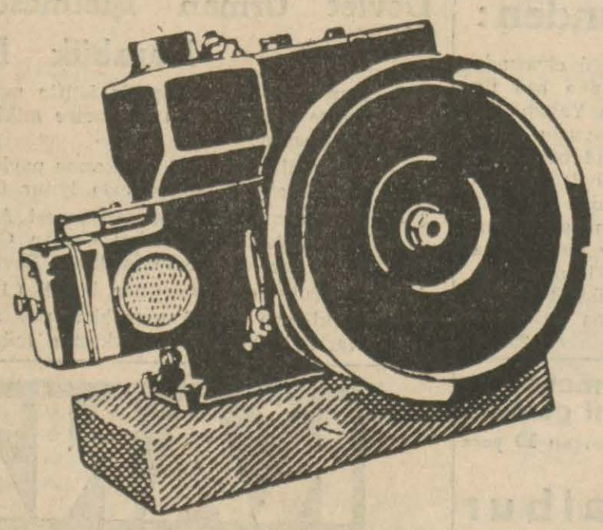

DİZEL
ve
BENZİN
Motorları

Elektrik
Motorları

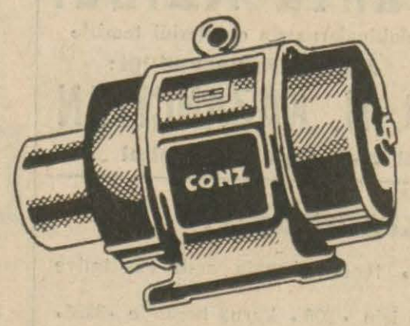

ve
Malzemesi

Mazut ve
Benzin ile

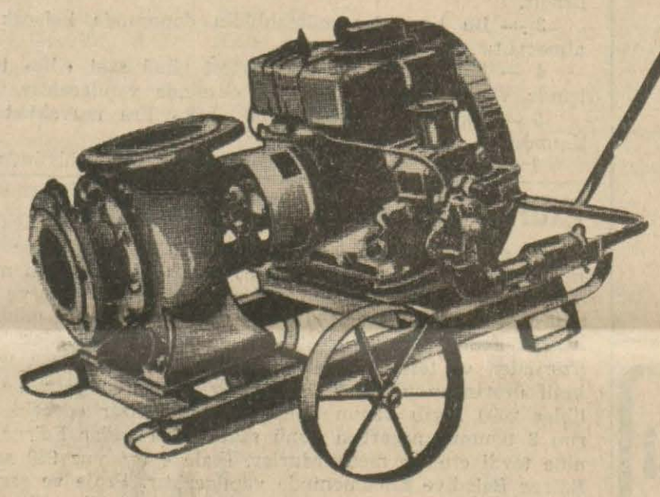

işleyen
Motopomp

Her cesamette
elektrikli
Motopomp

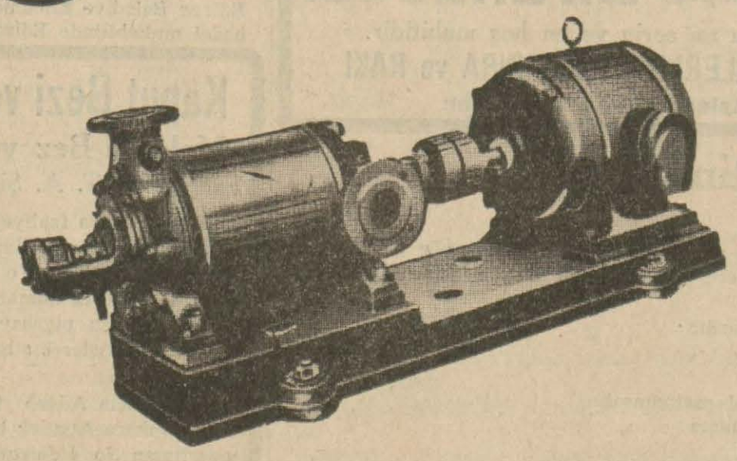

Daima Depomuzda mevcut bulunur

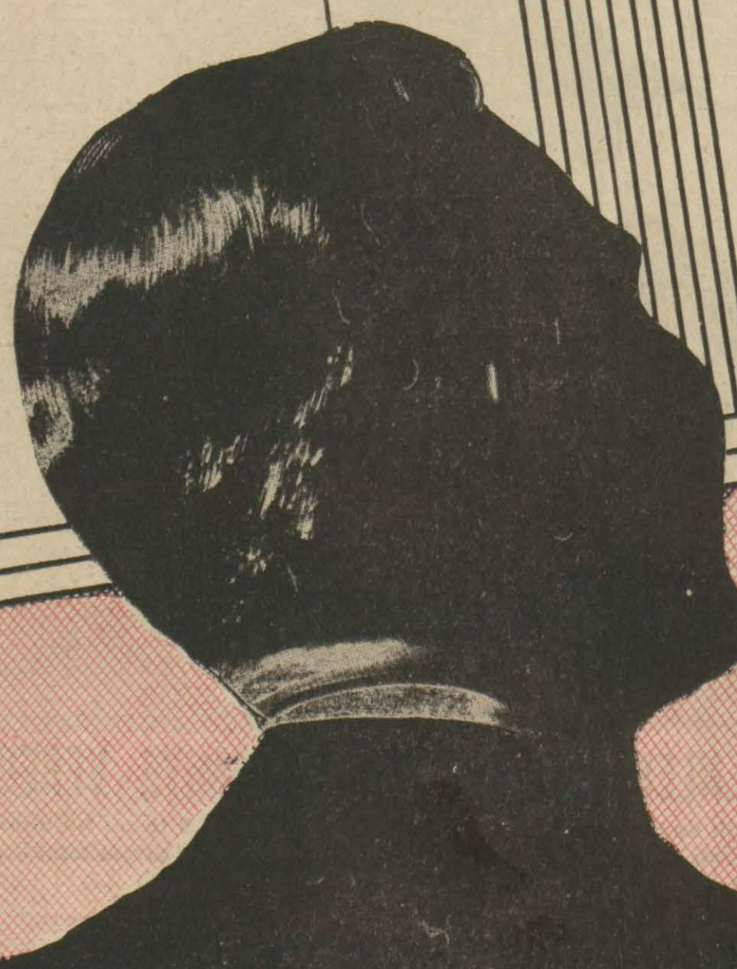

Türkiyenin en zengin makina
ve motor meşheri

BOURLA BİRADERLER İSTANBUL ANKARA İZMİR